

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger:

Bemærkning om formål og bestemmelser:

I dokumentet er fredningens formål og bestemmelser fremhævet som hjælp til læseren. Fremhævningerne er vejledende. Fredningens formål og bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af af fredningens formål](#)

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Naturklagenævnet:

Fredningsnævnet:

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

TAKSATIONSKOMMISSIONEN >

SCANNET

REG. NR. 7928.00
Taksationskommissionen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Skov- og Naturstyrelsen
Lisbeth Friis-Hansen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Sag nr. 336

Ref. Sanne Kammersgaard

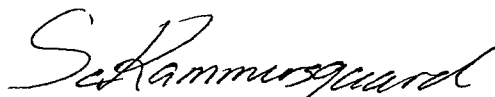
Fredning af Æbelø, Æbelø Holm, Dræet, Drætte Holm og omliggende havområder, Bogense Kommune, Fyns Amt Den 25. november 2002

./.

Vedlagt fremsendes et eksemplar af Taksationskommissionens kendelse vedrørende Fredning af Æbelø, Æbelø Holm, Dræet, Drætte Holm og omliggende havområder, Bogense Kommune, Fyns Amt.

Søgsmål til prøvelse af Taksationskommissionens afgørelse kan anlægges efter bestemmelserne i § 88 i lov nr. 9 af 3. januar 1992 om naturbeskyttelse inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Med venlig hilsen

Sanne Kammersgaard

Direkte telefon: 39 47 21 08

E-mail: ska@sns.dk

Taksationskommissionen
Sekretariat
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Tlf.: 39 47 20 00
Fax: 39 27 98 99

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001 - 1211/7 - 0003
Akt. nr. 60 Bil.

Sag nr. 336

Fredning af Æbelø, Æbelø Holm, Dræet og Drætte Holm
og omliggende havområder.

Kendelse

(Meddelt den 25. november 2002)

Naturklagenævnets afgørelse af 15. marts 2002 om erstatning i anledning af fredning af Æbelø, Æbelø Holm, Dræet og Drætte Holm, og omliggende havområder er indbragt for Taksationskommissionen af Aage V. Jensens Fonde ved skrivelse modtaget den 16. april 2002.

Efter at Aage V. Jensens Fonde i skrivelse af 6. maj 2002 havde oplyst, at fonden først havde modtaget Naturklagenævnets afgørelse om fredningserstatning den 19. marts 2002, har Taksationskommissionen lagt til grund, at klagen er indgivet rettidigt.

Taksationskommissionen har den 29. oktober 2002 afholdt mundtlig forhandling og besigtiget fondens ejendom.

For Aage V. Jensens Fonde mødt advokat Leif Skov, direktør Hans M. Hedegaard, Dansk Skovforening, skovrider Jimmi Enevoldsen, Wedellsborg, forvalter Per Abild og Annette Rasmussen, Æbelø.

For Skov- og Naturstyrelsen mødte specialkonsulent Lisbeth Friis-Hansen, Naturgenopretningskontoret, skovrider Søren Kirk Strandgaard, Fyns Statsskovdistrikt, Lars Richter Nielsen, Vildtforvaltningskontoret, samt Bo Christiansen.

Fyns Amt, der var underrettet om mødet, var ikke repræsenteret.

Aage V. Jensens Fonde har i forbindelse med klagen til Taksationskommissionen afgivet skriftlige indlæg den 27. september og 25. oktober 2002 og Skov- og Naturstyrelsen har den 21. oktober 2002 afgivet et indlæg til kommissionen.

Naturklagenævnet har ved erstatningsafgørelsen fastsat erstatningen til 6,5 mio. og tilkendt ejeren 278.697 kr. for udlæg. Erstatningen og godtgørelsen forrentes fra fredningsnævnets afgørelse 6. august 1998 med en årlig rente svarende til diskontoen.

Erstatningen fremkommer således:

1. Erstatning for begrænsningerne i skovdriften	3.000.000 kr.
2. Erstatning for ophør af landbrugsdriften	300.000 kr.
3. Erstatning for forbud mod udsætning af fasaner	2.500.000 kr.
4. Erstatning for jagtforbud på Brådet, Æbelø Holm og Dræet	700.000 kr.
I alt	6.500.000 kr.

Aage V. Jensens Fonde har påstået erstatningen forhøjet med 1.720.000 kr. og har under henvisning til den lange sagsbehandlingstid påstået erstatningen forrentet fra den 15. februar 1993, hvor der blev nedlagt forbud i medfør af naturbeskyttelseslovens § 34, og dermed indført hugstbegrænsning. Fondene har principalt påstået erstatningen forrentet med 6,97%, subsidiært 5,82% tilskrevet med renters rente, og har mere subsidiært nedlagt påstand om, at der ved fastsættelsen af den samlede erstatning tages højde for den lange sagsbehandlingstid og manglende rentegodtgørelse. Påstanden om forhøjelse af erstatningen fremkommer således:

1. Yderligere erstatning for jagtforbud 1.040.000 kr. med fradrag af 700.000 kr.	340.000 kr.
2. Erstatning for begrænsning af jagt på klovvildt	1.380.000 kr.

Skov- og Naturstyrelsen har gjort gældende, at Taksationskommissionen kan og skal foretage en fuldstændig prøvelse af erstatningsspørgsmålet, uanset styrelsen ikke har påklaget afgørelsen inden udløbet af klagefristen. Styrelsen har påstået erstatningen nedsat til 4-5 mio. kr., idet ejendommens værdinedgang pga. fredningen ikke overstiger dette beløb. Styrelsen har herved henvist til, at den ved fredningen skete begrænsning i den offentlige adgang omkring bebyggelsen på Æbelø medfører en værdiforøgelse, og at erstatningen for tab af fasanjagt bør nedsættes.

Aage V. Jensens Fonde har anført, at kommissionen ikke kan nedsætte den tilkendte erstatning, da erstatningsspørgsmålet ikke er rettidigt indbragt for kommissionen af Skov- og Naturstyrelsen. Fondene har i denne forbindelse bl.a. henvist til, at der ikke i naturbeskyttelsesloven er givet adgang for Taksationskommissionen til at nedsætte erstatningen uden klage, mens der i naturbeskyttelseslovens § 44, stk. 1, er udtrykkelig hjemmel for Naturklagenævnet til at nedsætte en tilkendt erstatning, uanset afgørelsen ikke er påklaget til nævnet.

Vedrørende spørgsmålet om erstatning for tab ved forbudet mod udsætning af fasaner har Skov- og Naturstyrelsen anført, at erstatningen for forbudet mod udsætning af fasaner er fastsat for højt af Naturklagenævnet. Styrelsen har i denne forbindelse gjort de samme synspunkter gældende som for Naturklagenævnet, herunder at der efter styrelsens opfattelse maksimalt bør udsættes 5.000 fasaner på et areal af Æbeløes størrelse, og at det ifølge styrelsens beregninger i notat af 1. marts 2000 vedrørende udsætning af 5.000 fasaner på øen ikke er økonomisk rentabelt for ejeren selv at udsætte fasaner med henblik på afskydning ved dagjagter.

Af notatet af 1. marts 2000 fremgår bl.a., at indtægterne ved afskydning er 507.000 kr. Udgifterne til køb af fasankyllinger, foder, traktor, værktøj, terrænpleje m.v. er opgjort til 225.000 kr. Hertil kommer udgifter til skytte på 186.000 kr., udgifter til afholdelse af jagter på 47.500 kr., samt udgift til leje af terræn 212 ha a 500 kr., 106.000 kr. Det samlede resultat ifølge notatet er herefter - 57.500 kr.

Aage V. Jensens Fonde har til støtte for påstanden om stadfæstelse af afgørelsen om erstatning for forbudet mod udsætning af fasaner gjort de samme synspunkter gældende som for Naturklagenævnet og har herunder anført, at der ikke ved beregningen af overskuddet bør ske fradrag af udgift til leje af terræn, da indtægterne ved den øvrige jagt ikke påvirkes af fasanjagten. Fasanjagten vil ikke medføre øgede udgifter til skytte, da man er nødt til at have en fuldtidsbeskæftiget skytte boende på øen, selv om der ikke er mulighed for fasanjagt. Fondene har i øvrigt henvist til det anførte i notat af 12. november 2001 fra skovrider Lars Møller Nielsen om fasanudsætningen på Æbelø.

Vedrørende spørgsmålet om erstatning for tab ved jagtforbudet bemærkes, at det efter det oplyste må lægges til grund, at forbudet omfatter et landareal på ca. 67,4 ha.

Aage V. Jensens Fonde har til støtte for påstanden om forhøjelsen af erstatningen for jagtforbudet navnlig henvist til skrivelse af 29. juni 2000 fra den tidligere driftsleder på Æbelø, Gregers Hastrup, hvori det er oplyst, at der i 1991 var et salg på 90 jagtkort. I 1992, 1993 og 1994 var der et salg på gennemsnitlig 65 jagtkort a 800 kr. pr. styk, svarende til en årlig indtægt på 52.000 kr., eller kapitaliseret med faktor 20, 1.040.000 kr. Der var ifølge det af fondene ved forhandlingsmødet oplyste ikke udgifter af betydningen ved salget af jagtkort, der betaltes pr. giro af køberne. Kortene gav alene adgang til jagt på de arealer, der er omfattet af jagtforbudet.

Skov- og Naturstyrelsen har nedlagt påstand om, at der ikke sker forhøjelse af erstatningen for jagtforbudet. Styrelsen har til støtte herfor bl.a. anført, at der ikke kan lægges afgørende vægt på oplysningerne om indtægterne ved salg af jagtkort, idet indtægterne ved denne særlige udlejningsform ikke er udtryk for arealernes reelle jagtværdi. Jagten på de fredede arealer er ikke bedre end jagten i det tilgrænsende Nærrå-Agernæs Vildtreservat, hvor Taksationskommissionen har stadfæstet en erstatning på 10.000 kr. pr. ha for forbud mod jagt på vandfugle.

Vedrørende spørgsmålet om erstatning for tab ved begrænsningen af jagt på klovvildt bemærkes, at der efter det oplyste var en bestand på 170 dådyr, da fredningssagen blev rejst.

Aage V. Jensens Fonde har udover det for Naturklagenævnet forelagte materiale for kommissionen fremlagt en erklæring af 26. august 2002 fra skovrider Jimmi Enevoldsen om størrelsen af bestanden af dådyr på Wedellsborg og en erklæring af 5. september 2002 fra skytten på Æbelø. Af sidstnævnte erklæring fremgår, at det årlige indtægtstab ved regulering af vinterbestanden af dådyr fra 200 til 100 alt efter bestandens sammensætning kan opgøres til 163.718,75 kr. eller 253.937,50 kr.

Naturklagenævnet har i skrivelse af 22. oktober 2002 oplyst, at fredningsbestemmelsernes § 16, stk. 2, indeholder en skrivefejl. Bestemmelsen skal formuleres således:

Antallet af klovvildt skal løbende tilpasses efter fredningens formål. Fredningsnævnet kan fastsætte bestanden af dåvildt, dog ikke under 100 dyr.

Aage V. Jensens Fonde har til støtte for påstanden om erstatning for tab ved begrænsningerne af jagten på klovvildt anført, at fredningsmyndigheder efter fredningsbestemmelserne kan kræve mufloner fjernet efter 10 år, og allerede nu kan kræve dåvildtbestanden reduceret til 100. Det må efter de foreliggende oplysninger lægges til grund, at der normalt ville være en bestand på 200 dådyr på Æbelø. Ud fra notat af 8. marts 1995 fra Skov- og Naturstyrelsens vildtkonsulent må der regnes med et tab ved begrænsning af bestanden af dåvildt på 690 kr. pr. stk., således at det årlige tab er 69.000

kr. Idet tabet kapitaliseres med faktor 20, medfører alene begrænsningen af dåvildtjagten en værdinedgang for ejendommen svarende til det krævede beløb på 1.380.000 kr.

Skov- og Naturstyrelsen har til støtte for, at der ikke tilkendes erstatning for begrænsningerne i jagten på klovvildt i den nævnte skrivelse af 21. oktober 2002 bl.a. anført, at der under hensyntagen til fredningens formål næppe vil være behov for at begrænse dåvildtbestanden i forhold til en bæredygtig bestand, som ikke vinterfodres. Hvor stor denne bestand kan være, kan styrelsen ikke præcist udtale sig om, bl.a. som følge af, at livsgrundlaget for dåvildt over tiden vil ændres på Æbelø. Det er tvivlsomt, om det økonomisk kan betale sig at vinterfodre. Under forhandlingsmødet har styrelsen oplyst, at man ikke har aktuelle planer om at kræve den nuværende bestand af dåvildt, der er væsentligt større end 100 dyr, reduceret.

Taksationskommissionens bemærkninger.

Indledningsvis bemærkes, at Taksationskommissionen, uanset der ikke i naturbeskyttelsesloven er udtrykkelig hjemmel hertil, finder at kommissionen, efter at erstatningsfastsættelsen er indbragt for kommissionen af ejeren, i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige regler kan foretage en fuldstændig prøvelse af erstatningsfastsættelsen, herunder eventuelt nedsætte den af Naturklagenævnet fastsatte erstatning.

Efter det fremkomne tiltrædes det, at erstatningen for begrænsningerne i skovdriften og ophøret af landbrugsdriften er fastsat til henholdsvis 3.000.000 kr. og 300.000 kr.

Ved fastsættelsen af erstatningen for forbudet mod udsætning af fasaner må det lægges til grund, at der med fordel i det mindste kan udsættes 5-6.000 fasaner årligt på Æbelø. Ved fastsættelsen af overskuddet herved findes der at burde tages udgangspunkt i Skov- og Naturstyrelsens notat af 1. marts 2000, idet der dog ikke bør foretages fradrag for udgift til terrænleje, da indtægterne ved den øvrige jagt ikke kan antages at blive påvirket af fasanjagten. Det må endvidere antages, at udsætning af fasaner vil medføre en langt mindre udgift til skytte end anført i notatet. Det må herefter lægges til grund, at udsætning af fasaner ville medføre en betydelig merindtægt, og at forbudet mod udsætning af fasaner efter en samlet vurdering i det mindst har medført en værdinedgang for ejendommen på 2,5 mio. kr.

Ved fastsættelsen af erstatning for jagtforbudet på Æbelø Holm, Brådet og Dræet må det lægges til grund, at der gennem flere år inden fredningen havde været årlig indtægt på omkring 52.000 kr. ved salg af jagtkort til dette område, og at der ikke var omkostninger af betydning for ejeren i forbindelse med udlejningen af jagten på arealet. Når henses hertil og til, at det ved besigtigelsen kunne konstateres, at arealerne var særdeles velegnede til fuglejagt, findes erstatningen for jagtforbudet at burde forhøjes til 1.000.000 kr.

For så vidt angår kravet om erstatning for begrænsningen af jagt på klovvildt bemærkes, at fredningsnævnet efter fredningsbestemmelserne kan kræve bestanden af dådyr nedsat til 100 dyr. Det må endvidere lægges til grund, at bestanden af dådyr på Æbelø væsentlig oversteg 100 dyr, da fredningssagen blev rejst, og at det er jagtmæssigt og økonomisk forsvarligt at placere væsentligt flere end 100 dådyr, måske op mod 200 dådyr, på øen. Når henses hertil, og til de foreliggende oplysninger om fortjenesten ved forøgelse af dåvildtbestanden, må det lægges til grund, at fredningsbestemmelserne vedrørende dådyr medfører en værdinedgang for ejendommen. Det må ved erstatningsfastsættelsen på den ene side tages i betragtning, at det ikke kan antages, at fredningsmyndighederne stedse vil fastsætte bestanden af dådyr til kun 100, på den anden side må der lægges vægt på usikkerheden med hensyn til, på hvilken måde fredningsmyndighederne frem-

over vil udnytte bestemmelsen. Erstatningen for nedgangen af ejendommens værdi pga. bestemmelserne vedrørende jagt på mufloner og dådyr findes herefter passende at kunne fastsættes til 500.000 kr.

Idet det af Skov- og Naturstyrelsen anførte om fordelene for ejeren ved fredningens gennemførelse ikke kan føre til en nedsættelse af erstatningen, fastsættes erstatningen herefter til i alt 7,3 mio. kr., hvortil kommer godtgørelse for udlæg på 278.697 kr.

Idet der ved den tilkendte erstatning med tillæg af renter som bestemt ved Naturklagenævnets afgørelse er ydet fuld erstatning for tabet ved fredningen, findes der ikke tilstrækkeligt grundlag for at fastsætte et tidligere begyndelsestidspunkt for forrentningen, eller for at tilkende en højere rente end diskontoen. Naturklagenævnets afgørelse om forrentning stadfæstes derfor.

Herefter bestemmes:

Der tilkendes ejeren Aage V. Jensens Fonde en erstatning på 7,3 mio. kr. og en godtgørelse for udlæg på 278.697 kr.

Erstatningsbeløbet og godtgørelsen forrentes som bestemt ved Naturklagenævnets afgørelse af 15. marts 2002.

Der tillægges ejeren 20.000 kr. i godtgørelse for udgiften til sagkyndig bistand.

B. Vollmond

Martin Glerup

Carl Martin Christensen

NATURKLAGENÆVNET >

Naturklagenævnets afgørelse
af 15. marts 2002
om fredning af Æbelø, Æbelø Holm, Dræet, Drætte Holm
og omliggende havområder, Bogense Kommune, Fyns Amt.
(sag nr. 97-111/420-0004).

Fredningsnævnet for Fyns Amt har den 6. august 1998 truffet afgørelse om fredning af Æbelø, Æbelø Holm, Brådet, Dræet og Drætte Holm i Bogense Kommune, Fyns Amt, samt det omliggende søterritorium. Fredningsnævnet har samtidig truffet afgørelse om erstatning for fredningen.

En del af fredningsområdet er omfattet af ældre fredninger, der ophæves.

Fredningssagen blev rejst den 2. februar 1994 af Miljøministeriet v/Skov- og Naturstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening. Senere er Fyns Amt indtrådt som medsagsrejser. Formålet med fredningen er at bevare og genskabe de landskabsmæssige værdier i fredningsområdet og at sikre en fortsat naturlig udvikling af kysten, samt at skoven på Æbelø overgår til urørt skov.

Fredningsnævnets afgørelse er forelagt Naturklagenævnet til efterprøvelse i medfør af naturbeskyttelseslovens § 42. Afgørelsen er tillige påklaget af Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Danmarks Sportsfiskerforening, Danmarks Idrætsforbund, Dansk forening for Røsport, Erik Kyrping, Jacob Larsen samt af Aage V. Jensens Fonde.

Lnr SN 2001-1211/7-0003

18 MRS. 2002

Akt. nr. 43

Fredningsområdet.

Det fredede område omfatter 279 ha landareal og ca. 3.200 ha søterritorium og umatrikuleret landareal. Landarealet består af Æbelø på 207,9 ha og de tre øer Æbelø Holm, Dræet og Drætte grund, der tilsammen har et areal af 71,2 ha. I tilknytning til øerne findes nydannede, umatrikulerede landarealer, bl.a. Brådet, der er en 1,5 km lang sandtange, der forbinder Æbelø og Æbelø Holm. Nogle af de matrikulerede landarealer i fredningsområdet er under nedbrydning til hav. Fredningen omfatter også nye landdannelser og nyt havareal inden for fredningen.

Fredningen skal sikre de biologiske og landskabelige værdier i et stort, sammenhængende og uspoleret kystområde med øer. I modsætning til resten af nordkysten på Fyn og de fleste andre danske kyster henligger fredningsområdet, som det er formet af istidens gletschere og havets efterfølgende påvirkning. Æbelø fremtræder som en særpræget skovø, med en mosaik af gammel løvskov, moser, overdrev, strandenge og kystskrænter. De øvrige øer er holme med fine strandenge og strandoverdrev. Området som helhed rummer en rigdom af landskabelige og biologiske værdier.

Æbelø har formentlig været skovbevokset siden skovens indvandring efter istiden. Hovedparten af bøgeskoven er opstået ved selvforyngelse. De gamle egetræer er oprindelige lokale racer, der gennem tiden har tilpasset sig lokale forhold.

I området yngler havterne, dværgterne, stormmåger, sølvmåger, svartbager, edderfugle, grågæs, klyder, strandskader og andre strandengsfugle. Endvidere er der et rigt insektliv i området.

Områdets planmæssige status.

I Skov- og Naturstyrelsens "Handlingsplan for fredninger" fra 1992 er Æbelø anført under kategori A - højeste fredningskategori - som angiver arealer, hvor der bør rejses fredningssag inden for 2-3 år.

Fredningsområdet ligger inden for EF fuglebeskyttelsesområde 76, Ramsarområde nr. 16 og habitatområde nr. 92, jf. bekendtgørelse nr. 782 af 1. november 1998 om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder. I udpegningsgrundlaget er indgået fuglearterne rørhøg, klyde, havterner og dværgterner samt landskabstyperne sandbanker med lavvandet, vedvarende dække af havvand og mudder- og sandflader, der er blottet ved ebbe. En del af fredningsområdet er beskyttet af naturbeskyttelseslovens bestemmelser om strandenge, strandbeskyttelseslinier og skovbyggelinier. Endvidere er skoven på Æbelø fredskovpligtig efter skovloven.

I regionplanen for Fyns Amt er hele fredningsområdet klassificeret som særligt beskyttelsesområde - højeste fredningskategori. Fredningsområdet ligger i landzone.

Fredningsnævnets afgørelse.

Fredningsnævnet gennemførte i det væsentlige fredningen i overensstemmelse med fredningsforslaget. Fredningsnævnet fandt, at Æbelø med omgivne holme og havområde rummer betydelige landskabelige og rekreative værdier samt en enestående mulighed for at bevare et område, hvor en naturlig udvikling af samspillet mellem havet og kysten kan opleves. Æbelø giver endvidere en glimrende mulighed for at lade et større sammenhængende skovområde overgå til urørt skov.

Nævnet var af den opfattelse, at de nuværende ejere uden fredning ville beskytte det enestående naturområde, men fandt det alligevel nødvendigt at frede området for at sikre en varig beskyttelse således, at området bevares under eventuelle ejerskift og ved eventuelle ændringer i regelsættet inden for naturbeskyttelsesområdet.

Fredningsnævnet fandt, at havområdet omkring Æbelø skulle inddrages i fredningen, idet en væsentlig del af fredningens formål er at sikre en naturlig udvikling i samspillet mellem havet og kysten. For at sikre denne udvikling besluttede fredningsnævnet, at den almindelige ret til færdsel langs kysterne måtte vige i et vist omfang. Nævnet vedtog således en bestemmelse, som forbyder færdsel og ophold på nordkysten regnet fra 300 m øst for fyret til Østerhoved spids. Samtidig skulle

der etableres en afmærket sti fra området ved fyret til Østerhoved Spids således, at muligheden for at gå øen rundt blev opretholdt. Endvidere blev landgang fra både forbudt på denne strækning, ligesom opankring over en 300 m bred zone ud for kysten blev forbudt.

Klager og bemærkninger til klagerne.

Aage V. Jensens Fonde (Fonden).

Fredningsafgørelsens § 1.

Fonden har udtalt sig imod en foreslået ændring af formålsbestemmelsen til også at omfatte rekreative formål. Senere er der mellem Fonden og Danmarks Naturfredningsforening opnået enighed om en formulering, hvorefter fredningen tillige skal tilgodese rekreative formål dog således, at hensynet til beskyttelsen går forud for benyttelsen.

Fredningsafgørelsens § 3.

Fonden har ønsket bestemmelsen i fredningsafgørelsens § 3 om andre konstruktioner og anlæg ændret til, at der ikke uden fredningsnævnets godkendelse kan etableres andre konstruktioner og anlæg. Endvidere har Fonden ønsket mulighed for at opsætte et lavt informations- og udsigtstårn.

Efter fredningsafgørelsens § 3.2 kan der indrettes en teltplads til maksimalt 20 telte. Fonden har ikke haft indvendinger mod, at antallet af overnattende personer eventuelt reduceres dog ikke til under 40 personer.

Fredningsafgørelsens § 7.3 og 7.8.

Fonden har anbefalet en lukning af nordkysten under henvisning til, at et af formålene med fredningen er at sikre en fortsat udvikling af havet og kysten. Fonden finder det naturligt, at "lade en mindre del af øens på dette sted helt enestående kyststrækning - geologisk som biologisk - med dets helt unikke stejle skrænter og med nedfaldne træer være urørt på naturens og dyrenes præmisser." I øvrigt finder Fonden,

at de meget stejle og glatte kyststrækninger og den smalle strand er vanskelige at passere.

Subsidiært har Fonden foreslået, at der indsættes en bestemmelse om lukning af kysten i 10 år, hvorefter spørgsmålet tages op til fornyet vurdering. Eventuelt alene en bestemmelse om lukning af nordkysten i fuglenes yngleperiode 1. marts - 31. juli.

Uanset om bestemmelsen om lukning af nordkysten ophæves, finder Fonden ikke, at der er grund til at ophæve forbudet mod opankring.

Fredningsafgørelsens § 7.7.

Fonden har anmodet om, at bestemmelsen i fredningsafgørelsen, hvorefter Fonden har pligt til at acceptere maksimalt 10 guidede ekskursioner årligt med maksimalt 30 deltagere, udgår.

Fredningsafgørelsens § 8.1.

I bestemmelsen er det fastsat, at der ikke må drives jagt på Brådet, Æbelø Holm, Dræet og Drætte Holm.

Fonden har anført, at det drejer sig om små landområder, og for at opnå et reelt jagtforbud på de små øer er det nødvendigt at udvide jagtforbudet til også at omfatte havområderne nær kysterne. Fonden har foreslået følgende yderligere fredningsbestemmelse:

"Der må ikke drives jagt på søterritoriet i en afstand af 100 meter regnet fra højeste daglige vandstandslinie fra Brådet, Æbelø Holm, Dræet og Drætte Holm."

Fredningsafgørelsens § 14.

Under nævnets besigtigelse fremsatte Fonden et forslag til fastlæggelse af veje og stier på Æbelø. Hensigten med forslaget er at etablere en rundtur på øen, at lægge en del af stien ud til fyret længere mod vest således, at stien ikke passerer Æbeløgård, og at åbne en sti på øens vestside fra havnen til øens sydspids. Samtidig lukkes de centra-

le veje på øen - bortset fra vejen fra skolen til Æbeløgård - for at give fugle og dyr et uforstyrret område.

Fonden har anført, at efter fredningssagens rejsning og den megen omtale, den gav anledning til, er der kommet væsentligt flere besøgende på øen. Det er derfor nødvendigt at foretage en vurdering af, om det store antal veje og stier, der gennemskærer øen, alle bør opretholdes.

Fonden ønsker tillige indsat en bestemmelse, hvorefter "Vedligeholdelsen påhviler plejemyndigheden og forudsætter ejerens eller fredningsnævnets godkendelse."

Fredningsafgørelsens § 15.

Fonden ønsker bestemmelsen, hvorefter der i en periode af 10 år efter fredningens gennemførelse må være en bestand af 10 mufloner, ændret til, at der maksimalt må være 20 mufloner. Endvidere ønsker Fonden i § 15.2 indsat en bestemmelse om, at fredningsnævnet ikke kan fastsætte bestanden af klovvildt til under en forårsbestand på 100 stk. dådyr.

Naturgenopretning.

Fonden har støttet et forslag fra Sportsfiskerforbundet om, at der i fredningen indsættes en bestemmelse, om at der kan foretages naturgenopretning ved genudlægning af sten langs nordkysten. Der har tidligere langs nordkysten været langt flere spredte stenstrøninger og store isolerede sten på lavt vand, men der er i nyere tid fjernet en hel del sten omkring Æbelø. Genudlægning af sten vil give både standpladser for fisk og hvilepladser for fugle og sæler.

Færdselsforbud på Æbeløs sydspids og Brådet.

Fonden ønsker indsat følgende nye bestemmelse:

"Der er færdselsforbud for almenheden i fuglenes yngletid (1. marts - 15. juli) uden for vejen, der fra det tværgående hegn ved færisten på Æbeløs sydspids forbinder Æbelø med de overskyllede dele af Brådet."

Danmarks Naturfredningsforening.

Foreningen har navnlig klaget over bestemmelsen om lukning af nordkysten.

Foreningen har anført, at det primære argument for at afspærre dele af Æbeløs nordkyst er hensynet til potentielle ynglefugle, f.eks. havørne. Havørne vil imidlertid oftest etablere sig i efterårs/vintermånederne, hvor Æbelø i forvejen er ringe besøgt. Der er endvidere ikke nogen særlig begrundelse for at antage, at havørnen i givet fald skulle etablere sig på den del af nordkysten, hvor offentligheden ikke har adgang. Det er mere hensigtsmæssigt, at fredningen åbner mulighed for, at der umiddelbart kan nedlægges forbud mod færdsel i ethvert relevant område af øen, såfremt havørne eller andre ornitologiske sjældenheder iagttages.

Til forslaget om at lukke de indre veje på øen har foreningen udtalt, at de eksisterende veje og stier bør opretholdes.

Foreningen har støttet Friluftsrådets forslag om at begrænse teltpladsen til overnatning for 30 personer, ligesom foreningen støtter forslaget om jagtforbud på søterritoriet ud for de små øer.

Foreningen kan derimod ikke støtte Fondens ønske om naturgenopretning ved udlægning af sten langs nordkysten. Endelig ønsker foreningen bestemmelsen om 10 mufloner opretholdt.

Friluftsrådet.

Friluftsrådet finder, at offentlighedens mulighed for at opleve og færdes på øen bør nævnes som en del af fredningsformålet.

Friluftsrådet finder lukningen af nordkysten uacceptabel, da den helt fundamentale ret, som befolkningen ifølge naturbeskyttelsesloven har til adgang og ophold på strande, vil blive tilsidesat, uden at der er naturmæssigt belæg herfor.

Bestemmelsen i § 7.4 om fredningsnævnets mulighed for at begrænse offentlighedens adgang finder rådet overflødig, idet det fremgår af naturbeskyttelseslovens § 27, stk. 1, at amtet kan bestemme en lukning af området, hvis særlige forhold taler derfor.

Færdselsmulighederne bør bevares ved, at der indføres en bestemmelse, der sikrer, at de eksisterende veje, der er et led i det naturlige forløb i en rundstrækning på øen, skal vedligeholdes.

Endelig har Friluftsrådet anført, at den eksisterende bestemmelse om teltpladsen i sin yderste konsekvens kan medføre, at op til 300 personer kan overnatte i tyve 15-mands telte. Bestemmelsen bør begrænses til en overnatningsmulighed for maksimalt 30 personer.

Danmarks Idrætsforbund og Dansk Forening for Rosport.

Klagerne ønsker bestemmelsen om landgangs- og opankringsforbud på nordkysten ophævet. Sejlads og opankring er generelt tilladt i danske farvande, såfremt det ikke er til fare eller gene for skibsfarten. Endvidere er kyststrækninger åbne for færdsel og kortvarigt ophold, og denne ret bør ikke anfægtes.

Danmarks Sportsfiskerforbund.

Forbundet har ligeledes udtalt sig imod en lukning af nordkysten.

Forbundet har fremhævet, at det er en del af formålet med fredningen at sikre en naturlig udvikling af samspillet mellem havet og kysten. Der er imidlertid sket store indgreb i det naturlige samspil mellem havet og kysten, idet kysten tidligere var besat med store sten, men omfattende stenfiskeri har fjernet langt hovedparten af disse sten. Der bør derfor i fredningen gives mulighed for naturgenopretning ved udlægning af store sten på de kystnære, værdifulde lokaliteter.

Dansk Ornitologisk Forening.

Foreningen har ikke klaget over fredningen, men har fremsendt bemærkninger til afgørelsen. Foreningen finder, at den enestående nordkyst bør sikres mod menneskelig forstyrrelse og nedslidning, og støtter således en lukning af nordkysten. Når der etableres en sti oven for skrænten, vil der være rige muligheder for at opleve landskabet og de geologiske og biologiske sjældenheder.

Erik Kyrping.

Klageren har forestået en underskriftindsamling, hvor 1881 borgere har protesteret mod lukning af nordkysten. Det er klagerens opfattelse, at der ikke yngler havfugle på nordkysten, fordi den ikke er en egnet biotop. Derimod yngler langt over 1000 par fugle på Æbelø Holm, hvor forholdene er velegnede.

Jacob Larsen.

Klageren ønsker bestemmelsen om lukning af nordkysten ophævet. Såfremt havørnen eller andre sjældne fugle slår sig ned på Æbelø, er der i § 7.4 mulighed for at begrænse offentlighedens adgang. Endvidere bør mufloner fjernes fra Æbelø senest 1 år efter fredningens ikrafttræden. Mufloner er ikke naturligt hjemmehørende i den danske natur og bør derfor ikke findes på Æbelø. Endelig ønsker klageren indsat en bestemmelse om forbud mod udlægning af foder.

Skov- og Naturstyrelsen.

Til de foreliggende klager har styrelsen bl.a. udtalt følgende:

Fredningsafgørelsens § 1.

Æbelø er udpeget som EF-fuglebeskyttelsesområde og EF-habitatområde. Efter habitatdirektivet skal der træffes passende foranstaltninger for at undgå forringelse af naturtyper og levesteder for de arter, området

er udpeget for. Direktiverne udelukker imidlertid ikke, at der kan tillades nye eller ændrede rekreative aktiviteter i de udpegede områder.

En bestemmelse om, at fredningen skal tilgodese rekreative formål, indebærer ikke i sig selv nye eller ændrede aktiviteter, men har til formål at sikre offentlighedens fortsatte adgang gennem bestemmelser, der stort set svarer til de gældende regler i naturbeskyttelsesloven. Skov- og Naturstyrelsen vurderer, at ingen af de aktuelle arter eller naturtyper vil blive væsentligt negativt påvirket af, at der med fredningen sikres fortsat adgang for offentligheden.

Fredningsafgørelsens § 3.1.

Skov- og Naturstyrelsen finder, at indsættelse af "uden fredningsnævnets godkendelse" indebærer en betydelig svækkelse af bestemmelsen. Fra at være en egentlig forbudsbestemmelse, ændres bestemmelsen til, at byggeri og etablering af anlæg blot kræver fredningsnævnets godkendelse. Styrelsen har ingen indvendinger mod, at der åbnes mulighed for at etablere et lavt informations- og udsigtstårn.

Fredningsafgørelsens § 7.3 og 7.8.

Skov- og Naturstyrelsen har anført, at der efter styrelsens opfattelse ikke er grundlag for at lukke nordkysten, og at det i givet fald vil have en meget uheldig præcedensvirkning.

Fredningsafgørelsens § 8.1.

Styrelsen kan ikke anbefale, at jagtforbudet udvides til havområderne ved kysten af Brådet, Æbelø Holm, Dræet og Drætte Holm. Spørgsmålet blev behandlet i forbindelse med etableringen af Nærrå-Agernæs Vildtreservat, hvor det blev besluttet ikke at medtage området omkring øerne i reservatet som jagtfrit område. Det er dog ikke tilladt at drive motorbådsjagt i området øst for Brådet. Styrelsens principielle holdning er, at etablering af jagtbegrænsninger helt overvejende bør ske efter jagtloven.

Fredningsafgørelsens § 14.

Skov- og Naturstyrelsen har udtalt sig mod en lukning af de centrale stier på øen. Der er efter styrelsens opfattelse ingen forhold, der kan begrunde en sådan lukning. Den adgang, der er fastlagt i henhold til naturbeskyttelsesloven og bestemmelserne i fredningen, udgør på ingen måde en trussel imod naturforholdene. Der er således alene tale om adgang ad eksisterende veje og stier og ikke fladefærdsel, og der er ingen særligt sårbare fugle eller andre arter, som er truet af offentlighedens adgang. Såfremt der senere opstår et behov for at begrænse offentlighedens adgang, er der allerede hjemmel hertil i fredningsafgørelsens § 7.4.

Fredningsafgørelsens § 15.

Styrelsen ønsker bestemmelsen om maksimalt 10 mufloner opretholdt. Under proceduren om erstatningen udtalte styrelsen af hensyn til erstatningsfastsættelsen, at bestanden af klovvildt ikke bør kunne nedsættes til under 100 dyr.

Færdselsforbud på Æbeløs sydspids.

Styrelsen støtter forslaget om, at der indsættes en bestemmelse om færdselsforbud på øens sydspids i fuglenes yngleperiode.

Naturgenopretning ved udlægning af sten ud for nordkysten.

Efter styrelsens opfattelse bør der ikke ske indgreb i området, hverken ved at tilføre eller fjerne materiale, de dynamiske processer bør forløbe frit. Såvel de eksisterende stens bjergartstype som deres størrelse og form er en del af områdets geologiske historie, som ikke bør forstyrres ved tilførsel af sten fra andre områder. Udlæg af sten i vandet kan ikke betegnes som naturgenopretning.

Fyns Amt.Fredningsafgørelsen § 3.

Amtet støtter forslaget om at begrænse teltpladsen til overnatning for maksimalt 30 personer.

Fredningsafgørelsens § 7.3 og 7.8.

Fyns Amt finder, at nordkysten bør lukkes af hensyn til fugle- og dyrelivets mulighed for at kunne udvikle sig uden stadige forstyrrelser fra mennesker. Amtet finder også, at det kunne være et brugbart forslag, at nordkysten lukkes som en 10-årig forsøgsordning, hvorefter spørgsmålet tages op til fornyet overvejelse. Derimod finder amtet, at en lukning alene i fuglenes yngletid ikke giver tilstrækkelig mulighed for, at områdets naturpotentiale får de rette betingelser for at udfolde og udvikle sig.

Amtet finder, at lukning af nordkysten og opankringsforbudet hænger sammen. Hvis lukningen af nordkysten ophæves, bør forbudet mod opankring ligeledes ophæves.

Fredningsafgørelsens § 8.

Amtet er enig i, at jagtforbudet bør udvides til også at omfatte havområderne ud for de små øer.

Fredningsafgørelsens § 14.

Amtet finder Fondens forslag om lukning af de centrale stier velbegrundet, idet naturen sikres bedre muligheder ved, at de foreslåede veje sløjfes. Amtet mener endvidere, at de veje, der foreslås opretholdt, og de adgangs- og opholdsmuligheder, der i øvrigt er efter naturbeskyttelseslovens almindelige bestemmelser, tillige med de to stier, som Fonden har foreslået etableret fra vejen ud til kysten, giver publikum gode muligheder for at opleve øen.

Fyns Amt har intet at indvende imod, at vedligeholdelsen af veje og stier, der er offentligt tilgængelige, påhviler amtet. Derimod finder

amtet det uhensigtsmæssigt, at amtet skal have ejerens samtykke til at vedligeholde stierne og i mangel heraf fredningsnævnets godkendelse. Det ville være en ændring af hidtidig praksis.

Fredningsafgørelsens § 15.

Amtet har intet at indvende imod, at der gives tilladelse til 20 mufloner.

Færdselsforbud på Æbeløs sydspids.

Amtet er enig i, at der bør indsættes en bestemmelse om forbud mod færdsel på øens sydspids i fuglenes yngleperiode.

Naturgenopretning.

Amtet har intet at indvende imod, at der i fredningsbestemmelserne gives mulighed for at udlægge sten ved nordkysten.

Naturrådet.

Naturklagenævnet har bedt Naturrådet om en udtalelse om betydningen af en lukning af nordstranden. Naturrådet har udtalt, at Æbelø er udnævnt til nationalt geologisk interesseområde bl.a. på grund af sine ubeskyttede kyster, hvor der sker en stadig nedbrydning af klinterne mod nord, syd og vest og en sydgående transport af materialer, som aflejres ved Brådet. Det naturlige forløb af denne proces, skønnes ikke at blive forstyrret af menneskelig færden langs nordstranden.

Der har tilsyneladende aldrig, og i hvert fald ikke indenfor de seneste 100 år, været en bestand af sæler ved Æbeløs nordkyst. Sandsynligheden for, at sæler vil vælge Æbeløs nordkyst, er lille, fordi kysten består af stejle klinte, og sæler undgår stejle kyster, hvor de ikke kan overskue landsiden. Der synes således ikke at være grund til at lukke nordkysten af hensyn til sælerne.

Med hensyn til havørn og vandrefalk har Naturrådet udtalt, at før sådanne meget sky rovfugle begynder at yngle i en lokalitet, vil de ty-

pisk holde til på lokaliteten i længere tid. Havørnen, som nu yngler nogle steder i Danmark, er endnu ikke observeret på Æbelø i længere perioder i yngletiden. Hvad angår spørgsmålet om lukning af nordkysten af hensyn til eventuelle sjældne ynglefugle, finder Naturrådet, at sagen bør tages op igen, såfremt disse fugle skulle tage mere blivende ophold på øen i sommermånederne.

Sammenfattende er det Naturrådets opfattelse, at en permanent lukning for offentlighedens adgang til Æbeløs nordkyst vil være uden nævneværdig betydning for de naturhensyn, som fredningen i særlig grad skal tilgodese.

Naturklagenævnets afgørelse.

Naturklagenævnet har ved anden afgørelse af dags dato truffet afgørelse om erstatningen for fredningen.

Naturklagenævnet bestod indtil den 5. december 2001 af følgende 12 medlemmer: Lars Busck (formand), Bent Hindrup Andersen, Ole Pilgaard Andersen, Marie-Louise Andreassen, Peter Christensen, Henning Grove, Leif Hermann, Ebbe Kalnæs, Mogens Mikkelsen, Hans Christian Schmidt, Jens Steffensen og Poul Søgaard.

Efter den 5. december 2001 består nævnet af følgende 10 medlemmer: Lars Busck (formand), Ole Pilgaard Andersen, Marie-Louise Andreassen, Peter Christensen, Henning Grove, Leif Hermann, Mogens Mikkelsen, Jens Steffensen, Poul Søgaard og Jens Vibjerg.

Naturklagenævnets møde den 22. maj 2001.

I nævnets besigtigelse og offentligt tilgængeligt møde den 22. maj 2001 deltog 11 af Naturklagenævnets 12 medlemmer: Lars Busck (formand), Bent Hindrup Andersen, Ole Pilgaard Andersen, Marie-Louise Andreassen, Peter Christensen, Henning Grove, Leif Hermann, Ebbe Kalnæs, Mogens Mikkelsen, Jens Steffensen og Poul Søgaard.

Nævnet traf følgende énstemmige beslutninger:

Fredningen som sådan.

Det tiltrædes, at der gennemføres fredning efter naturbeskyttelseslovens kap. 6 til sikring af bl.a. de biologiske og landskabelige værdier i området.

Den afgrænsning af fredningen, som fredningsnævnet har fastlagt, tiltrædes, dog er fredningskortet korrigeret således, at afgrænsningen af fredningsområdet mod nord følger grænsen for EF-fuglebeskyttelsesområde 76.

Fredningens formålsbestemmelse.

Der indsættes i fredningens formålsbestemmelse en bestemmelse om rekreative formål i overensstemmelse med det forslag, Fonden og Danmarks Naturfredningsforening har opnået enighed om.

Guidede ekskursioner.

Bestemmelsen i fredningsafgørelsens § 7.7 om guidede ekskursioner ophæves.

Naturklagenævnets møde den 11. juni 2001.

I Naturklagenævnets møde den 11. juni 2001 deltog 10 af Naturklagenævnets 12 medlemmer: Lars Busck (formand), Bent Hindrup Andersen, Ole Pilgaard Andersen, Marie-Louise Andreassen, Peter Christensen, Leif Hermann, Ebbe Kalnæs, Mogens Mikkelsen, Jens Steffensen og Poul Søgaard.

Nævnet traf følgende beslutninger:

Nordkysten.

Flere klagere har ønsket bestemmelsen om lukning af nordkysten ophævet, idet det bl.a. er anført, at naturbeskyttelsesloven indeholder en generel adgang til færdsel og ophold på strandbredder og andre kyststrækninger. Fonden har ønsket bestemmelsen bevaret og har i den hen-

seende henvist til, at et af fredningens formål er at sikre en fortsat naturlig udvikling af havet og kysten.

6 af nævnets medlemmer fandt ikke tilstrækkelig begrundelse for at fravige den almindelige ret til adgang langs kysterne og stemte for, at bestemmelsen om forbud mod færdsel og ophold på nordkysten samt bestemmelsen om forbud mod opankring ophæves.

Mindretallet (Marie-Louise Andreasen, Leif Hermann, Mogens Mikkelsen og Poul Søgaard) stemte for at lukke nordkysten i 5-8 år, hvorefter fredningsnævnet kan beslutte en fortsat lukning, såfremt det af ejeren sandsynliggøres, at lukningen har haft væsentlig positiv betydning for dyre- fugle- og plantelivet.

§ 7, stk. 4.

7 af nævnets medlemmer stemte for, at fredningsafgørelsens § 7.4 erstattes af en bestemmelse om, at fredningsnævnet kan begrænse offentlighedens adgang, såfremt det er behov for at beskytte særlige naturværdier f.eks. sårbare ynglefugle, eller såfremt det måtte vise sig, at den offentlige adgang medfører væsentlig forringelse af de naturværdier, som fredningen har til formål at beskytte.

Mindretallet (Bent Hindrup Andersen, Ole Pilgaard Andersen og Ebbe Kalnæs) stemte for at bevare § 7.4, uændret.

Stier.

Nævnet besluttede énstemmigt, at stien forbi Æbeløgård forlægges mod vest som vist på kortbilag K10. Ændring af veje og stier kan kun ske efter fredningsnævnets godkendelse, og vedligeholdelse af veje og stier foretages af amtet.

Et flertal på 6 af nævnets medlemmer fandt, at der bør skabes et uforstyrret rum for dyrene, og stemte derfor for at lukke stierne på den centrale del af øen i overensstemmelse med Fondens forslag.

Mindretallet (Bent Hindrup Andersen, Ole Pilgaard Andersen, Peter Christensen og Ebbe Kalnæs) stemte for at bevare stierne - helt eller delvis - på den centrale del af øen.

Naturklagenævnets møde den 10. december 2001.

I nævnets møde den 10. december 2001 deltog 8 af nævnets 10 medlemmer: Lars Busck (formand), Ole Pilgaard Andersen, Marie-Louise Andreasen, Peter Christensen, Leif Hermann, Mogens Mikkelsen, Jens Steffensen og Poul Søgaard.

Nævnet besluttede énstemmigt:

Bestemmelsen i fredningsafgørelsens § 3.1 om andre konstruktioner og anlæg fastholdes uændret, men således, at der er mulighed for at op-sætte et fugletårn og et lavt informations- og udsigtstårn under for-udsætning af fredningsnævnets forudgående godkendelse. Det tillades endvidere, at der indrettes en teltplads til maksimalt 40 personer. Bestemmelsen om opstilling af en husstandsvindmølle udgår.

Nævnet er enig i, at jagtregulering i videst muligt omfang bør ske efter jagtloven. Men da der her er tale om en fredning, der omfatter havområder, og et jagtforbud ud for de små øer findes konkret velbe-grundet, indføres jagtforbud i en afstand af 100 meter udfor kysten af Brådet, Æbelø Holm, Dræet og Drætte Holm.

Der må i en periode af 10 år være en bestand af mufloner på maksimalt 20 dyr. Fredningsnævnet kan fastsætte bestanden af klovvildt, dog ikke til under 100 dyr.

Der er færdselsforbud for almenheden i fuglenes yngletid uden for ve-jen, der fra det tværgående hegn ved færsten på Æbeløs sydspids for-binder Æbelø med de overskyllede dele af Brådet.

Naturklagenævnet finder, at nordkysten skal udvikle sig frit, uden at der tilføres eller fjernes materiale fra kysten. Nævnet kan således ikke imødekomme Fondens ønske om tilladelse til at udlægge sten ud for kysten.

Idet fredningsnævnets afgørelse af 6. august 1998 ophæves, fastsættes følgende fredningsbestemmelser for fredningsområdet, der er afgrænset som vist på det fredningskort, der hører til Naturklagenævnets afgørelse. Fredningen omfatter helt eller delvist de på vedhæftede matrikelfortegnelse anførte ejendomme.

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål:

1. at bevare og genskabe de biologiske og landskabelige værdier i fredningsområdet, herunder særligt
2. at sikre en fortsat naturlig udvikling af havet og kysten,
3. at skoven på Æbelø overgår til urørt skov,
4. at tilgodese rekreative formål således, at offentligheden sikres adgang til øen. Hensynet til beskyttelsen går forud for benyttelsen, og områdets rekreative benyttelse skal derfor altid underordnes hensynet til naturen samt respektere områdets status som internationalt naturbeskyttelsesområde i henhold til EF-fuglebeskyttelsesdirektivet og EF-habitatdirektivet,
5. at der efter nærmere bestemmelser kan foretages naturpleje, naturgenopretning eller henlægges områder til naturens frie succession.

§ 2. Bebyggelse.

Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og jagthytter. Ombygning eller tilbygning til eksisterende bebyggelse, hvorved bygningens ydre fremtræden ændres, må kun ske med fredningsnævnets godkendelse.

Stk. 2. Fredningen er dog ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure for græssende dyr, når anbringelsen er godkendt af fredningsnævnet.

§ 3. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må ikke etableres andre konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må

der ikke anlægges havne, campingpladser, sportsanlæg, skydebaner, motorbaner, flyvepladser eller oplags- og lossepladser. Der må ikke anbringes tårne, master, vindmøller, tankanlæg, hegn eller skæmmende indretninger, og der må ikke føres luftledninger hen over det fredede område. Der er dog mulighed for at opsætte et fugletårn og et lavt informations- og udsigtstårn under forudsætning af fredningsnævnets forudgående godkendelse af placering og udformning.

Stk. 2. Der må ikke opstilles campingvogne eller lignende. I skovens afdeling 3, g, h, og z, jf. skovkortet, kan der dog efter fredningsnævnets godkendelse indrettes en teltplads til maksimalt 40 personer.

Stk. 3. Der kan til brug for naturpleje opsættes sædvanlige kreaturhegn og nødvendige vildtheqn, og hegnet over Brådet syd for afdeling 8 kan bevares.

§ 4. Terrænændringer m.v.

Der må ikke indvindes råstoffer hverken på landjorden eller på havbunden.

Stk. 2. Der må ikke foretages terrænændringer eller opfyldning, planering, afgravning eller kystsikring. Der kan dog gennemføres den nødvendige kystsikring af hensyn til fyret og udnyttes råstoffer til vejvedligeholdelse på Æbelø efter fredningsnævnets godkendelse.

§ 5. Tilplantning m.v.

Fredningsområdet må ikke tilplantes, ligesom der ikke må foretages mekanisk jordbearbejdning eller benyttes kemiske midler.

§ 6. Vandløb, søer og vådområder.

Eksisterende grøfter, vandhuller, søer og dræn må ikke vedligeholdes. Hvor det er nødvendigt af hensyn til færdslen på vejene, kan underløb under veje dog vedligeholdes.

Stk. 2. Vandaflledning i afdeling 5 (excl. 5a), 6 (excl. 6j), 7a, 7b, 7c og 7d standses aktivt ved tilkastning af grøfterne m.v.

Stk. 3. Der udarbejdes af Skov- og Naturstyrelsen en plan for afvikling af den øvrige vandaflledning gennem tilkastning af grøfter m.v. Planen skal godkendes af fredningsnævnet. Planen sættes i værk senest 2 år efter fredningens ikrafttræden.

§ 7. Offentlighedens adgang.

Offentligheden har adgang til det fredede område og til færdsel på land efter reglerne i naturbeskyttelsesloven. De veje og stier, der er tilgængelige for offentligheden efter naturbeskyttelseslovens § 23, stk. 5, er angivet på kortbilag K10. Det er ikke tilladt offentligheden at bruge åben ild, bortset fra de 1-3 etablerede bålpladser.

Stk. 2. Der er færdselsforbud for almenheden i fuglenes yngletid (1. marts - 15. juli) i følgende områder:

1. på Æbelø: uden for vejen, der fra det tværgående hegn ved færsten på øens sydspids forbinder Æbelø med de overskyllede dele af Brådet.
2. på Æbelø Holm: uden for vejen, der forbinder Brådet med vadevejen mod syd.
3. Dræet og Drætte Holm.

Stk. 3. Fredningsarealet må ikke lukkes på grund af jagt.

Stk. 4. Fredningsnævnet kan begrænse offentlighedens adgang, såfremt der er behov for at beskytte særlige naturværdier f.eks. sårbare ynglefugle, eller såfremt det måtte vise sig, at den offentlige adgang medfører væsentlig forringelse af de naturværdier, som fredningen har til formål at beskytte, jf. § 1.4.

Stk. 5. Motorkørsel og kommerciel sejlads på søterritoriet er forbudt bortset fra almindeligt fiskeri, ejerens og dennes brugeres færdsel, samt færdsel i forbindelse med ekskursioner.

Stk. 6. Der må ikke foretages indsamling af planter eller dyr på landjorden, og der må ikke foretages maskinel indsamling af dyr og planter på søterritoriet, undtagen almindeligt fiskeri og jagt. Der må dog foretages indsamling af dyr og planter til videnskabelige formål forudsat ejerens accept.

§ 8. Jagt.

Der må ikke udsættes fasaner i fredningsområdet.

Stk. 2. Der må ikke drives jagt på Brådet, Æbelø Holm, Dræt og Drætte Holm, bortset fra jagt på ræve og mink.

Stk. 3. Der må ikke drives jagt på søterritoriet i en afstand af 100 meter regnet fra højeste vandstandslinie på Brådet, Æbelø Holm, Dræt og Drætte Holm.

§ 9. Skoven.

Skoven på Æbelø skal fremover udvikle sig som urørt skov. Der må ikke foretages hugst af stående træer eller ske fjernelse af vindfældede træer eller grene. Træerne skal stå til død og forfald. Grene må ikke afskæres eller afbrækkes. Planter må ikke fjernes eller udsættes. I særlige tilfælde kan forbudet fraviges med fredningsnævnets godkendelse, f. eks. til lysning omkring enkelte gamle ege i afdelingerne 1d, 1o, 2c, 3h, 4b og 8m.

Stk. 2. Skoven skal forynge sig gennem en naturlig succession. Der må således ikke foretages plantning, såning eller jordbearbejdning.

§ 10. Hugst.

Til brug for opvarmning af de eksisterende huse på øen kan der ske hugst og fjernelse fra voksestedet af brænde med op til 100 m³ pr. år. Brændet skal i første omgang tages af de i stk. 3 og 4, nævnte hugster. Herefter kan brænde tages ved plukhugst i de afdelinger, der

fremgår af bevoksningslisten, bilag T2, jf. kortbilag K3. Arealet, hvor brændehugst således kan foregå, kan reduceres af fredningsnævnet, når det skønnes hensigtsmæssigt i relation til fredningens formål og øens brændeforsyning.

Stk. 2. Med henblik på overgangen til urørt skov gælder i en række afdelinger følgende undtagelser fra § 9. De enkelte afdelinger fremgår af bevoksningslisten, bilag T2, og kortbilag K4, K5 og K6.

Stk. 3. Nåletræer afdrives senest 31. december 2003. Hugstaffaldet opflises eller grenknuses. Herefter skal arealerne overgå til urørt skov gennem naturlig succession. Der kan dog efterlades dele af de gamle skovfyrbbevoksninger, enkelte gamle skovfyr, lærk og ædelgran udpeget af Fyns Statsskovdistrikt i samarbejde med ejeren.

Stk. 4. I enkelte bevoksninger kan der ske hugst indtil 2 år efter, at fredningen træder i kraft. Hugst skal ske i form af plukhugst efter anvisning af Fyns Statsskovdistrikt. Der kan i den enkelte bevoksning højst fjernes den vedmasse, der er angivet i bevoksningslisten, bilag T2, med tillæg af 600 m³ fastmasse. Ved denne plukhugst skal bevoksningerne efterlades med størst mulig højdevariation. I de ældre bevoksninger kan hugsten ske i de salgsmæssigt mest værdifulde træer. 2 år efter fredningens ikrafttræden overgår arealerne til urørt skov.

Stk. 5: Der udarbejdes en detaljeret hugstplan for denne plukhugst. Uenighed mellem ejeren og statsskovdistriktet kan indbringes for fredningsnævnet.

§ 11. Vildtagre.

Vildtagrene kan benyttes indtil 1 år efter fredningens ikrafttræden. Herefter skal de efterlades i den tilstand, som fredningen foreskriver for det pågældende område. Vildtagrene fremgår af bevoksningslisten.

§ 12. Vildtremiser.

Vildtremiser kan benyttes indtil 1 år efter fredningens ikrafttræden.

Herefter skal de ryddes af plejemyndigheden og efterlades til fri succession. Dette gælder dog ikke egne i afdeling 4t, der hugges hårdt. Vildtremiserne fremgår af bevoksningslisten.

§ 13. Friholdelse af åbent areal.

For at varetage landskabelige hensyn kan den sydlige spids af Æbelø og arealet nordøst for bygningerne, bortset fra en 30 meter bred zone langs skovbrynet, friholdes for opvækst. Fredningsmyndighederne kan gennemføre naturpleje, hvis ejeren ikke selv ønsker at gøre det. Naturpleje skal ske efter drøftelse med ejeren og forudsætter ejerens eller fredningsnævnets godkendelse. Områderne fremgår af bevoksningslisten.

§ 14. Gårdspladser m.v.

Gårdspladser, haver m.v. kan fortsat benyttes til deres nuværende anvendelse til have, oplagsplads for brænde, parkering m.v. Gårdspladser m.v. fremgår af bevoksningslisten.

§ 15. Veje.

De veje og stier, der er angivet på kortbilag K10 skal holdes fri for eventuelle vindfælder og nedblæste grene. Træer og grene kan fjernes fra vejen ved friskæring, men må ikke oparbejdes, og skal henligge i skoven.

Stk. 2. Ændring af de på kortbilag K10 viste veje og stier kan kun ske efter fredningsnævnets forudgående godkendelse. Vedligeholdelse af veje og stier foretages af Fyns Amt.

§ 16. Vildt.

Der må i en periode af 10 år efter fredningens ikrafttræden være en bestand af mufloner på maksimalt 20 dyr. Herefter tager fredningsnæv-

net stilling til, om muflonbestanden fortsat skal forblive på Æbelø.

Stk. 2. Antallet af klovvildt skal løbende tilpasses efter fredningens formål. Fredningsnævnet kan fastsætte bestanden af klovvildt, dog ikke under 100 dyr.

Stk. 3. Inden for fredningsområdet må der ikke udsættes (andre ikke naturligt forekommende) plante- og dyrearter, med mindre fredningsnævnet har godkendt det.

Stk. 4. Der må ikke gives dispensation til bekæmpelse af rovfugle. Der må ikke udlægges foder mindre end 50 meter fra vandhuller og vådområder, og der må ikke udlægges foder i månederne maj-november.

§ 17. Særlig bestemmelse for Brådet.

Kørende færdsel er forbeholdt ejere og brugere af Æbelø. Brådet, der er en del af vadevejen til Æbelø, må kun vedligeholdes i det omfang, det er absolut nødvendigt for at sikre færdsel til øen. Der må ikke ske tilførsel eller fjernelse af materialer. Den geologiske dynamik skal fortsætte uforstyrret.

§ 18. Særlig bestemmelse for Æbelø Holm.

Æbelø Holm skal fortsat være strandeng, der kan plejes af plejemyndigheden ved rydning af uønsket opvækst og/eller ved græsning/sen høslæt. Fredningsmyndigheden kan udføre naturpleje efter drøftelse med ejerne, såfremt disse ikke ønsker selv at gøre det. Naturplejen forudsætter ejerens eller fredningsnævnets godkendelse.

§ 19. Særlig bestemmelse for Dræet.

Dyrkning af arealet skal ophøre senest 2 år efter fredningens ikrafttræden. Fredningsmyndigheden kan gennemføre naturpleje i form af sen årlig høslæt eller afgræsning. Plejen skal ske efter drøftelse med

ejerne og forudsætter enighed med ejerne eller fredningsnævnets godkendelse.

§ 20. Særlig bestemmelse for Drætte Holm og kommende øer.

Drætte Holm og kommende nydannede øer skal udvikle sig uden indgreb.

§ 21. Fredningsmyndigheden.

Fyns Amtskommune fører som fredningsmyndighed tilsyn med, at fredningens bestemmelser overholdes. Skov- og Naturstyrelsen v/Fyns Stats-skovdistrikt virker som rådgiver vedrørende skoven, successionen og jagten.

§ 22. Information.

Fredningsmyndigheden udarbejder information om fredningen, som opsættes på passende steder. Under hensyn til at skoven overgår til urørt skov, skal der oplyses om, at færdsel sker på eget ansvar.

§ 23. Dispensation.

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-20, hvis det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50.

Stk. 2. Vedrørende spørgsmål om dispensationer, der har naturvidenskabelig eller kulturhistorisk betydning, indhentes udtalelse fra Skov- og Naturstyrelsen henholdsvis Kulturarvsstyrelsen.

§ 24. Ophævelse af tidligere fredning.

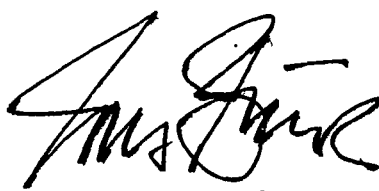
Ved fredningens ikrafttræden ophæves Naturfredningsnævnet for Odense Amtsrådskreds kendelser af 26. januar 1924 og 30. november 1934 om

fredning af arealer på Æbelø samt Overfredningsnævnets kendelse af 7. februar 1952 om fredning af egebevoksninger på Æbelø.

§ 25. Fredningens bonusvirkning.

I henhold til naturbeskyttelseslovens § 38, stk. 6, jf. skovlovens § 16, stk. 4, erstatter denne fredning tilladelser, der ellers ville være fornødne efter skovloven, det vil sige tilladelse til, at skoven får status som urørt skov efter § 18, stk. 1, og dispensation fra bestemmelserne i § 17 om god og flersidig drift.

På Naturklagenævnets vegne

Lars Busck

Formand

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

Fortegnelse

over de matrikelnumre, der helt eller delvist er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 15. marts 2002:

Æbelø Klinte:

1 a, 1 b, 1 c, 2, 3 og 4.

Jersore by, Klinte:

1 x, 1 d, 6 b, 6 e, 7 c, 8 n, 8 o, 8 p, 8 q, 9 o, 10 k, 10 l, 10 m, 24 og 29.

Bilag T2

Bevoksningsliste for Æbelø med hugstforskrifter

udarbejdet af:

KW-Plan

Efter anvisning af Miljøministeriet, ved Fyns Statsskovdistrikt.

Signaturer:

-	Ingen hugst
SLÅ	Mulighed for slåning
NÅL	Hugst af nåletræer
TP	Midlertidig hugst af løvtræer indenfor 2 år efter frednigen er trådt i kraft.
xx KFM	angiver, at der må hugges xx kubikmeter fastmasse.
P	Mulighed for hugst af brænde ved plukhugst

Alle masser er salgbar masse over 5 cm. Den handelsopmålte vedmasse er normalt 5-15% lavere, afhængig af bl.a. træart, dimension og de aflagte effekter.

Bevoksningsliste

Afdeling: For overskuelighedens skyld inddeles skoven i afdelinger. Afdelingsgrænserne søges altid lagt langs varige, let genkendelige terrængenstande, f. eks. bilfaste veje, diger og grøfter m.v. Et én gang fastlagt afdelingsnet bør fastholdes fra planperiode til planperiode.

Litra: Til den præcise angivelse af en bevoksning - skovdriftsmæssig behandlingsenhed - anvendes et bogstav. Med et nr. og et bogstav kan man således stedfæste en hvilken som helst bevoksning i skoven.

Areal: Afdelingens samlede areal er angivet udfor afdelings-nummeret. Herefter følger de enkelte litra (bevoksningers) arealer.

bk: Bevoksningsskvotient. Angiver det bevoksede areal i procent af det totale areal.

Træart: Angiver arealets anvendelse. Mærket "<" foran træarten betyder, at der er tale om overstandere.

Anlægsår: Angiver det år, arealet er blevet tilplantet. Når anlægsåret ikke er kendt fra tidligere optegnelser, kan det være beregnet ud fra højde og bonitet. Hvis det er tilfældet er der anført en asterisk foran taksationskoden.

Alder: Angiver plantens alder fra frø, i tabellen angivet i parentes før anlægsåret.

Bonitet: Angiver bevoksningernes bonitet. Bonitet 1 svarer til de bedste vækstbetingelser.

Indbl: Angiver forholdet i procent mellem de forskellige træarter, som indgår i blandingsbevoksninger.

Tax.: Angiver hvilke målinger i bevoksningen, der danner grundlag for vedmasseberegningerne.

D: Højdemåling og diametermåling

DI: Måling af højde, bestemmelse af diameter efter lokal model

H: Måling af højde

P: Måling med relaskop

P+DI: Måling med relaskop og bestemmelse af diameter efter lokal model

T: Stamtalstælling

S: Skøn

TAB: Tabelansættelse på baggrund af den angivne alder

En asteriks foran taksationskoden angiver at anlægsåret er beregnet ud fra højde og bonitet.

H/D: Angiver henholdsvis bevoksningens middelhøjde i meter og middeldiameter i 1,3 meters højde i centimeter.

Vedmasse: Angiver den beregnede sande salgbare masse ved aflægningsgrænse 5 cm. Bemærk, at den handelsopmålte vedmasse er 5 - 15 % lavere afhængig af bl.a. træart, dimension og de aflagte effekter.

Træartskoder og driftsklasseinddeling

DRIFTSKLASSE	TRÆART/ANVENDELSE	KODE
BØG	Bøg	BØG
EG	Eg	EG
ASK	Ask	ASK
ÆR	Ær	ÆR
ANDET LØV	Birk	BIR
	Rødeg	REG
	El (rødel, hvidel)	EL (REL, HEL)
	Poppel (asp)	POP (ASP)
	Andet løv (lind, elm, avnbøg)	ALØ (LIN, ELM, AVN)
SITKA	Sitkagran	SGR
ANDET NÅL	Douglasgran	DGR
	Grandis	GRA
	Ædelgran	ÆGR
	Omorika	OMO
	Lærk	LÆR
	Skovfyr	SKF
	Bjergfyr	BJF
	Østrigsk fyr	ØSF
	Andet nål (thuja, tsuga, weymouthsfyr)	ANÅ (THU, TSU, WEY)
PYNTEGRØNT	Nordmannsgran	NGR
	Nobilis	NOB
	Cypres	CYP
UBEVOKSET	Sø, mose, vandløb	SØ, MOS, VAN
	Ager, eng, krat	AGE, ENG, KRT
	Vej, hus og have	VEJ, HUS
	Midlertidigt ukultiveret	UKU
	ubevokset	UBV
	Hede, strandbred	LYN, STB
	Anden anvendelse	AAN

afdeling	areal	bk	træart	anlægsår	indbl	tax	h	d	bon.	vedmasse	bemærkninger
1	14.80*										
A	1.70		KRA								TJØRN OG SLÅEN <u>FORSKRIFT: +</u>
B	0.60		SLE								GRÆSNING <u>FORSKRIFT: +</u>
C	0.05		SGR	(31) 1966		H	12.4	13.7	2.8	10	90% UDGAET <u>FORSKRIFT: NÅL</u>
D	0.45		BØG	(193) 1800	40	H	14.4	51.5	5.0	30	FREDET
			EG	(195) 1800	40	H	14.4	51.4	4.0	31	
			KRA		20						TJØRN <u>FORSKRIFT: +</u>
E	0.20		UKU								<u>FORSKRIFT: +</u>
F	0.80		EG	(95) 1900		D	18.6	32.0	3.1	140	<u>FORSKRIFT: TP, 15 KFM</u>
G	0.65	60	BØG	(93) 1900		D	26.5	50.0	2.1	128	<u>FORSKRIFT: P</u>
H	0.20		ELM	(95) 1900		T	27.9	61.1	2.0	N 39	<u>FORSKRIFT: P</u>
I	0.30		ÆR	(43) 1950		D	24.0	28.0	1.0	61	<u>FORSKRIFT: P</u>
J	0.80		SGR	(37) 1960		H	22.6	27.9	1.0	308	<u>FORSKRIFT: NÅL, P</u>
K	0.15		BØG	(93) 1900		DI	24.0	44.6	2.7	43	<u>FORSKRIFT: P</u>
L	1.80	70	ÆR	(58) 1935		H	19.3	31.0	3.4	204	BØG NØ, EG VEST <u>FORSKRIFT: P</u>
M	0.45		ELM	(95) 1900	95	H	24.2	51.2	3.0	65	
			ASK	(93) 1900	5	T	27.7	61.1	2.0	N 4	NORD VESTLIGE ENDE <u>FORSKRIFT: +</u>
N	3.35	90	BØG	(102) 1891		DI	27.1	56.2	2.2	1135	ENKELTE EGE IBLANDET. <u>FORSKRIFT: P ØST F. SPOR, TP, 50 KF</u>

[illegible]

afdeling	areal	bk	træart	anlægsår	indbl	tax	h	d	bon.	vedmasse	bemærkninger
3	42.55*										
A	12.05	80	BØG	(122) 1871		DI	26.3	62.4	2.9	3345	ENKELTE LÆRK INDB. LANGS HOVEDVEJ. <u>FORSKRIFT:</u> ÷, P VEST F. SPOR SYD FOR HAVNEHUS
B	0.50		UBV								HOLME AF ÆR OG ASK. <u>FORSKRIFT:</u> ÷
C	0.90	70	SGR	(9) 1988		T	2.1			N	FEJESKADET <u>FORSKRIFT:</u> NÅL
D	0.35		SKF	(87) 1910	50	D	14.0	26.0	4.0	27	NV KANT EGE KRAT. MEGET VAR. HØJDE
			BØG	(83) 1910	50	T	25.4	35.5	2.0	N 49	<u>FORSKRIFT:</u> NÅL
E	0.75	40	SGR	(8) 1989	90	T	1.6			N	NORD FOR VEJ UKU
			LÆR	(8) 1989	10	T	4.3			N	<u>FORSKRIFT:</u> NÅL
F	1.05	90	EG	(100) 1895	60	D	22.3	47.0	2.2	137	
			BØG	(98) 1895	40	D	17.8	40.0	4.5	69	VAR.HØJDE OG DIAMETER <u>FORSKRIFT:</u> ÷
G	0.20		SLE								GRÆS <u>FORSKRIFT:</u> ÷
H	0.35		BØG	(93) 1900		H	17.0	50.0	4.6	67	UEENS BEVOKSNING, <u>FORSKRIFT:</u> ÷
			EG	(195) 1800		H	17.0	20.0	4.0	57	<u>FORSKRIFT:</u> ÷
			ÆR	(53) 1940		H	17.0	20.0	4.0	53	<u>FORSKRIFT:</u> TP, 53 KFM
			ASK	(53) 1940		H	17.0	10.0	3.0	49	<u>FORSKRIFT:</u> ÷
I	0.35		EG	(95) 1900		H	9.0	25.5	4.0	29	KRATAGTIG, TJØRN <u>FORSKRIFT:</u> P
J	0.20	90	BIR	(45) 1950		D	16.0	24.0	1.0	16	<u>FORSKRIFT:</u> P
K	0.90		AGE								MARK <u>FORSKRIFT:</u> P
L	0.40		REM								ROSER OG BJF. <u>FORSKRIFT:</u> P
M	10.10		SLE								GRÆS <u>FORSKRIFT:</u> SLÅ SYDLIGSTE DEL, P
N	0.50		AGE								MARK <u>FORSKRIFT:</u> P

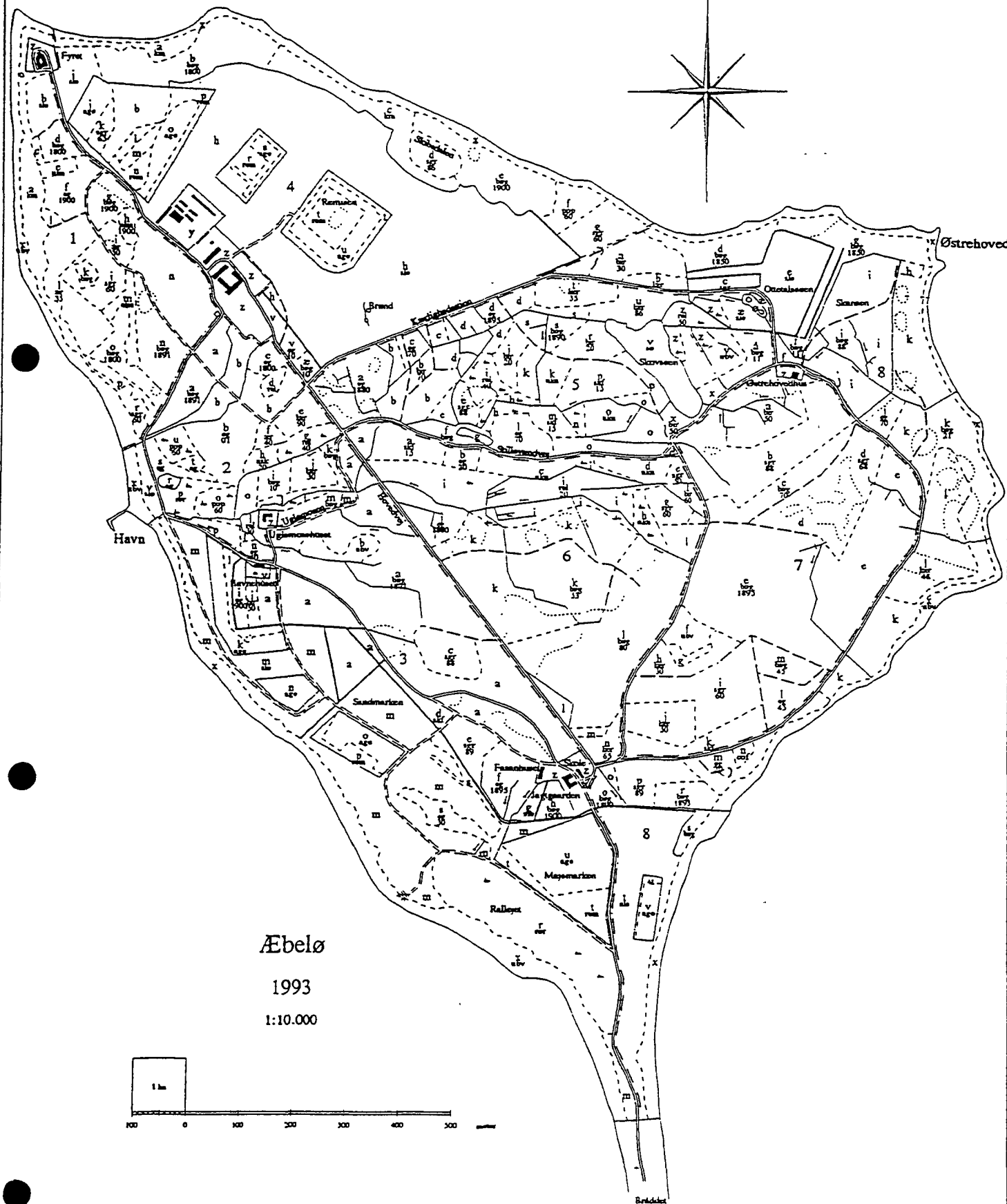
afdeling	areal	bk	træart	anlægsår	indbl	tax	h	d	bon.	vedmasse	bemærkninger	
E	1.85	90	BØG	(93) 1900		P	21.1	44.0	3.5	GX	656	HOLM AF REL <u>FORSKRIFT:</u> ÷
F	0.60	90	POP	(35) 1960	70	D	15.9	22.5	2.6		31	<u>FORSKRIFT:</u> TP, 31 KFM
			REL	(35) 1960	25	D	15.9	22.5	1.0		11	
			BIR	(35) 1960	5	D	15.9	22.5	1.0		2	
G	0.90	70	SGR	(37) 1960	30	H	17.6	20.7	2.2		63	STORMSKADET
			LÆR	(37) 1960	30	H	18.0	27.0	1.0		64	IBL EG OG BIRK.
			SGR	(15) 1982	10	T	6.1	6.4	1.0	N	6	
			LÆR	(15) 1982	10	T	9.0	9.5	1.0	N	11	
			BØG	(93) 1900	20	T	26.9	40.4	2.0	N	66	KLINT <u>FORSKRIFT:</u> NÅL
H	19.40		SLE									GRÆS <u>FORSKRIFT:</u> P, SLÅ
I	0.80		SLE									GRÆS <u>FORSKRIFT:</u> ÷
J	0.50		AGE									MARK <u>FORSKRIFT:</u> ÷
K	0.25	80	SGR	(32) 1965		H	15.0	17.1	2.2		55	<u>FORSKRIFT:</u> NÅL, P
L	0.15	90	SGR	(37) 1960		H	15.6	18.0	2.8		37	<u>FORSKRIFT:</u> NÅL, P
M	0.20		EG	(35) 1960		DI	17.6	17.1	1.0		29	<u>FORSKRIFT:</u> P
N	0.30		REM									SLÅEN OG BØG I NORDVEST <u>FORSKRIFT:</u> P, SLÅ
O	0.65		AGE									<u>FORSKRIFT:</u> P, SLÅ
P	0.45		REM									SGR,BJF,ROSER <u>FORSKRIFT:</u> P, SLÅ
R	0.65		REM									<u>FORSKRIFT:</u> P, SLÅ
S	0.25		AGE									<u>FORSKRIFT:</u> P, SLÅ
T	1.35		REM									EG I MIDT, SGR,ROSER I UDKANT. <u>FORSKRIFT:</u> P, SLÅ

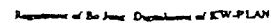
afdeling	areal	bk	træart	anlægsår	indbl	tax	h	d	bon.	vedmasse	bemærkninger
G	0.10		SØ								STILLEVAND <u>FORSKRIFT:</u> ÷
H	0.40		MOS								<u>FORSKRIFT:</u> ÷
I	0.55		REL	(55) 1940		D	17.8	30.0	1.0	86	HOLM AF BØG, EG OG BIRK <u>FORSKRIFT:</u> TP, 20 KFM
J	0.45	75	BIR	(75) 1920		H	20.7	30.6	1.0	44	<u>FORSKRIFT:</u> ÷
K	0.85		UKU								SPREDT SELVSÅNING AF SGR <u>FORSKRIFT:</u> ÷
L	0.75	80	EG	(25) 1970	40	H	9.0	9.2	1.5	15	
			BIR	(25) 1970	20	H	9.0	8.8	1.0	8	
			SGR	(27) 1970	20	H	9.0	9.5	3.1	8	
			SKF	(27) 1970	20	H	9.0	9.6	2.2	9	
											<u>FORSKRIFT:</u> NÅL
M	0.35	90	SKF	(82) 1915	90	D	20.8	37.5	2.5	70	
			BIR	(75) 1920	10	T	19.0	30.6	1.0	N 7	
											<u>FORSKRIFT:</u> NÅL
N	0.15		REL	(55) 1940		S	16.5	20.0	1.0	21	<u>FORSKRIFT:</u> TP, 5 KFM
O	1.80		UKU								SPREDT SELVSÅNING AF SGR ENKELTE GL. SKF I NORDKANT <u>FORSKRIFT:</u> ÷
P	1.40	75	SKF	(82) 1915	80	P	20.5	37.5	2.6	GX 209	ENKELTE RGR OG ÆGR I VEST
			BIR	(75) 1920	20	P	20.5	37.5	1.0	GX 53	<u>FORSKRIFT:</u> NÅL
R	0.65	90	BIR	(75) 1920		P	18.9	30.6	1.0	GX 110	<u>FORSKRIFT:</u> TP, 30 KFM
S	0.80		BØG	(103) 1890		DI	23.4	46.8	3.2	205	<u>FORSKRIFT:</u> TP, 30 KFM
T	0.80	75	LÆR	(62) 1935		D	20.5	26.5	1.0	112	<u>FORSKRIFT:</u> NÅL
U	0.90	60	LÆR	(11) 1986	50	T	6.4	6.9	1.0	N 19	SELVSÅEDE GRUPPER MEGET UENS.
			SGR	(47) 1950	30	T	27.0	37.6	1.0	N 49	SPREDT
			REL	(35) 1960	20	T	14.7	22.3	1.0	N 18	IBLANDET BIRK. <u>FORSKRIFT:</u> NÅL

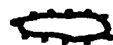
afdeling	areal	bk	træart	anlægsår	indbl	tax	h	d	ben.	vedmasse	bemærkninger
H	0.40		UKU								FORSKRIFT: ÷
I	3.85	10	REL (75)	1920	80	S	18.0	38.1	1.0	57	UENS I ALDER OG BEVOKSNINGSGRAD
			BIR (75)	1920	20	S	22.0	30.6	1.0	16	ENKELTE BIRK MEGET STORE. FORSKRIFT: ÷
J	0.90		EG (115)	1880	75	P	27.7	54.0	1.0	GX 310	FORSKRIFT: TP, 130 KFM
			BØG (113)	1880	25	P	27.7	48.0	2.4	GX 94	SYDLIGE DEL, FORSKRIFT: TP 30 KFM
K	6.35		BØG (40)	1953	65	H	15.3	15.3	1.7	577	SKRÆLLESKADET. MEGET VAR. DIMENSION
			SGR (39)	1958	15	H	19.8	24.1	1.9	176	
			LÆR (44)	1953	10	H	21.9	32.9	1.0	129	
			BIR (37)	1958	10	H	19.6	14.5	1.0	103	PRIMERT I HOLME FORSKRIFT: NÅL
L	6.10	20	BØG (13)	1980		S	10.0		1.0		SPREDT OPVÆKST
			<EG (129)	1866		S	25.0	54.6	2.0	10	
			<BØG (127)	1866		S	25.0	46.4	3.2	7	
			<ALØ (129)	1866		S	20.0	70.6	3.0	16	KASTANIE FORSKRIFT: ÷
M	0.10	80	ÆR (43)	1950		H	18.7	23.5	2.9	12	FORSKRIFT: TP, 12 KFM
N	0.45	60	LÆR (32)	1965	90	H	18.7	22.8	1.0	46	ENKELTE SITKA I ØST.
			BØG (28)	1965	10	T	9.5	9.0	2.0	N 2	UNDERVÆKST. FORSKRIFT: NÅL
7	24.90*										
A	1.30	50	BIR (45)	1950	35	H	20.8	18.3	1.0	23	HULLET UENS BEVOKSNING
			ASK (43)	1950	30	H	19.3	25.7	2.2	20	
			BØG (43)	1950	5	T	15.6	16.0	2.0	N 3	SKRÆLLESKADET
			SGR (47)	1950	30	T	27.0	37.6	1.0	N 28	MEGET SELVSÅET ÆR. FORSKRIFT: NÅL
B	3.40		SGR (9)	1988		T	2.1			N	FORSKRIFT: NÅL
C	1.20	50	BØG (23)	1970	80	H	18.2	8.2	1.0	64	AL BØG SKRÆLLESKADET
			BIR (25)	1970	20	T	10.8	8.8	1.0	N 9	FORSKRIFT: ÷
D	2.65	90	SGR (29)	1968	60	D	17.7	17.0	1.0	547	
			BIR (25)	1970	40	D	16.8	15.0	1.0	298	MEST I HOLME. FORSKRIFT: NÅL

afdeling	areal	bk	træart	anlægsår	indbl	tax	h	d	bon.	vedmasse	bemærkninger
E	2.00		SLE								GRÆS. PARADiset <u>FORSKRIFT:</u> ÷
F	0.25		BØG	(82) 1911		T	27.8	46.1	1.3	N	86 <u>FORSKRIFT:</u> TP, 15 KFM
G	1.80	80	BØG	(143) 1850	85	DI	18.0	43.4	5.0		238 KLINT TJØRN SLÅEN, IBLANDET PIL. DØENDE <u>FORSKRIFT:</u> NÅL
			KRA		5						
			KRA		5						
			ÆGR	(77) 1920	5	T	29.8	42.7	2.0	N	21
H	0.10		EG	(195) 1800		H	22.5	63.9	3.2		26 <u>FORSKRIFT:</u> ÷
I	3.75		BØG	(5) 1988	25						KRAFTIG SKADET AF HARE OG MUSEGNAV.
			EG	(7) 1988	25						
			ASK	(5) 1988	20	T	2.3			N	
			SGR	(7) 1990	5						
			NOB	(9) 1988	5	T	2.2			N	
			BIR	(7) 1988	20	T	4.4			N	<u>FORSKRIFT:</u> NÅL
J	0.40	50	EG	(25) 1970	55	S	8.0	8.1	1.9		6
			SGR	(27) 1970	45	S	13.0	14.6	1.7		9 <u>FORSKRIFT:</u> NÅL
K	5.90	80	BØG	(72) 1921		D	24.0	37.5	1.8		1306 ØST FOR "L" MEGET RINGE <u>FORSKRIFT:</u> ÷
L	2.45	30	LÆR	(49) 1948	75	DI	18.3	19.6	1.0		96
			ÆGR	(61) 1936	20	H	18.3	29.7	3.0		24
			SGR	(37) 1960	5	T	22.0	27.9	1.0	N	7 <u>FORSKRIFT:</u> NÅL
M	0.90	60	EG	(75) 1920	70	DI	15.1	30.7	3.6		51 ENKELTE GL. EGE MOD S.Ø.
			SKF	(96) 1901	25	S	16.0	34.6	4.0		19
			BØG	(93) 1900	5	T	26.9	40.4	2.0	N	6 <u>FORSKRIFT:</u> NÅL
N	0.10	80	COF	(47) 1950	50	DI	14.5	16.2	2.4		6 STORMSKADET
			EG	(55) 1940	50	T	16.7	21.4	2.0	N	7 <u>FORSKRIFT:</u> NÅL
O	0.40	75	BØG	(193) 1800	60	DI	25.0	84.4	3.7		75
			EG	(195) 1800	40	H	25.0	103.4	2.5		55 <u>FORSKRIFT:</u> ÷

Nordre Brød

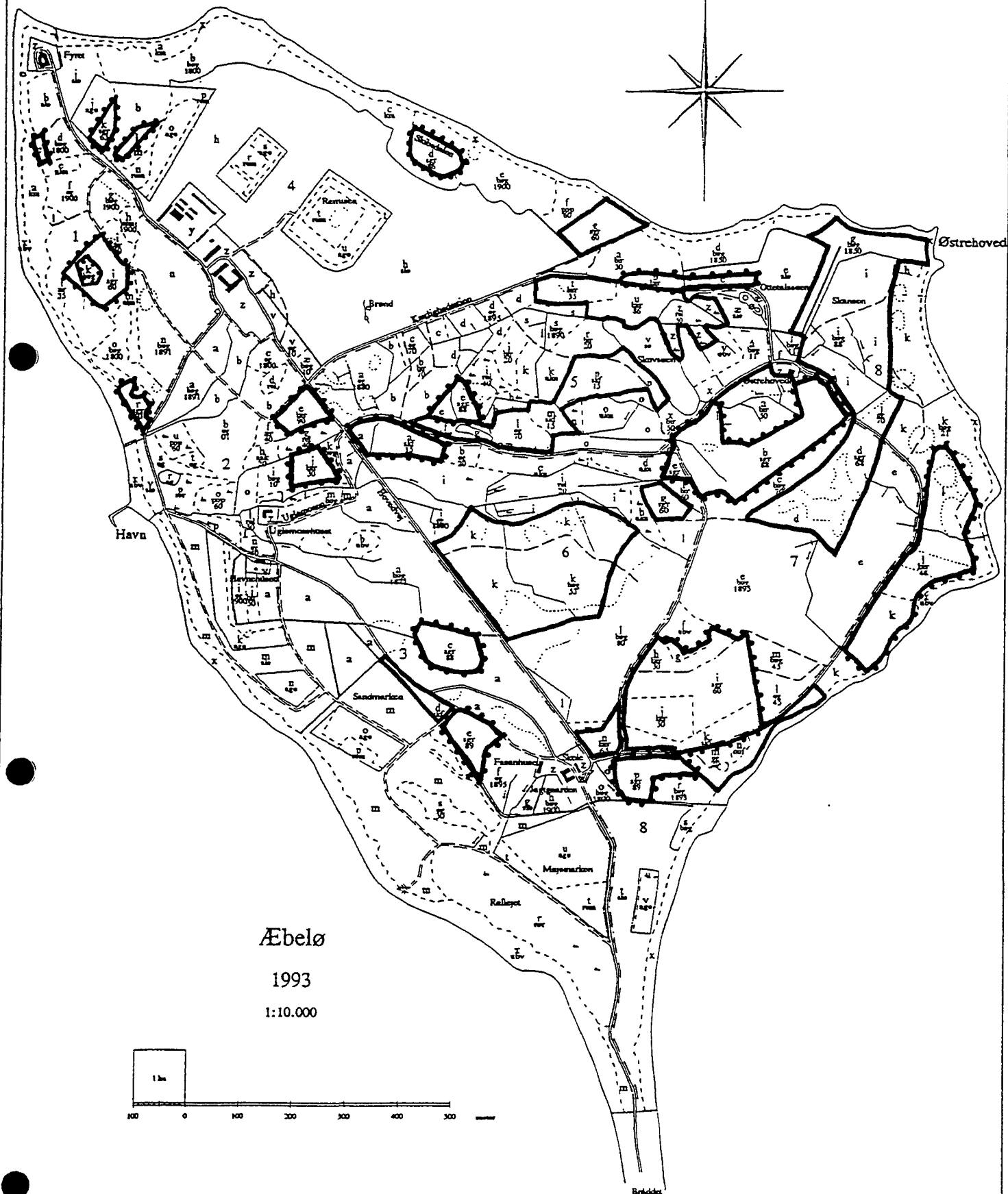

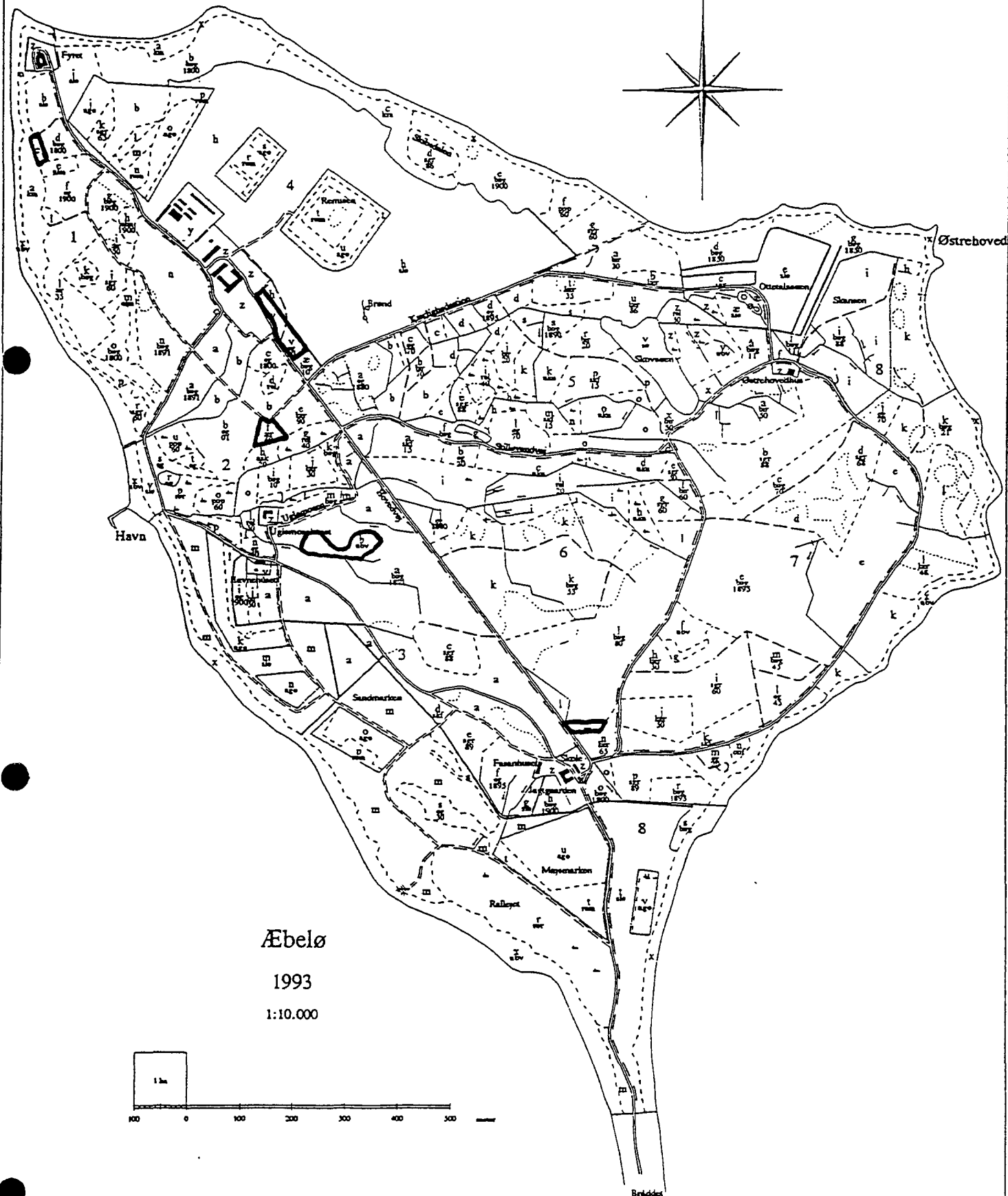
 Nåletræ i ren bestand

 Nåletræ i blanding med løvtræ

Nordre Bråd

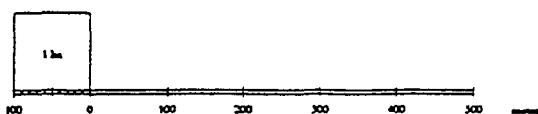
Nordre Bråd

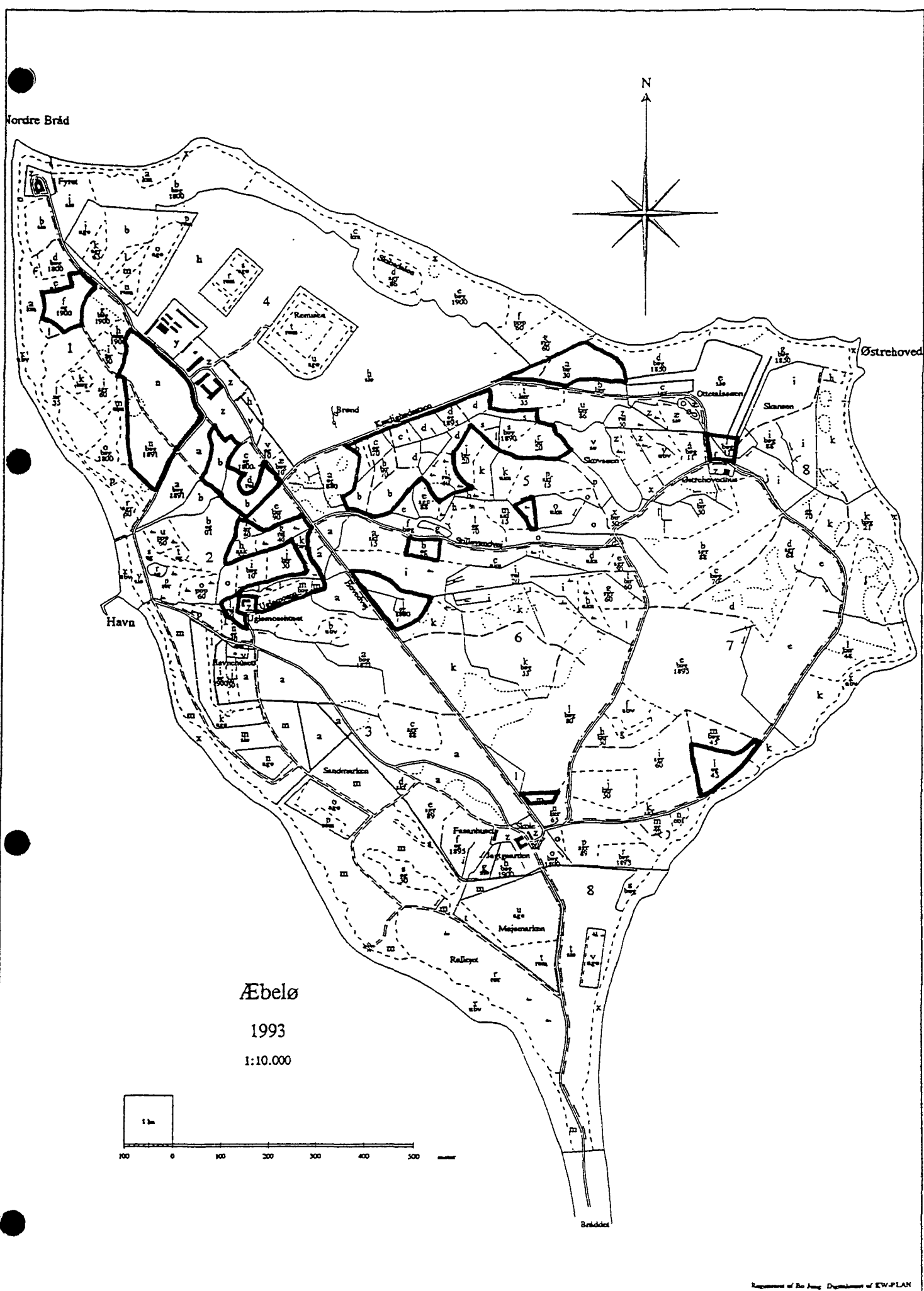
Æbelø

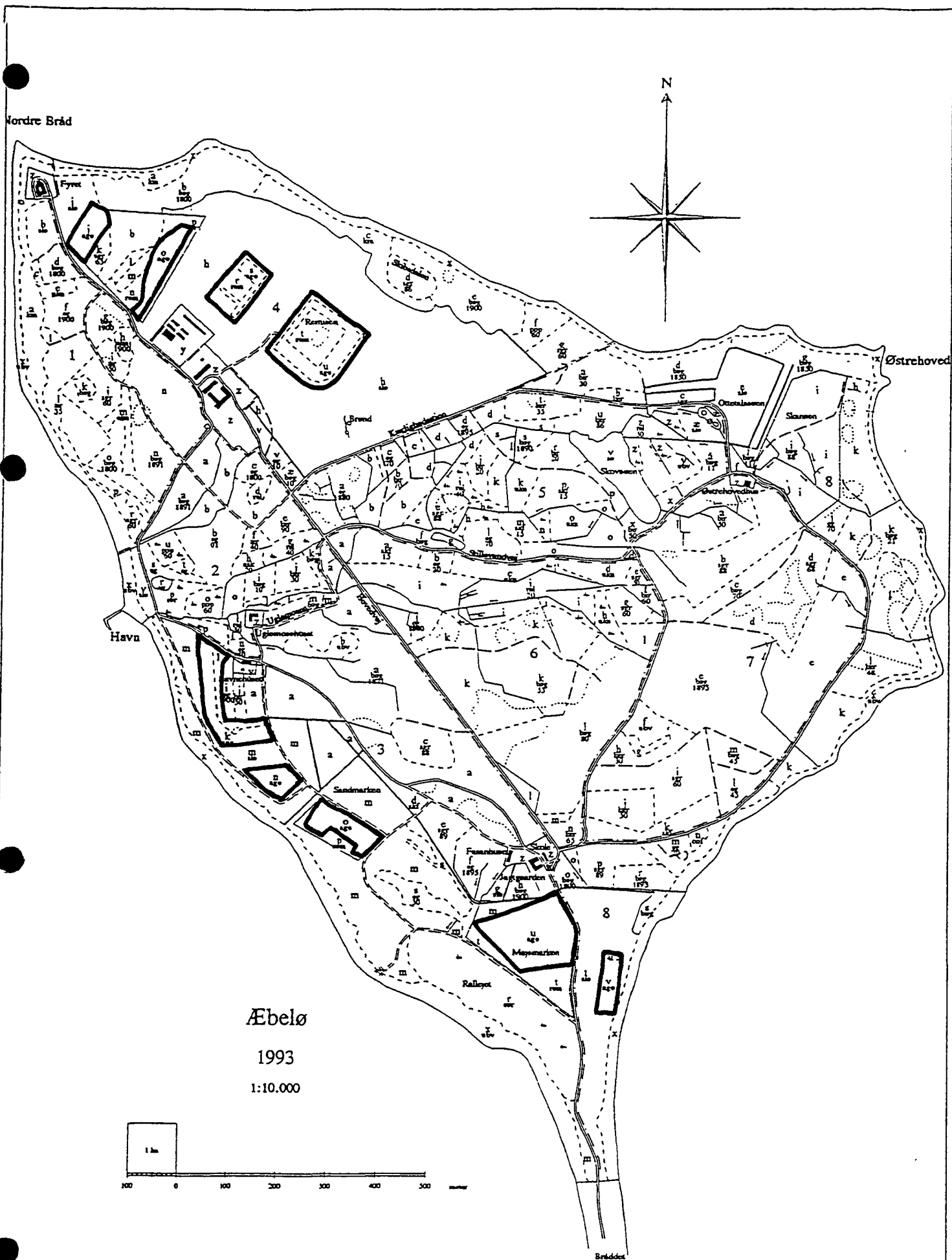
1993

1:10.000

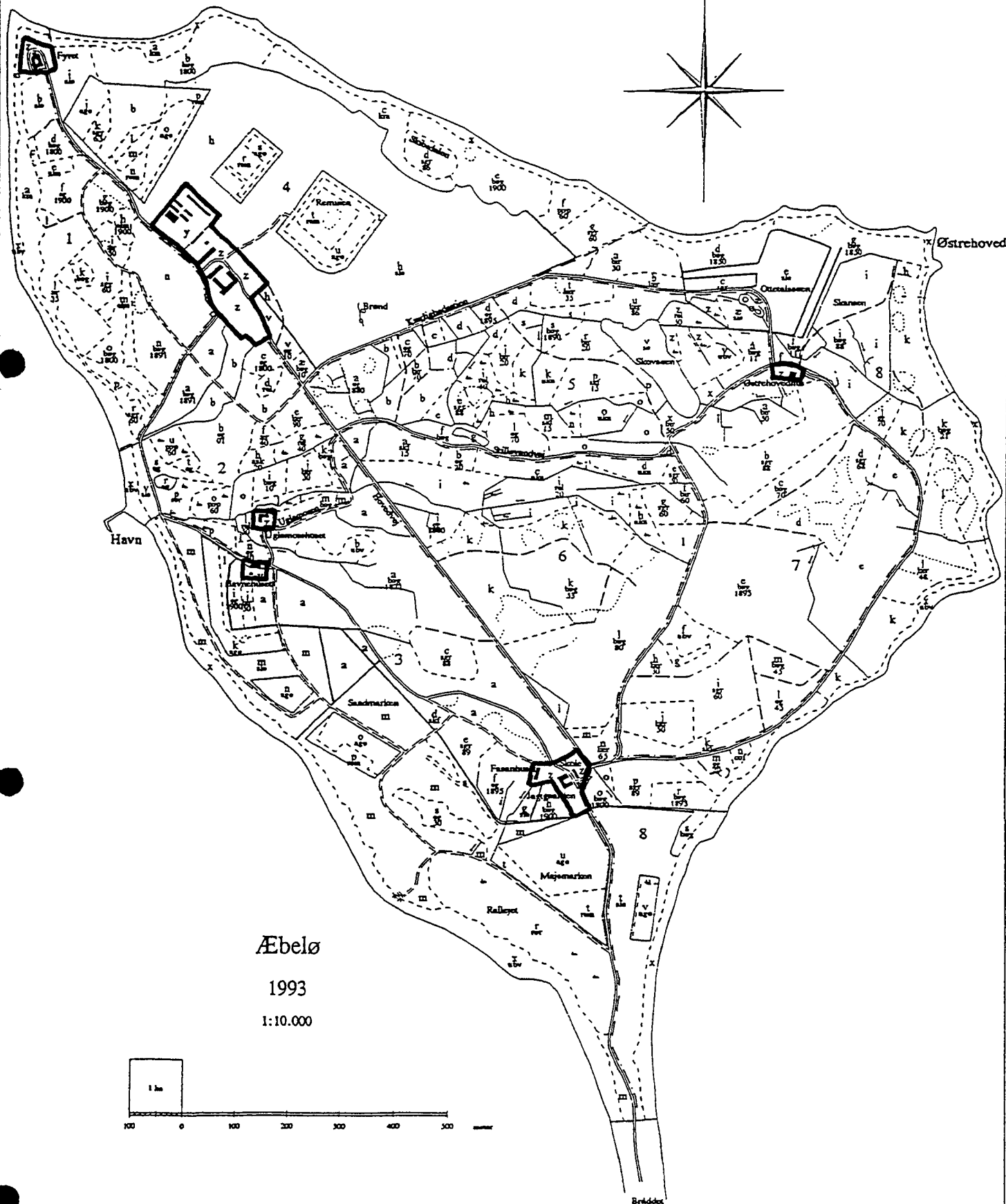

Ko Skovkort, visende arealer med løvskov, hvor der indtil 2 år efter fredningen træder i kraft kan ske plukhugst

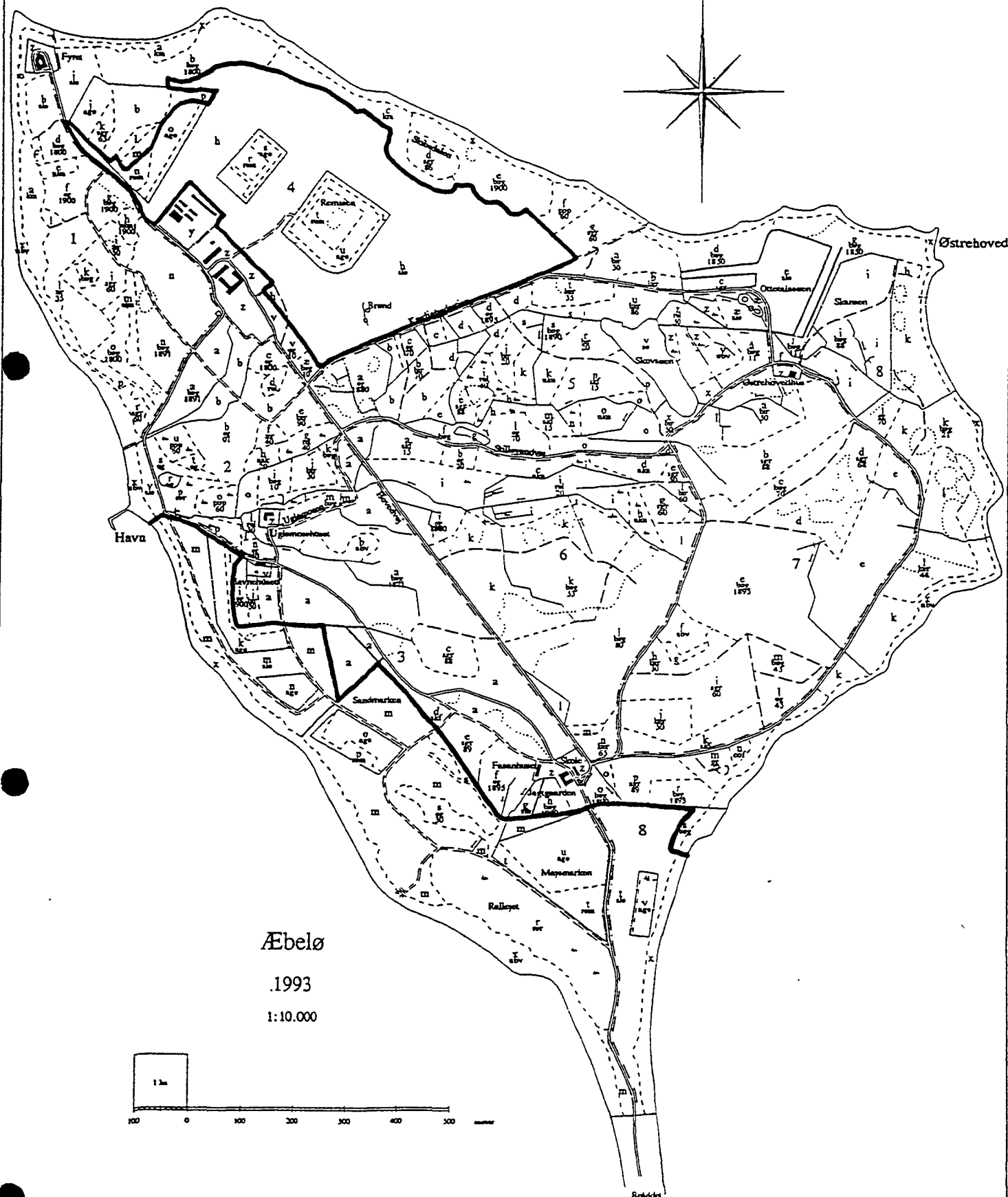

Nordre Bråd

Nordre Bråd

Æbelø

1993

1:10.000

Erstatningerne og godtgørelsen forrentes fra datoen for fredningsnævnets afgørelse den 6. august 1998 med en årlig rente, der svarer til Danmarks Nationalbanks diskonto, jf. naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 3, idet nævnet ikke finder grundlag for - som krævet af fonden - at fastsætte en højere rentesats.

Der tilkendes endvidere Fonden en godtgørelse i henhold til naturbeskyttelseslovens § 47 på 150.000 kr. til sagkyndig bistand under sagens behandling.

Et flertal på 6 medlemmer besluttede, at erstatningerne og godtgørelserne udredes med 90 % af staten og 10 % af Fyns Amt.

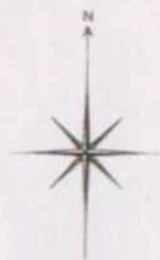
Mindretallet (Mogens Mikkelsen) stemte for, at staten udreder 75 % og Fyns Amt 25 %.

Naturklagenævnets afgørelse af erstatningsspørgsmålene kan efter naturbeskyttelseslovens § 45 påklages til Taksationskommissionen af de ejere, der har indbragt fredningsnævnets erstatningsafgørelse for Naturklagenævnet, eller for hvis vedkommende Naturklagenævnet har skærpet fredningsbestemmelserne eller nedsat erstatningen. Afgørelsen kan endvidere påklages af Fyns Amt og af miljøministeren. Klagefristen er 4 uger fra den dag, Naturklagenævnets afgørelse er meddelt den klageberettigede, jf. § 87, stk. 1. Klage indgives skriftligt til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.

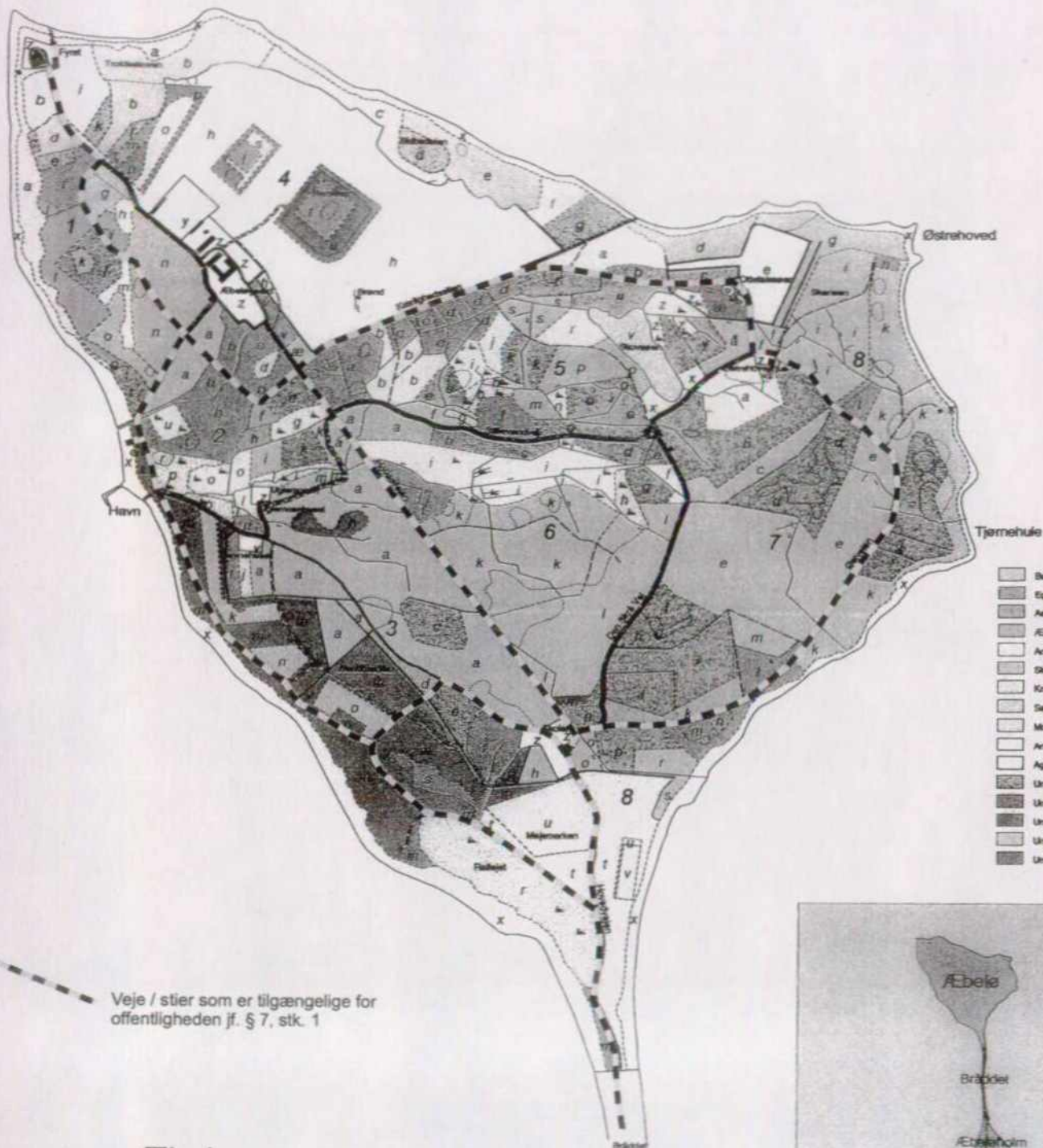
På Naturklagenævnets vegne

Lars Busck
Formand

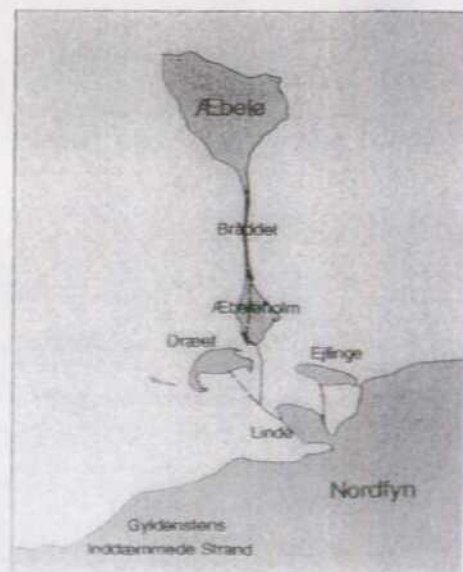
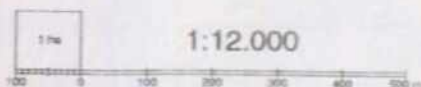
Nordre Bråd

- Berg
- Eng
- Åsk
- År
- Andet løvtræ
- Skovfyr
- Køst og sønkor
- Se
- Mose
- Anden anvendelse
- Agar, eng og stælle
- Under tilgroning efter nåletræ
- Under tilgroning efter græs
- Under tilgroning efter løvtræ
- Under tilgroning efter vilddage
- Under tilgroning efter løv

Veje / stier som er tilgængelige for
offentligheden jf. § 7, stk. 1

Æbelø

Naturklagenævnets afgørelse

af 15. marts 2002

om erstatning i anledning af fredning af Æbelø, Æbelø Holm, Dræet og Drætte Holm, og omliggende havområder, Bogense Kommune, Fyns Amt.
(sag nr. 97-111/420-0004).

Fredningsnævnet for Fyns Amt har den 6. august 1998 truffet afgørelse om erstatning i anledning af fredning af Æbelø, Æbelø Holm, Dræet og Drætte Holm og omliggende havområder. Fredningen omfatter 279 ha landareal hovedsageligt i privateje.

Erstatningen blev tilkendt Aage V. Jensens Fonde (Fonden) med 7 mio. kr. og Hans Arne Hougaard og Chresten Jensen med hhv. 50.000 kr. og 45.000 kr.

Mindre arealer ejes af staten ved henholdsvis Farvandsvæsenet og Fyns Statsskovdistrikt. Disse ejere har ikke rejst erstatningskrav i anledning af fredningen.

Fredningsnævnets erstatningsafgørelse.

Overfor fredningsnævnet havde Fonden oprindelig fremsat et erstatningskrav på 12.910.498 kr. Der blev herefter optaget forhandlinger mellem Fonden og Skov- og Naturstyrelsen, hvilket resulterede i en aftale mellem Fonden og styrelsen om ændring af enkelte dele af fredningsbestemmelserne, navnlig bortfald af forbudet mod udlejning af

J.nr SN 2001-1211/7-0003

18 MRS. 2002

Akt nr. 43

jagten. Endvidere opnåede man en aftale om en samlet afrundet fredningserstatning på 7.000.000 kr., såfremt de aftalte ændringer af fredningsbestemmelserne blev fastsat i fredningsafgørelsen.

Fredningsnævnet fulgte forliget om ændringerne af fredningsbestemmelserne, og nævnet fandt herefter ikke grundlag for at korrigere det afrundede erstatningsbeløb på 7.000.000 kr., hvorom der var indgået aftale.

Fonden blev endvidere tilkendt en godtgørelse på 278.697 kr. for udlæg, fonden havde haft til foranstaltninger, der skulle gennemføres i henhold til fredningsbestemmelserne. Endelig blev Fonden tilkendt et beløb på 20.000 kr. til sagkyndig bistand i forbindelse med erstatningsopgørelsen.

Klager over erstatningen.

Aage V. Jensens Fonde.

Fonden har den 12. januar 2000 fremsat et erstatningskrav på kr. 11.300.710. Erstatningskravet er opgjort således:

1. erstatning for skoven	kr. 3.027.158
2. erstatning for jagten	kr. 7.934.000
3. erstatning for landbruget	<u>kr. 339.552</u>
i alt	<u>kr. 11.300.710</u>

Fonden har bemærket, at principperne i det oprindelige erstatningskrav på 12.910.498 kr., der blev fremsat over for fredningsnævnet i 1997, ikke er ændret. Erstatningskravet er alene justeret for de ændringer i fredningsbestemmelserne, som er besluttet efterfølgende, og som derfor ikke var Fonden bekendt i 1997.

Skoven.

Fonden har ved beregning af kravet om erstatning for skoven anvendt et standardbeløb pr. ha, hvilket svarer til den beregningsmetode, Skov- og Naturstyrelsen anvender ved frivillige aftaler om udlæg af urørt

skov. Der sondres mellem 4 klasser, idet der er meget betydelige forskelle mellem de enkelte bevoksninger, spændende fra de flotteste kvalitetsbevoksninger i bøg til kratbevoksning og ekstensivt bevoksede arealer. For kratarealernes vedkommende (klasse 4) beregnes ingen erstatning.

For ubevoksede/ukultiverede arealer, hvor dyrkning er tilladt, kræves der en erstatning på f.eks. 1.000 kr. pr. ha, for den rådighedsindskrænkning, der er tale om.

I de bevoksninger, hvor der tillades hugst, før bevoksningen overgår til urørt skov, skal der ikke ske reduktion i erstatningen for den foretagne hugst, idet den ville være blevet gennemført også uden fredningen. For disse arealers vedkommende skal der imidlertid ske en diskontering af den anvendte standardsats, idet bevoksningen først "afleveres" til urørt skov 2 år efter, at fredningen er trådt i kraft.

For de nåletræsbevoksninger, der kræves afdrevet, har Fonden anvendt en venteværdiberegning, der tager højde for, at bevoksningerne kræves afdrevet på et i økonomisk henseende uheldigt tidspunkt. Indtægterne ved den foretagne hugst er modregnet i erstatningskravet.

Der tages udgangspunkt i den bevoksningsliste, der var indeholdt i sagsrejsernes fredningsforslag af januar 1994, idet alderen dog er fremskrevet 4 år.

Herefter er erstatningen for skoven opgjort således:

Arealer der overgår til urørt skov med det samme:

Klasse 1: 30,95 ha á 50.000 kr.	1.547.500 kr.
Klasse 2: 14,96 ha á 30.000 kr.	448.800 kr.
Klasse 3: 32,31 ha á 15.000 kr.	484.650 kr.
Klasse 4: 4,91 ha á 0 kr.	<u>0 kr.</u>
transport	2.480.950 kr.

transport:	2.480.950 kr.
Arealer der overgår til urørt skov	
2 år efter fredningen:	
Klasse 1: 11,25 ha á 50.000 kr. x $1,04^{-2}$	520.088 kr.
Klasse 2: 3,45 ha á 30.000 kr. x $1,04^{-2}$	95.696 kr.
Klasse 3: 4,40 ha á 15.000 kr. x $1,04^{-2}$	61.024 kr.
Arealer der kræves afdrevet i forbindelse med fredningen:	
23,45 ha	100.150 kr.
Ukultiverede/ubevoksede arealer	
19.25 ha á 1.000 kr.	<u>19.250 kr.</u>
Værdiforringelse af skoven, i alt	3.277.158 kr.
Fremtidig årlig besparelse i administrationsomkostninger 10.000 kr. kapitaliseret med 4%	250.000 kr.
Samlet <u>erstatning</u> for skoven	<u>3.027.158 kr.</u>

Fondens erstatningskrav svarer til en gennemsnitlig erstatning på 21.381 kr. pr. ha, hvilket falder inden for rammerne af den erstatning på mellem 10.000 - 45.000 kr. pr. ha, som Skov- og Naturstyrelsen har ydet for udlæg af urørt skov.

Jagten.

Ifølge fredningsbestemmelserne er der forbud mod jagt på Brådet, Æbelø Holm, Dræet og Drætte holm. På Æbelø er jagt tilladt, men der må ikke udsættes fasaner.

Fondens erstatningsberegning tager udgangspunkt i, at man ikke samtidig kan udleje dagjagter på fasaner og udleje jagten.

Fonden har opgjort sit erstatningskrav således:

Jagtforbudet på Æbelø Holm m.v.:	1.040.000 kr.
Begrænsning i klovvildtbestanden på Æbelø:	1.500.000 kr.
Forbud mod udsætning af fasaner:	<u>7.216.000 kr.</u>
i alt	9.756.000 kr.
Herfra trækkes den tilbageværende jagtværdi:	1.822.000 kr.
Samlet <u>erstatning</u> for jagten:	<u>7.934.000 kr.</u>

Den indtægt, Fonden tidligere kunne have haft ved udlejning af dagjagter på fasaner, bortfalder, men dette tab skal reduceres med indtægten for udlejning af jagten.

Fonden baserer erstatningskravet for forbud mod udsætning af fasaner på den faktiske udsætning af fasaner i årene, før Fonden i 1995 overtog ejendommen. Udsætningen er opgjort til i gennemsnit 9.330 fasaner pr. år. Med en afskydningsprocent på 60 svarer det til en afskydning af ca. 5.600 fasaner pr. år. Det årlige tab er herefter beregnet til 360.800 kr., svarende til 39 kr. pr. udsat fasan. Erstatningskravet på 360.800 kr. kapitaliseres på grundlag af en rentefod på 5 % p.a. svarende til en faktor på 20 til 7.216.000 kr.

Fonden har fremsendt en udtalelse fra Wefri A/S (Frijsenborg & Weddellsborg, Administrationen), hvori det oplyses, at godserne i 2000 har haft et gennemsnitligt nettoresultat på ca. 45 kr. pr. udsat fasan.

Kapitaliseringsfaktoren på 20, er den kapitaliseringsfaktor, der af Taksationskommissionen anvendes ved udlæg af jagt- og forstyrrelsesfri områder.

Udlejning af jagten på Æbelø giver en indtægt på 300 kr. pr. ha. Med Æbeløs 212 ha giver det en årlig indtægt på 63.600 kr. pr. år., der kapitaliseret med 5% svarer til 1.272.000 kr. Den kapitaliserede værdi af egenjagten er sat til 550.000 kr. Den tilbageværende jagtværdi er således 1.822.000 kr., der fratrækkes i erstatningsberegningen.

Landbruget.

Fonden har krævet en erstatning på 339.552 kr. for tab af indtægt ved ophør af landbrugsdrift, heraf er 275.000 kr. erstatning for bortfald af bortforpagtning.

Forrentning.

Fonden har krævet, at fredningserstatningen forrentes med den gennemsnitlige obligationsrente i perioden fra fredningsnævnets afgørelse den 6. august 1998 til betaling sker. Da der er tale om et ekspropria-

tivt indgreb, udgør den i naturfredningslovens § 39, stk. 3, fastsatte årlige rente, der svarer til Nationalbankens diskonto, ikke en tilstrækkelig forrentning i den foreliggende sag.

Hans Arne Hougaard.

Klageren havde over for fredningsnævnet fremsat et erstatningskrav på 200.000 kr. Fredningsnævnet tilkendte en erstatning på 50.000 kr. Under det offentligt tilgængelige møde udtalte klageren, at såfremt fredningserstatningen ikke blev forhøjet, krævede han erstatningen forrentet fra fredningssagens rejsning.

Skov- og Naturstyrelsens bemærkninger til erstatningskravene.

Skov- og Naturstyrelsen og Fonden fandt i 1997, at en samlet erstatning på 7 mio. kr. var en passende erstatning.

Den erstatning, der tilkendes i anledning af en fredning, er erstatning for den nedgang i ejendommens handelsværdi som fredningsbestemmelserne medfører. Efter styrelsens vurdering er ejendommens handelsværdi ikke væsentligt forringet som følge af fredningen. Fonden købte Æbelø i 1995 for 12,5 mio. kr., og et erstatningskrav på 11,3 mio. kr. er i denne sammenhæng urealistisk.

Skoven.

Skov- og Naturstyrelsen vurderer, at erstatningen for indskrænkning i skovdriften bør fastsættes til ikke over 2,5 mio. kr. Erstatningsberegning er baseret på en klassificering af arealerne, som styrelsen benytter ved indgåelse af skovplejeaftaler med private lodsejere, idet en venteværdiberegning ikke er umiddelbart anvendelig på grund af øens særlige afsætningssituation og på grund af den atypiske bevoksnings-tilstand på størstedelen af skovarealet.

Styrelsen har beregnet erstatningen således:

Klasse 1: Gammel bøg, 15,40 ha á 79.000 kr.	<u>1.216.600 kr.</u>
transport	1.216.600 kr.

transport		1.216.600 kr.
Plukhugst,	22,50 ha á 25.000 kr.	558.000 kr.
Klasse 2:	18,41 ha á 19.000 kr.	349.000 kr.
Klasse 3:	33,34 ha á 15.000 kr.	500.000 kr.
Klasse 4:	4,91 ha á 2.000 kr.	10.000 kr.
Ukultiverede arealer	19,25 ha á 2.000 kr.	39.000 kr.
omkostninger ved afdrift		<u>100.000 kr.</u>
i alt, afrundet:		2.773.000 kr.
reducerede administrationsomkostninger		<u>250.000 kr.</u>
Samlet <u>erstatning</u> for skoven		<u>2.523.000 kr.</u>

Klasse 1 består overvejende af højskovsarter af løvtræ, særligt bøg og eg. Klasse 2 består overvejende af blandingsbevoksninger af højskovsarter af løvtræ og nål samt krat. Boniteten er lavere end i klasse 1, og forekomsten af birk og ask er større. Bevoksningerne er i reglen ikke sluttede, og bevoksningskoefficienten er ofte meget lav. Klasse 3 samler de resterende højskovsarealer. Venteværdien er meget ringe, enten på grund af træarten, alderen eller slutningsgraden. Klasse 4 består af krat med varierende indblanding af højskovsarter.

Jagten.

Skov- og Naturstyrelsen finder, at erstatningen for jagtforbudet på Æbelø Holm, Dræt og Drætte Holm ikke kan overstige 10.000 kr. pr. ha. I det nærliggende Nærá-Agernæs Vildtreservat har Taksationskommissionen i 1998 stadfæstet en erstatning på 10.000 kr. pr. ha for jagtforbud på private strandengsarealer i reservatet, og Æbelø Holm, Dræt og Drætte Holm må i jagtmæssig henseende betragtes som ringere end reservatets landarealer.

For så vidt angår erstatningen for forbudet mod udsætning af fasaner på Æbelø har styrelsen anført, at det ikke er muligt at sige, hvor mange fasaner, der kan udsættes på et areal. Det afhænger bl.a. af terrænets beskaffenhed. En udsætning af 9.330 fasaner på Æbelø vil betyde, at der udsættes 45 fasaner pr. ha. Oplysninger fra Fyns Statskovdistrikt over udsætningen af fasaner på fynske herregårde i årene 1991-1993 viser en gennemsnitlig udsætning på 10 fasaner pr. ha. En udsætning på 5.000 fasaner på Æbelø 212 ha vil være i overkant af det forsvarlige og vil kunne stride mod de jagtetiske regler, hvori

det bl.a. hedder, "udsæt aldrig så meget vildt, at det ødelægger eller forrykker dit revirs økologiske balance". En "passende" udsætning skønnes at ligge på 1-3.000 fasaner.

Skov- og Naturstyrelsen finder, at udsætning af fasaner i forbindelse med udlejning af dagjagter er tabgivende. Udgifterne ved udsætning af 5.000 fasaner med en afskydning på 60 % vil overstige indtægterne med 57.500 kr. pr. år.

Det vil imidlertid være muligt at drive fasanjagt på en anden måde, nemlig ved at leje arealet ud og lade lejeren udsætte fasaner. Denne form for jagtudleje vil skønsmæssigt kunne indbringe 700 kr./ha. Udleje uden ret til udsætning af fasaner vil kunne indbringe 500 kr./ha. Den mistede jagtlejeindtægt som følge af forbudet mod udsætning af fasaner er således 200 kr./ha. Med Æbeløs 212 ha giver det et årligt tab på 42.400 kr.

Erstatning 42.400 kr. kapitaliseret med 12,5% kr. 340.000 kr.

I værdiansættelsen indgår en standardjagtvardi på 250 kr. pr. ha. Denne standardjagtvardi er indregnet i værdien af de bevoksede arealer. Jagtvardi, der overstiger standardjagtvardien, - i dette tilfælde 200 kr. pr. ha - kapitaliseres med 12,5 %.

Landbruget.

Skov- og Naturstyrelsen har henholdt sig til Fyns Amts bemærkninger af 8. juli 1997 til Fondens oprindelige erstatningskrav over for fredningsnævnet. Amtet har vurderet, at en erstatning på 275.000 kr. for bortfald af forpagtningen er rimelig, men mener ikke, at der herudover skal ydes erstatning.

Det er herefter Skov- og Naturstyrelsens opfattelse, at den samlede erstatning i anledning af fredningen af Æbelø ikke bør ligge over 4-5 mio. kr.

Styrelsen har ingen bemærkninger til det af fredningsnævnet tilkendte godtgørelsesbeløb på 278.697 kr.

Fyns Amt.

Amtet har anmodet om, at staten udreder 90 % af erstatningen.

Naturklagenævnets afgørelse.

I afgørelsen har deltaget følgende medlemmer: Lars Busck (formand), Marie-Louise Andreassen, Peter Christensen, Leif Hermann, Mogens Mikelsen, Jens Steffensen og Poul Søgaard.

Naturklagenævnet har ved anden afgørelse af dags dato tiltrådt, at Æbelø m.v. fredes med ændring af nogle af de fredningsbestemmelser, fredningsnævnet havde fastsat.

Nævnet har på møde den 7. november 2001 besluttet følgende:

Erstatningen i anledning af en fredning fastsættes til et beløb, der modsvare den nedgang i ejendommens handelsværdi, der er en følge af fredningens begrænsning i rådigheden.

Naturklagenævnet finder, bl.a. henset til Skov- og Naturstyrelsens bemærkninger, Fondens erstatningskrav vedrørende skoven rimeligt og fastsætter afrundet erstatningen for begrænsningerne i skovdriften til 3 mio. kr.

Erstatningen for jagtforbudet på Æbelø Holm m.v. bør fastsættes med udgangspunkt i den erstatning, der ydes i forbindelse med oprettelse af vildtreservater. Ved oprettelsen af det nærliggende Næra-Ågernæs vildtreservat er der ydet en erstatning på 10.000 kr. pr. ha. Et tilsvarende beløb for jagtforbudet på Brådet, Æbelø Holm, Dræt og Drætte Holm findes herefter at yde fuld erstatning. Erstatningen fastsættes med et afrundet beløb til 700.000 kr.

Det er ubestridt, at der i perioden forud for Fondens erhvervelse af Æbelø i 1995 blev udsat 9-10.000 fasaner pr. år.

Erstatning for forbudet mod udsætning af fasaner fastsættes principielt som differencen mellem øens værdi for potentielle købere hen-

holdsviis med den før fredningen gældende adgang til udsætning af fasaner og det efter fredningen gældende forbud mod udsætning. Ved beregning af værditabet må udgangspunktet være normalværdien af adgang til fasanudsætning på en ejendom som den omhandlede.

Efter det oplyste, er der betydelige variationer m.h.t., hvor stort et antal fasaner, der udsættes på tilsvarende ejendomme i Danmark, og hertil svarende variationer i indtjeningen. På baggrund af Skov- og Naturstyrelsens oplysninger må Naturklagenævnet dog lægge til grund, at den tidligere faktiske udsætning på Æbelø på 9-10.000 fasaner pr. år, svarende til ca. 45 fasaner pr. ha, ligger væsentligt over det normale.

Herefter og under hensyntagen til den tidligere faktiske udsætning findes udgangspunktet for erstatningsberegningen at burde fastsættes til 5-6.000 fasaner pr. år, svarende til ca. 25 fasaner pr. ha. Den mistede indtægt ved udsætningsforbudet modsvares af sparede udgifter til køb af fasankyllinger, foder, skytte m.v. samt reduktion af værdien af anden jagt.

På denne baggrund og ud fra en samlet vurdering af de med fasanudsætningen forbundne indtægter og udgifter set i forhold til ejendommens handelsværdi, finder Naturklagenævnet, at erstatningen for forbudet mod udsætning af fasaner bør fastsættes skønsmæssigt til 2,5 mio. kr.

Da bestanden af klovvildt ikke kan nedsættes til under 100 dyr, er der ikke grundlag for at tilkende erstatning for regulering af bestanden af klovvildt.

Erstatningen for tab ved ophør af landbrugsdriften fastsættes skønsmæssigt til 0,3 mio. kr.

Den samlede erstatning til Aage V. Jensens Fonde udgør herefter 6,5 mio. kr. Der tilkendes herudover Fonden en godtgørelse på 278.697 kr. for udlæg. Beløbet forrentes som fredningserstatningen.

Erstatningerne til Hans Arne Hougaard og Chresten Jensen stadfæstes med henholdsvis 50.000 kr. og 45.000 kr.

Erstatningerne og godtgørelsen forrentes fra datoen for fredningsnævnets afgørelse den 6. august 1998 med en årlig rente, der svarer til Danmarks Nationalbanks diskonto, jf. naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 3, idet nævnet ikke finder grundlag for - som krævet af fonden - at fastsætte en højere rentesats.

Der tilkendes endvidere Fonden en godtgørelse i henhold til naturbeskyttelseslovens § 47 på 150.000 kr. til sagkyndig bistand under sagens behandling.

Et flertal på 6 medlemmer besluttede, at erstatningerne og godtgørelserne udredes med 90 % af staten og 10 % af Fyns Amt.

Mindretallet (Mogens Mikkelsen) stemte for, at staten udreder 75 % og Fyns Amt 25 %.

Naturklagenævnets afgørelse af erstatningsspørgsmålene kan efter naturbeskyttelseslovens § 45 påklages til Taksationskommissionen af de ejere, der har indbragt fredningsnævnets erstatningsafgørelse for Naturklagenævnet, eller for hvis vedkommende Naturklagenævnet har skærpet fredningsbestemmelserne eller nedsat erstatningen. Afgørelsen kan endvidere påklages af Fyns Amt og af miljøministeren. Klagefristen er 4 uger fra den dag, Naturklagenævnets afgørelse er meddelt den klageberettigede, jf. § 87, stk. 1. Klage indgives skriftligt til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.

På Naturklagenævnets vegne

Lars Busck

Formand

FREDNINGSNÆVNET >

FREDNINGSNÆVNET

FOR

FYNS AMT

Toftevej 31, 5610 Assens

Tlf. 64 71 10 20 - Telefax 64 71 55 20

REG. NR. 7928.00.

Fredning af

**Æbelø, Æbelø Holm, Dræet, Drætte Holm
og omliggende havområde**

Fredningsnævnets **afgørelse** af 6. august 1998
samt fredningsnævnets **erstatningsafgørelse**
af samme dato

Begæringen om fredning

Ved begæring af 2. februar 1994 har Miljøministeriet ved Skov- og Naturstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening i henhold til lov om naturbeskyttelse § 33 rejst sag om fredning af Æbelø, Æbelø Holm, Dræet, Drætte Holm og omliggende havområde. Området er vist på vedlagte kort. Fyns Amt er under sagen indtrådt som medsagsrejser.

Fredningsforslaget omfatter et areal på i alt ca. 3.500 ha, heraf er 251,5 ha landarealer og ca. 3.200 ha søterritorium og umatrikuleret nyt land. Landområdet består af Æbelø på 203,9 ha og de 3 øer, Æbelø Holm, Dræet og Drætte Holm, der har et samlet areal på 46,7 ha. I tilknytning til øerne findes nyopdukkede, umatrikulerede landarealer, bl.a. Brådet, der er en 1,5 km lang sandtange under stadig forvandling, der forbinder Æbelø og Æbelø Holm. Nogle af de matrikulerede landarealer i fredningsområdet er under nedbrydning til hav. Fredningsforslaget omfatter også nye landdannelser og nyt havareal inden for fredningsområdet.

Det fredede område har 5 lodsejere, nemlig Aage V. Jensens Fonde (Æbelø), 247,8 ha, Farvandsdirektoratet (Æbelø, klinte, umatrikuleret areal og søterritoriet), 3.209,1 ha, Christen Jensen (del af matr. nr. 8-p og 8-q Jersore by, Klinte), 0,9 ha, Hans Arne Høugaard (del af matr. nr. 8-n og 8-o Jersore by, Klinte), 1,0 ha og Fyns Statsskovdistrikt (del af matr. nr. 29 Jersore by, Klinte), 1,2 ha. Landarealerne er senere ved tilvækst fra søterritoriet forøget, jf. neden for i den vedhæftede erstatningsafgørelse.

Fredningsområdets grænser mod syd og mod Ejlinge er sammenfaldende med strandbeskyttelseszonens søværts begrænsning. Den nordlige grænse er sammenfaldende med nordgrænsen for EF's fuglebeskyttelsesområde nr. 76.

Fredningens formål er

at bevare og genskabe naturhistoriske og landskabelige værdier i fredningsområdet, herunder særligt

at sikre en fortsat naturlig udvikling af havet og kysten,

at skoven på Æbelø efter nærmere bestemmelse overgår til urørt skov, og

at der efter nærmere bestemmelse kan foretages naturpleje, naturgenopretning eller hen-

lægges områder til naturens frie succession.

Forinden fredningsforslaget blev fremsendt, nedlagde Skov- og Naturstyrelsen ved skrivelse af 15. februar 1993 efter naturbeskyttelseslovens § 34 forbud mod yderligere tiltag, der kunne skade de fredningsmæssige værdier. Forbudet var begrundet i betydelige rydninger i den gamle løvskov foretaget af Æbeløs tidligere ejer.

Beskrivelse af fredningsområdet

Kysterne og områdets geologi

Nord for den nordfynske moræneflade, "Sletten", lå oprindelig et fliget kystlandskab med en vrimmel af øer omgivet af fladvand. Ved de store landindvindinger i slutningen af forrige århundrede ændrede mennesket landskabet radikalt. Diger blev anlagt fra ø til ø, og de bagved liggende områder blev inddæmmet og afvandet. Inddæmningerne blev siden opdyrket. Det oprindelige landskab fremstår i dag som marker afgrænset af diger mod Kattegat. Tilbage af dette nordfynske kystlandskab er kun Æbelø med omliggende rev og græsklædte holme. Nye øer opstår imidlertid stadig, dels på grund af landhævning, dels fordi store sandmængder omløjres.

Æbelø er den nordligste af fredningsområdets øer. En højslette på 212 ha, der rejser sig op til 24 meter over havet, trekantet af form og med stejle, utilgængelige klinter mod vest, nord og øst. Mod syd aflejrer materiale sig fra klinterne i det 2 km lange rev, Brådet, der som en hale har fanget den lave ø, Æbelø Holm. Denne særlige geologiske dannelse kaldes en tombolo. Tomboloen fungerer som et transportbånd for sidement mellem Æbelø og Æbelø Holm, der vokser markant i form af karakteristiske strandvoldssystemer, der lægger sig lag på lag som løgringe om Æbelø Holm.

Det meste af Æbelø hviler på metertykke lerlag afsat i tertiærtiden (1-60.000.000 før nu). Det tertiære ler bliver som en blød plastisk masse, hvis det tørrer op og dernæst gennemvædes, og derved kan leret komme til at virke som et glidemiddel for de overliggende fastere morænedannelser. Klinterne kan derfor skride i såkaldte rotationsskred (en flad terrænoverflade sætter sig i en blok, dog således at terrændelen nærmest brudfladen sætter sig mest). Resultatet er, at overfladen af blokken, der er skredet, hælder ind mod brudfladen. I tilfælde af flere sætninger dannes store trappetrin, hvor overfladen hælder ind mod land. Denne scenetype forekommer mange steder på øen og skaber dramatiske scenerier, der understreges af, at sektioner af skred til stadighed veksler med sektioner med "normale", næsten lodretstående klinter. Denne skredtype er sjælden i Danmark. De smukke, stejle klinter kan ses langvejs fra, både fra landsiden og søsiden.

Skoven

Æbelø har formentlig været skovbevokset siden skovens indvandring efter istiden. Kort fra 1781 viser skov med nogenlunde samme udstrækning som i dag. Hovedparten af bøgeskoven er opstået ved en selvforyngelse, og de gamle egetræer er oprindelige, lokale racer, der gennem tiderne har tilpasset sig lokale forhold.

Skoven er præget af store, sammenhængende bevoksninger af gammel bøg, men også de gamle blandingsbevoksninger ud mod kystskrænterne er bemærkelsesværdige, ligesom de gamle ca. 200 år egebevoksninger. I skoven findes desuden vådbundsarterne ask og rødél. Meget af skoven er afvandet af grøftesystemer, og vådbundstræarterne er derfor ikke så talrige som i dag. Små- og storbladet lind forekommer sparsomt. Stednavne i området (Lindø, Lindholm, Ejlinge m.v.) indeholder lind og tyder på, at linden har været mere almindelig end nu. Ær (ahorn) er i nyere tid etableret ved plantning i 3 bevoksninger på øen. Der findes desuden rene bevoksninger af elm.

Derudover forekommer skovabild, som har givet Æbelø navnet, hvidtjørn, kristtjørn, slåen, hyld, hassel, benved, tørst, bævreasp, kalkved, almindelig røn og rød kornel.

Kystskoven er præget af vinden, således at skovbrynet består af slåen, vildrose og kristtjørn. Træerne inden for er vindformede bøge og ege med kroget vækst og flerstammede træer som slåen, vildrose og hvidtjørn.

Skovbundsfloraen er præget af den tætte bestand af dåvildt og muflon.

Insektlivet er rigt, og der findes stadig sjældne skovfugle.

Skovbruget på Æbelø har gennem de senere årtier udviklet sig til en driftsform, der enkelt fremstillet består i, at løvskoven afvikles efterhånden, som den bliver hugstmoden. Løvskoven erstattes ved plantning af isæt sitkagran. Skovdriften på Æbelø er besværlig og dyr på grund af transportforholdene til og fra øen.

Sagsrejserne har oplyst, at fredningen af Æbelø fremsættes i forlængelse af Miljøministeriets strategi for naturskove og andre bevaringsværdige skovtyper. Det er et centralt mål med denne strategi, at der udvikles egnede arealer til urørt skov. Med valget af disse er det væsentligt, at visse landsdele, f.eks. Fyn, ikke har særligt store arealer med statsskove eller naturskove i statsskovene.

Strandengene

På den sydligste del af Æbelø, på Brådet, Æbelø Holm og Dræet findes strandenge af høj landskabelig værdi og med et rigt plante- og dyreliv. Strandengene har tidligere været afgræsset, men nu er afgræsningen ophørt til skade for floraen og de rugende fuglebestande. Sagsrejserne har fremført, at strandengene i fremtiden har behov for naturpleje.

Fuglelivet

I området yngler havterner, dværgterner, stormmåger, sølvmåger, svartbager, edderfugle, grågæs, klyder, strandkader og andre strandengsfugle. I træktiden ses desuden et stort antal mørkbuget knortegås, hjejle, storspove, lille kobbersnepe m.fl. Sagsrejserne har anført, at en gennemførelse af fredningen også vil åbne gode muligheder for, at havørnen kan vende tilbage til Æbelø.

Insekterne

I kraft af de ekstensive land- og skovbrug er Æbelø kendt for sin righoldige insektfauna, der er knyttet til gamle træer. Man kan stadig finde de metalskinnende guldbasser og oldenborre. Et bredt udsnit af træbukke er takket være gamle og henfaldne løvtræer stadig almindelige. Europas største bille, eghjorten, havde sit sidste kendte levested i Danmark på Æbelø. Sagsrejserne har anført, at ved den rigtige forvaltning er der gode muligheder for bevaring og måske genindvandring af spændende insektarter, knyttet til gammelt træ og lysninger. En forudsætning herfor er, at udsætning af fasaner forbydes.

Planstatus og eksisterende bindinger

I Miljøministeriets, Skov- og Naturstyrelsens "Handlingsplan for fredninger" fra 1992 er Æbelø anført under kategori A - højeste fredningskategori - som angiver arealer, hvor der bør rejses fredningssag inden for 2-3 år.

Fredningsområdet er omfattet af EF's fuglebeskyttelsesområde 76 og Ramsarområde nr. 16, hvor Danmark har tiltrådt et internationalt ansvar for naturforvaltning. En del af fredningsområdet er beskyttet af naturbeskyttelseslovens bestemmelser om strandenge, strandbeskyttelseslinier, skovbyggelinier, og skoven på Æbelø er fredskovspsligtig efter skovloven.

I regionplanen for Fyns Amt er hele fredningsområdet klassificeret som særligt beskyt-

telsesområde - højeste fredningskategori. Fredningsområdet ligger i landzone.

Sagens behandling

Efter modtagelsen af fredningsbegæringen bekendtgjorde fredningsnævnet sagens rejning i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 37 og fremsendte fredningsforslaget til de i bestemmelsen nævnte personer, myndigheder og organisationer.

Den 15. august 1994 afholdt nævnet offentligt møde og besigtigelse jf. naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 3. Da Æbeløs daværende ejer blev erklæret konkurs, lå fredningssagen herefter stille, indtil fredningsnævnet havde klarhed over, hvem den nye ejer blev.

Den nye og nuværende ejer, Aage V. Jensens Fonde, fik ved Jordbrugskommissionen for Fyns Amts skrivelse af 30. august 1995 tilladelse efter landbrugslovens § 21 til at erhverve landbrugsejendommen, matr. nr. 1-a m.fl. Æbelø. Jordbrugskommissionens tilladelse blev givet på vilkår:

"At ejendommen anvendes i overensstemmelse med fondens formål: "At yde støtte til naturens bevarelse og dyrenes beskyttelse i hele verden" og i overensstemmelse med det i ansøgningen oplyste om ejendommen: "At al sædvanlig drift af landbrugsjorden og skoven skal ophøre, og at øen stilles til rådighed for offentligheden til studier, undersøgelser, ekskursioner m.v.",

at der hvert tredje år - første gang den 1. oktober 1997 - indsendes til kommissionen en beskrivelse af anvendelsen af ejendommen de forløbne år, og

at ændringer i fondens formålsbestemmelser skal forevises kommissionen inden 4 uger efter ændringen.

Såfremt vilkårene for erhvervelsen ikke længere er opfyldt, eller såfremt fondens formål ændres i væsentlig grad i forhold til grundlaget for erhvervelsen, vil det blive vurderet, om fonden fortsat kan bevare adkomst på ejendommen.

Såfremt fredningsforslaget gennemføres endeligt, vil kommissionen overveje at fravige vilkåret om fremsendelse af en 3-årig beskrivelse af ejendommens anvendelse samt overveje, om der er grundlag for at ophæve landbrugspligten på ejendommen, eventuelt på nærmere vilkår i henhold til landbrugslovens § 4".

Fredningsnævnet har herefter afholdt møder med den nye ejer af Æbelø, og endvidere blev der indledt forhandlinger mellem sagsrejerne og den nye ejer om fredningsforslaget og fredningsforslagets bestemmelser. Dette medførte, at sagsrejerne og den nuværende ejer af Æbelø fremsendte et endeligt fredningsforslag, modtaget i fredningsnævnet den 4. oktober 1996, hvoraf fremgik, at sagsrejerne og ejeren Aage V. Jensens Fonde var blevet enige om udformningen af fredningsbestemmelserne, dog med enkelte dissenser fra navnlig Danmarks Naturfredningsforening med hensyn til jagtreguleringen.

Bestemmelserne i det endelige fredningsforslag er sålydende:

Afsnit 2. Bestemmelser for hele fredningsområdet

2 Bebyggelse

- 2.1. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder, jagthytter eller tilbygninger til eksisterende bebyggelse.
- 2.2 Ombygning eller tilbygning til eksisterende bebyggelse, hvorved bygningens ydre fremtræden ændres, må kun ske med fredningsnævnets godkendelse.
- 2.3 Fredningen er dog ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure for græssende dyr, når anbringelsen er godkendt af fredningsnævnet.

3 Andre konstruktioner og anlæg

- 3.1 Der må ikke etableres andre konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der ikke anlægges havne, campingpladser, sportsanlæg, skydebaner, motorbaner, flyvepladser eller oplags- og lossepladser. Der må ikke anbringes tårne, master, vindmøller tankanlæg, hegn eller skæmmende indretninger, og der må ikke føres luftledninger hen over det fredede område. Der er dog mulighed for at opsætte et fugletårn og en husstandsvindmølle til øens energiforsyning, forudsat at fredningsnævnet har godkendt placering og udformning forinden.
- 3.2 Der må ikke opstilles campingvogne eller lignende. I afdeling 3, litra g, h og z kan opstilles telte eller midlertidige bivuakker til maksimalt 30 personer.
- 3.3 Den eksisterende affaldsplads i Æbeløs sydvestlige hjørne tildækkes ved fredningens ikrafttræden.

- 3.4 Der kan til brug for naturpleje opsættes sædvanlige kreaturhegn og nødvendige vildtheqn. Eksisterende hegn omkring kulturer og vildtagre m.v. fjernes senest 2 år efter fredningens ikrafttræden. Hegnet over Brådet syd for afdeling 8 kan dog bevares.

4 **Terrænændringer m.v.**

- 4.1 Der må ikke foretages terrænændringer.

- 4.2. Der må ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller på havbunden eller foretages opfyldning, planering, afgravning eller kystsikring. Der kan dog gennemføres den nødvendige kystsikring af hensyn til fyret og udnyttes råstoffer til vejvedligeholdelsen på Æbelø efter fredningsnævnets godkendelse.

- 4.3 Skov- og Naturstyrelsen foreslår:

I området må der ikke ske råstofindvinding. En eksisterende indvinding af sand afvikles ved særlig bekendtgørelse efter råstofloven i overensstemmelse med handlingsplanen for råstofindvinding i EF-fuglebeskyttelsesområder.

- 4.4 Fyns Amtskommune og Danmarks Naturfredningsforening foreslår:

Den igangværende råstofudnyttelse i område 550-A, Æbelø, skal ophøre ved fredningens ikrafttræden.

5 **Jordbearbejdning og kemiske midler**

- 5.1 Der må ikke ske mekanisk jordbearbejdning eller benyttes kemiske midler, jf. dog punkt 9.1 om vildtagre.

- 5.2 Der må ikke ske tilplantning.

6 **Vandløb, søer og vådområder**

- 6.1 Eksisterende grøfter, vandhuller, søer og dræn må ikke vedligeholdes. Hvor det er nødvendigt af hensyn til færdselen på vejene, kan dog underløb under veje vedligeholdes.

- 6.2 Vandaflødningen i afdeling 5 (excl. 5a), 6 (excl. 6j), 7a, 7b, 7c og 7d standses

aktivt ved tilkastning af grøfterne m.v.

6.3 Der udarbejdes af Skov- og Naturstyrelsen en plan for afvikling af den øvrige vandaflledning gennem tilkastning af grøfter m.v. Planen skal forelægges fredningsnævnet. Planen sættes i værk 2 år efter fredningens ikrafttræden.

6.4 Fredningsnævnet kan regulere vandaflledningen i overensstemmelse med fredningsformålet.

7 Offentlighedens adgang

7.1 Offentligheden har adgang til det fredede område og til færdsel på land efter reglerne i naturbeskyttelsesloven, jf. dog punkterne 15, 18, 20 og 24. Det er ikke tilladt offentligheden at bruge åben ild. Ejer kan dog etablere 1-3 bålsteder til brug for offentligheden.

7.2 De fredede områder må ikke lukkes på grund af jagt.

7.3 Fredningsnævnet kan yderligere begrænse offentlighedens adgang, afhængigt af behov for at beskytte særlige fredningsmæssige værdier, f.eks. sårbare ynglefugle.

7.4 Motorkørsel og kommerciel sejlads på søterritoriet er forbudt, bortset fra almindeligt fiskeri, ejerens og dennes brugeres færdsel, samt færdsel i forbindelse med godkendte ekskursioner.

7.5 Der må ikke ske indsamling af planter eller dyr på landjorden i fredningsområdet. Der må ikke ske maskinel indsamling af dyr og planter på søterritoriet, undtagen almindeligt fiskeri og jagt. Der må dog ske indsamling af dyr og planter til videnskabelige formål forudsat ejerens accept.

7.6 Ejer har pligt til at acceptere maksimalt 10 guidede ekskursioner årligt med maksimalt 30 deltagere uden for fuglenes yngletid (1. april - 15. juli). Ejer kan vurdere, hvorvidt baggrunden for ekskursionerne er forenelige med fredningens formål. Ejer kan modtage flere ekskursioner, også i fuglenes yngletid, hvis det er foreneligt med fredningens formål. Fredningsnævnet fastsætter nærmere regler for ekskursionerne for så vidt angår omfang, indhold og betaling. Betaling må ikke overstige de reelle omkostninger. Guidningen forestås af ejeren, eller hvem han måtte bemyndige dertil.

- 7.7 Det er ikke tilladt at opankre eller at gå i land fra i en zone på 300 meter ud på søterritoriet på den nordlige del af Æbelø fra fyret til det østligste punkt på Æbelø ved afdeling 8k.

Afsnit 3. Yderligere bestemmelser for Æbelø

8 Skoven

- 8.1 Skoven skal fremover udvikle sig som urørt skov. Der må ikke foretages hugst af stående træer eller ske fjernelse af vindfældede træer eller grene. Træerne skal stå til død og forfald. Grene må ikke afskæres eller afbrækkes. Planter må ikke fjernes eller udsættes.
- 8.2 I særlige tilfælde kan 8.1 efter fredningsnævnets godkendelse fraviges, f.eks. til lysning omkring enkelte gamle ege i afdelingerne 1d, 1o, 2c, 3h, 4b og 8m.
- 8.3 Skoven skal forynge sig gennem en naturlig succession. Der må således ikke ske plantning, såning eller jordbearbejdning.
- 8.4 Hugst af brænde.
- 8.4.1 Til brug for opvarmning af de eksisterende huse på øen kan der ske hugst og fjernelse fra voksestedet af brænde, op til 100 m³ fastmasse pr. år.
- 8.4.2 Brændet skal i første omgang tages af de i punkt 8.5 nævnte hugster.
- 8.4.3 Herefter kan brænde tages plukhugst i de afdelinger, som fremgår af bevoksningsliste, bilag T2, jf. kortbilag K3.
- 8.4.4 Arealet, hvor brændehugst således kan ske, kan reduceres af fredningsnævnet, når det skønnes hensigtsmæssigt i relation til fredningens formål og til øens brændeforsyning.
- 8.5 Med henblik på overgangen til urørt skov gælder i en række afdelinger følgende undtagelser fra ovenstående. De enkelte afdelinger fremgår af bevoksningsliste, bilag T2, og kortbilag K4, K5 og K6.
- 8.5.1 Nåletræer afdrives senest 31. december 1998. Hugstaffaldet opflises eller gren-

knuses. Herefter skal arealerne overgå til urørt skov gennem naturlig succession. Der kan dog efterlades dele af de gamle skovfyrbevoksninger, enkelte gamle skovfyr, lærk og ædelgran udpeget af Fyns Statsskovdistrikt i samarbejde med ejeren.

8.5.2. Udgået.

8.5.3. I enkelte bevoksninger kan der ske hugst, indtil 2 år efter fredningen træder i kraft. Hugst skal ske i form af plukhugst efter udvisning ved Skov- og Naturstyrelsen, Fyns Statsskovdistrikt. Der kan i den enkelte bevoksning højst fjernes den vedmasse, der er angivet i bevoksningslisten, bilag T2.

Ved denne plukhugst skal bevoksningerne efterlades med størst mulig højdevariation. I de ældre bevoksninger kan hugsten ske i de salgsmæssigt mest værdifulde træer. 2 år efter fredningens ikrafttræden overgår arealerne til urørt skov.

8.5.4 Der udarbejdes en detaljeret hugstplan for punkt 8.5.1-8.5.3.

9 Vildtagre

9.1 Vildtagrene kan benyttes indtil 2 år efter fredningens ikrafttræden. Herefter skal de efterlades i den tilstand, som fredningen foreskriver for det pågældende område.

Bemærkning: Vildtagrene fremgår af bevoksningslisten og er markeret på kortbilag K7.

10 Vildtremiser

10.1 Vildtremiser kan benyttes indtil 1 år efter, fredningen træder i kraft. Herefter skal de ryddes af plejemyndigheden og efterlades til fri succession. Gælder dog ikke egne i afdeling 4t, der hugges hårdt.

Bemærkning: Vildtremiserne fremgår af bevoksningslisten og er markeret på kortbilag K7.

11 Friholdelse af åbent areal

11.1 For at varetage landskabelige hensyn kan den sydlige spids af Æbelø og arealet

nordøst for bygningerne, bortset fra en 30 meter bred zone langs skovbrynet, friholdes for opvækst. Fredningsmyndighederne kan gennemføre naturpleje, hvis ejeren ikke selv ønsker at gøre dette. Naturpleje skal ske efter drøftelse med ejeren og forudsætter ejerens eller fredningsnævnets godkendelse.

Bemærkning: Området fremgår af bevoksningslisten og er markeret på kortbilag K8.

12 Gårdspladser, haver m.v.

- 12.1 Gårdspladser, haver m.v. kan fortsat benyttes til deres nuværende anvendelse til have, oplagsplads for brænde, parkering m.v.

Bemærkning: Gårdspladser m.v. fremgår af bevoksningslisten, jf. kortbilag K9.

13 Veje

- 13.1 Vejene og udlagte stier angivet på kortbilag K10 skal holdes fri for eventuelle vindfælder og nedblæste grene, der kan fjernes fra vejen ved friskæring, men ikke må oparbejdes, og skal henligge i skoven, jf. dog punkt 7.3.

14 Vildt

- 14.1 Muflonerne beskydes eller fjernes fra øen senest 2 år efter, fredningen træder i kraft.
- 14.2 Antallet af klovvildt skal løbende tilpasses efter fredningens formål. Fredningsnævnet kan dog fastsætte bestanden af klovvildt.
- 14.3 Inden for fredningsområdet må der ikke udsættes andre end naturligt forekommende plante- og dyrearter, medmindre fredningsnævnet har godkendt dette.
- 14.4 Der må ikke udsættes fasaner.
- 14.5 Der må ikke gives dispensation til bekæmpelse af rovfugle.
- 14.6 Der må ikke udlægges foder mindre end 50 meter fra vandhuller og vådområder. Der må ikke udlægges foder i månederne maj-november.

Bemærkning: I dag (1993) er der en forårsbestand på ca. 170 dådyr og ca. 20 mufloner. Der findes ikke andet hjortevildt. Dådyrene har været på øen i århundreder, mens muflonerne blev udsat på Æbelø i hvert fald efter 1950.

Der blev i 1993 udsat ca. 5.000 fasaner på Æbelø. Fasanudsætningen er uforenelig med fredningsformålet.

14.8 Jagten må ikke udlejes.

Afsnit 3. Yderligere bestemmelser for Brådet

15 Færdsel

15.1 Kørende færdsel er forbeholdt ejere og brugere af Æbelø.

16 Vedligeholdelse

16.1 Brådet, der er en del af vadevejen til Æbelø, må kun vedligeholdes i det omfang, der er absolut nødvendig for at sikre en færdsel til øen. Der må ikke ske tilførsel eller fjernelse af materialer. Den geologiske dynamik skal fortsætte uforstyrret.

Afsnit 4. Yderligere bestemmelser for Æbelø Holm

17 Udgår

18 Færdsel

18.1 Der er færdselsforbud for almenheden i fuglenes yngletid (1. marts - 15. juli) uden for vejen, der forbinder Brådet med vadevejen mod syd og skanserne.

19 Naturpleje

19.1 Æbelø Holm skal fortsat være strandeng, der kan plejes ved rydning af uønsket opvækst og/eller ved græsning/sen høslæt af plejemyndigheden. Fredningsmyndigheden kan udføre naturpleje efter drøftelse med ejerne, såfremt disse ikke selv ønsker at gøre det. Naturplejen forudsætter ejerens eller fredningsnævnets godkendelse.

Afsnit 5. Yderligere bestemmelser for Dræet

20 **Færdsel**

20.1 Der er færdselsforbud for almenheden i fuglenes yngletid (1. marts - 15. juli).

21 **Naturpleje**

21.1 I dag henligger en del af Dræet som strandeng/strandoverdrev. Resten er opdyrket. Opdyrkningen skal ophøre senest 2 år efter fredningens ikrafttræden.

21.2 Fredningsmyndigheden kan gennemføre naturpleje i form af sen årligt høslæt eller afgræsning. Plejen skal ske efter drøftelse med ejerne og forudsætter enighed med ejerne eller fredningsnævnets godkendelse.

22 **Huse, bygninger m.v.**

22.1 De forladte bebyggelser er en kulturhistorisk del af helheden og skal henligge som nu til forfald. Husene er så forfaldne, at de efter zoneloven ikke kan genopføres.

Afsnit 6. Yderligere bestemmelser for Drætte Holm og kommende øer

23 **Succession**

23.1 Drætte Holm skal sammen med de kommende nyopukkede øer udvikle sig uden indgreb.

24 **Færdsel**

24.1 Der er færdselsforbud for almenheden i fuglenes yngtetid (1. marts - 15. juli).

Afsnit 7. Myndigheder, information m.v.

25 **Fredningsmyndigheder**

25.1 Fyns Amtskommune fører som fredningsmyndighed tilsyn med, at fredningens bestemmelser overholdes. Skov- og Naturstyrelsen ved Fyns Statsskovdistrikt virker som rådgiver vedrørende skoven, successionen og jagten.

26 Information

- 26.1 Fredningsmyndigheden udarbejder information om fredningen, som opsættes på passende steder. Under hensyn til at skoven overgår til urørt skov, skal der oplyses om, at færdsel sker på eget ansvar.

27 Bortfald af tidligere fredninger

- 27.1 Ved fredningens ikrafttræden ophæves den af Overfredningsnævnet den 7. februar 1952 gennemførte fredning af egebevoksninger på Æbelø.

28 Dispensation

- 28.1 Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-27, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50.

Fredningsnævnet afholdt herefter den 13. december 1996 nyt, offentligt møde, jf. naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 3.

Efter at fredningsnævnet har besluttet, at fredningen skal gennemføres, jf. nedenfor, udarbejdede fredningsnævnet udkast til fredningsbestemmelser og fremsendte dem til samtlige lodsejere med opfordring til at fremkomme med eventuelle erstatningskrav ud fra fredningsbestemmelserne.

Fredningsnævnet har herefter modtaget erstatningskravene og indkaldt lodsejerne til møde til drøftelse af erstatningen, inden fredningsnævnet har truffet sin endelige afgørelse om fredningen og om erstatningen.

Klager og synspunkter for fredningsnævnet (generelt)

Generelt har det under fredningssagens behandling, dels ved de afgivne høringssvar, dels ved de afholdte møder, kunnet konstateres, at ingen lodsejer har haft indvendinger mod fredningen, og alle hørte myndigheder har udtrykt en positiv holdning over for, at fredningen blev gennemført.

Der er alene under møderne fremkommet indsigelser fra nogle indehavere af jagtthytter på Lindø, som støder op til fredningsområdet, og fra et medlem af en lokal jagtforening. Indsigelserne gik på, at fredningen var unødvendig, og klagerne frygtede indgreb i deres jagt- og fiskerimuligheder og anførte, at det ikke var nødvendigt med et jagtforbud inden

for 100-200 meter fra kysten, idet deres jagt alene foregik fra camouflerede skydepramme og således ikke skræmte ænderne væk fra fredningsområdet.

I forhold til det endeligt fremsatte fredningsforslag var der herefter i det væsentlige enighed mellem lodsejere, sagsrejsere og offentlige myndigheder om, at fredningen skulle gennemføres med de bestemmelser, som er angivet i det endelige fredningsforslag. Hovedpunkterne i dissenserne er gået på, hvorvidt der, som foreslået af Danmarks Naturfredningsforening, skulle laves yderligere jagtforbud på vade- og andefugle på Brådet, Æbelø Holm og Dræet, og at der ikke måtte drives jagt på Drætte Grund, og at jagten ikke måtte udlejes. Endvidere har der været forskellige synspunkter med hensyn til, hvorvidt en del af nordkysten skulle lukkes for offentligheden.

Fredningsnævnet har i medfør af naturbeskyttelseslovens §37, stk. 1, fremsendt fredningsforslaget til høring.

Af høringssvarene og de på møderne fremkomne synspunkter fremhæves:

Danmarks Naturfredningsforening har fremhævet, at området er en naturperle, der har det hele i sig - et væsentligt samspil mellem vand og land. Der er noget urørt skov tilbage på Æbelø, hvilket er ved at være en sjældenhed i Danmark. Europarådet har da også anbefalet, at man passer på sådanne naturskove. Det er ikke tanken med fredningen, at der skal ske en voldsom udvikling af turiststrømmen til øen.

Danmarks Naturfredningsforening har udtrykt glæde over, at der nu er mulighed for at sikre en enestående dansk ø gennem fredningen og endvidere udtrykt glæde over, at det kun er småting, der skiller sagsrejserne og lodsejerne.

Danmarks Naturfredningsforening har udtalt vedrørende de 2 punkter, der skiller sagsrejserne og ejerne, at der ikke er fremført argumenter for at spærre en del af nordkysten. Når der skal betales en formentlig stor erstatning til lodsejeren, bør der være fri adgang for offentligheden til hele øen. Eventuelle begrænsninger i offentlighedens adgang kan sikres via nævnets brug af punkt 7.3 i fredningsforslaget.

Danmarks Naturfredningsforening har fremført følgende ændringsforslag:

17.1 Der må ikke drives jagt på vade- og andefugle på Brådet. Jagten må ikke udlejes.

18.2 Der må ikke drives jagt på vade- og andefugle på Æbelø Holm. Jagten må ikke

udlejes.

22.2 Der må ikke drives jagt på vade- og andefugle på Dræet. Jagten må ikke udlejes.

24.1 Der må ikke drives jagt på Drætte Grund. Jagten må ikke udlejes.

Foreningen har anført, at jagtbegrænsninger bør gennemføres i overensstemmelse med ovennævnte forslag og i øvrigt i samarbejde med Danmarks Jægerforbund.

Foreningen har videre anført, at råstofudnyttelsen bør ophøre i forbindelse med fredningen.

Foreningen har ingen indvendinger mod, at der etableres en vindmølle på Æbelø, såfremt vindmøllen ikke bliver overdimensioneret, og har heller ikke indvendinger mod, at der etableres en midlertidig mole. Foreningen har derimod udtalt sig imod, at der gives tilladelse til, at der kan være mufloner på øen.

Skov- og Naturstyrelsen har som medsagsrejsjer ligeledes anbefalet fredningsforslaget i sin endelige udformning og har udtalt, at det er unødvendigt med jagtbegrænsninger i fredningen, idet man kan bruge jagtloven, at der ikke er behov for råstofbegrænsninger i fredningen, idet reguleringen kan foretages ved anvendelse af råstofloven, og at der bør være offentlig adgang til hele øen og har udtalt sig mod en lukning af den nordlige del af øen under henvisning til, at havørnen måske vil slå sig ned på nordsiden. Man må først se, hvor den slår sig ned, og så kan man overveje, om man vil foretage en delvis lukning.

Skov- og Naturstyrelsen har ingen indvendinger mod, at der etableres en mindre vindmølle og heller ingen indvendinger mod en anløbsbro.

Skov- og Naturstyrelsen har videre anført, at det vil være en god idé at frede skoven, der er meget karakteristisk med sine gamle bøgetræer. Der er endvidere ingen økonomi i skovdrift på Æbelø, idet transportudgifterne er for store. Man kan godt have en bestand af dådyr, men ikke så mange som der er nu, idet det vil forringe skovdriften. Skoven skal have lov til at passe sig selv, og det er også det, der lægges op til i fredningsbestemmelserne. Det, der bliver forbudt ved fredningen, er den erhvervsmæssige jagt. Styrelsen har udtalt sig imod, at mufloner bliver tilladt på øen. Muflonerne er kommet efter 1956, og de påvirker skoven temmelig kraftigt og bør derfor fjernes.

Skov- og Naturstyrelsen har fremhævet, at det er første gang, man forsøger at inddrage

søterritorium under en fredning. Styrelsen er af den opfattelse, at det her hører helt naturligt sammen med landskabsfredningen, hvilket er baggrunden for, at man har medtaget også en del af søterritoriet under fredningsforslaget.

Skov- og Naturstyrelsen har oplyst, at der er meddelt råstofindvinding til ialt 25.000 m³ indtil år 2000. Ca. halvdelen er gravet.

Fyns Amt har anbefalet fredningen og udtalt, at amtet ønsker, at der udpeges mere naturskov på Fyn, idet Fyn har forholdsvis for lidt naturskov i forhold til det øvrige land.

Vedrørende de enkelte punkter har Fyns Amt udtalt, at amtet lægger vægt på, at fredningen som udgangspunkt sikrer, at offentligheden i videst muligt omfang får adgang til øen, men da det er særligt vigtigt at beskytte sårbare områder indenfor fredningen helt eller delvist mod forstyrrelser, bl.a. for at sikre fredningens formål, er det amtets opfattelse, at kyststrækningen mod nord fra fyret til Østerhoved Spids bør reguleres for at sikre de biologiske værdier bedst muligt, herunder især fuglelivet og forekomsten af sæler. Fyns Amt har derfor foreslået, at der bliver forbud mod færdsel og ophold på nordøstkysten af Æbelø, regnet 300 meter øst for fyret til Østerhoved Spids. Samtidig skal der etableres en afmærket sti fra området ved fyret over øen til Østerhoved Spids, sådan at muligheden for at gå øen rundt opretholdes.

Fyns Amt har videre udtalt, at der ikke er behov for yderligere jagtbegrænsninger som foreslået af Danmarks Naturfredningsforening, idet man i givet fald kan benytte sig af jagtloven, at råstofindvindingen på søterritoriet bør stoppes i forbindelse med fredningen, og at amtet ikke har indvendinger mod en midlertidig mole.

Miljøministeriet, Flora- og Faunaøkologi, har bl.a. udtalt, at man er i færd med at udlægge en lang række jagt- og forstyrrelsesfri kerneområder i Danmark. Havområdet øst for Æbelø indgår i et sådant forslag for EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 76. Fredningsområdet vurderes som potentielt værdifuldt, og fredningen anbefales.

Bogense kommune har udtalt, at fredningen ikke giver problemer i forhold til Bogense kommunes planlægning, dog har kommunen ikke kunnet anbefale, at der gives tilladelse til opførelse af en vindmølle på Æbelø, idet der ikke i henhold til Bogense kommunes forslag til revideret kommuneplan må opføres flere vindmøller i Bogense kommune.

Kystinspektoret har bl.a. udtalt, at fredningsforslagets sydlige område støder op mod diget for Gyldensteens inddæmmede strand. Gennemførelse af fredningsforslaget må ikke medføre hindringer for den fortsatte vedligeholdelse af de eksisterende diger langs Fyns

nordkyst. Trafikinspektoratet har tilsluttet til Kystinspektoratets bemærkninger.

Fiskeriministeriet har bl.a. udtalt, at det på baggrund af beskrivelse af fredningens indhold og formål er ministeriets opfattelse, at det eksisterende fiskeri i området fortsat kan ske, uden at fredningsformålet berøres.

Naturbeskyttelsesrådet har udtalt, at rådet støtter fredningsforslaget, hvad angår de naturgenoprettende tiltag med bl.a. reduktion af vildt og afdrivning af nåletræsområder.

Rådet finder, at adgangs- og færdselsforholdene i området, således som anført i fredningsforslaget, tilgodeser offentlige naturinteresser på en udmærket måde.

Rådet finder derimod ikke, at den igangværende råstofindvinding til søs inden for området skal have tilladelse til en afviklingsperiode på 5 år med 5.000 ³ årligt. Rådet har anført, at selv om mængderne ikke alarmerende, finder rådet dog, at det principielt er forkert at gennemføre en fredning med inddragelse af havområder, hvor aktiviteter som råstofindvinding endnu i et åremål må finde sted. Rådet har anbefalet, at råstofgravning afvikles inden for 1 år efter fredningens gennemførelse.

Farvandsvæsenet har oplyst, at det siden 1883 har drevet Æbelø fyr på øens nordvestlige pynt. Farvandsvæsenet ejer i dag blot soklen til fyret samt fyrtårn og et areal på 84 m², hvorpå fyrsoklen står.

Farvandsvæsenet har anført, at forbudet mod etablering af master og vindmøller ikke bør omfatte Farvandsvæsenet, idet Farvandsvæsenet af økonomiske grunde overveje at ændre energiforsyningen til fyret til vindmølleenergi, at forbudet mod kystsikring ikke bør omfatte Farvandsvæsenet, idet der i de senere år er observeret en stigende erosionshastighed på vestsiden af øen ud for fyret, og at forbudet mod afskæring af grene ikke bør omfatte Farvandsvæsenet, idet fyrets funktionsmuligheder er betinget af, at det kan lyse uhindret over farvandet.

Farvandsvæsenet har oplyst, at fyret er vigtigt for sikker sejlads til og fra Lillebæltsområdet.

Geografisk Institut på Københavns Universitet har udtalt, at de kystnære havarealers topografi har afgørende betydning for kystliniernes udformning og deres stabilitet. Dette demonstreres særligt tydeligt ud for kysterne ved Æbelø, hvor de kystnære havarealer og kysterne viser en række unikke træk efter danske forhold, nemlig:

1. De stabile kystfremspring langs øens nordlige kystlinje. Denne stabilitet skyldes, at strandplanet lokalt er opbygget som højtliggende abrasionsflak (Nørrebråd, Østerhoved Spids og ved Tjørne Hule).
2. Brådet er det lange nord-sydgående drag (tombolo) mellem Æbelø og Æbelø Holm. Stabiliteten er helt afhængig af de kystnære havområders eksisterende topografi, d.v.s. fordelingen mellem højtliggende flak og dybere partier.

Ændringerne i disse kystnære havområder - f.eks. ved råstofindvinding eller lignende - vil påvirke de eksisterende ligevægtsforhold langs øens og Brådets kystlinje. Der må forventes erosion i de ellers stabile klinter, og Brådets eksistens vil være truet.

Øerne, herunder Brådet, hænger uløseligt sammen med det omkringliggende hav og rev, hvorfor det er væsentligt, at havet også fredes.

Danmarks Sportsfiskerforbund har udtalt, at forbundet ikke kan acceptere en lukning af nogen del af øen og har videre anført, at nordkysten på Æbelø er et attraktivt område som rekreativt fiskevand. Subsidiært har forbundet anført, at såfremt der skal ske en lukning af nordkysten af Æbelø, anbefales det, at beskyttelseszonen rykkes så langt mod øst som muligt, og at det i forslaget foreslåede stiforløb gennemføres.

Forbundet har videre udtalt, at det vil være en god idé at udlægge nogle store sten i vandet i forbindelse med en naturgenopretning.

Danmarks Jægerforbund har udtalt, at forbundet har undret sig over Danmarks Naturfredningsforenings forslag om forbud mod jagt. Jagten i det fredede område bør reguleres gennem jagtloven og ikke gennem fredningen, idet der ikke er behov for jagtrestriktioner, udover de der er i jagtloven, for at opnå fredningsformålet.

Fugleværnsfonden har anbefalet, at al landgang og fiskeri forbydes hele året på Æbeløs nordkyst, samt at al færdsel forbydes i tidsrummet fra 1. marts til 1. oktober. Fonden har anført, at Æbeløs nordkyst har nogle helt unikke kvaliteter - æstetisk, geologisk og naturhistorisk - som næppe findes andetsteds i landet. Æbeløfredningen bliver en af landets største videnskabelige fredninger med beskyttelse og udbygning af naturskov. I denne forbindelse synes det helt konsekvent, hvis fredningen også beskytter de markante dele af øens kyst mod slitage, færdsel m.v. Nordkysten fremtræder i dag som meget "uberørt" kyststrækning, hvor der foregår en vis nedbrydning, som giver nedskridning af plastisk ler og gamle træer, og kysten fremtræder derved som noget meget smukt og arkaisk.

Navnlig om sommeren er der et betydeligt antal besøgende, der går i land fra sejlbåde og fladbundede motorbåde. Endvidere er nordkysten meget besøgt af lystfiskere. Såfremt adgangen til stranden forbydes, og der anlægges stier oven for klinten, vil de besøgende kunne få fine naturoplevelser med uforstyrrede dyr og fugle samt en kyststrækning med en karakter som i årtusinder, og endvidere vil kyststrækningen blive tilført formentlig andre nye fuglearter, tejst og havørn. Endvidere vil sæler måske begynde at lægge sig på stenene på stranden.

Bogense Sejlklub har udtalt, at sejlklubben gerne ser, at naturbeskyttelseslovens regler om fri kystadgang til øen bliver overholdt. Såfremt der påtænkes restriktioner vedrørende færdselen til nordkysten, vil klubben anbefale, at restriktionerne bliver holdt inden for Østerhoved, idet sejlklubben har udlagt ankringsbøjer i bugten efter Østerhoved. Bugten bliver i vestlig vindretning brugt som beskyttelse.

Bogense Sejlklub har videre foreslået, at der etableres 2 bålpladser/grillpladser ved Dansk Sejlunions bøjer ved Gammel Hav samt eventuelt 1 plads ved bøjerne ved den østlige side. Med denne placering vil der altid kunne findes en læplads med deraf mindre risiko for brandfare. Bogense Sejlklub har udtalt sig imod, at der udlægges sten i vandet. Sejlklubben har endelig udtalt, at øen benyttes af mange sejlere, som ankrer op ved øen og spadserer en tur rundt på øen. Bogense Sejlklub prøver at bevare og skåne øen, men Æbelø er efter sejlklubbens opfattelse kendt i hele landet samt i nabolande, så sejlklubben har ikke indflydelse på disses besøg og væremåde.

Friluftsrådet har tilsluttet sig fredningsforslaget og udtalt, at der er tale om et spændende naturområde, der rummer store muligheder for oplevelser. Friluftsrådet har anført, at det via fredningen bør sikres, at offentligheden får mulighed for bedst mulig adgang til øen og således udtalt sig imod en lukning af nordkysten. Endvidere har Friluftsrådet anført, at det bør være fredningsnævnet og ikke f.eks. ejeren, der kan meddele dispensationer fra nogle af fredningsbestemmelserne. Øen har i dag en naturvenlig ejer, men ejerforholdet kan skifte. Friluftsrådet har videre udtalt, at det bør indgå i fredningsforslaget, at der kan udpeges alternative pladser for opstilling af telte og bivuakker, hvis det viser sig, at de hidtil udpegede arealer ikke længere kan anvendes som følge af, at arealerne udvikler sig til vådbundsområder.

Danske Ornitologisk Forening har varmt anbefalet fredningsforslaget og har vedrørende offentlighedens færdsel på Æbelø anbefalet, at der specielt på øens nordøstlige kyststrækning etableres et område uden offentlighedens adgang i fuglenes yngletid (1. marts - 31. juli). Dette vil give spændende muligheder for etablering af særligt forstyrrelsesfølsomme ynglefugle som jordrugende vandfugle og forhåbentlig havørnen. Havørnen

kræver fred, og den bør have et hjørne på øen, hvor der ikke kommer mennesker. Havørnen har tidligere været på Æbelø. Endvidere kan det tænkes, at vandrefalken vil slå sig ned på Æbelø, såfremt den får fred hertil.

Vedrørende jagten har foreningen tilsluttet sig Danmarks Naturfredningsforenings forslag om yderligere jagtbegrænsninger på Brådet, Æbelø Holm, Dræet og Drætte Grund og endvidere foreslået, at der etableres en jagtfri zone på minimum 100 meter på søterritoriet, regnet fra højeste daglige vandstandslinie. I denne zone skal al jagt være forbudt, ligesom det eventuelt skal være forbudt at medtage jagtvåben. Herved kan det hindres, at jagt på søterritorium bortskræmmer rastende fugle på land.

Foreningen har videre anført, at der bør være forbud mod al råstofindvinding inden for området og videre, at øen Ejlinge bør omfattes af fredningen, idet øen rummer nogle af de væsentligste fuglebestande inden for EF-beskyttelsesområdet. Det virker derfor uensigtsmæssigt, at netop denne ø ikke er omfattet af fredningsforslaget.

Ejeren af Æbelø, Aage V. Jensens Fonde, har udtalt, at man har udarbejdet det endelige fredningsforslag i samarbejde med sagsrejserne. Fonden anbefaler, at man friholder en del af den nordlige kyststrækning for offentlighedens adgang. Havørnen kræver fred, hvis den skal slå sig ned, og derfor må den første betingelse være, at der ikke er fri adgang for offentligheden til den nordlige del af kysten. Såfremt en del af nordkysten - fonden har anbefalet en strækning fra et par hundrede meter øst for fyret og til Østerhoved - lukkes, bør der etableres en stiforbindelse med en trappe, så man kan gå hele øen rundt.

Fonden har ikke indvendinger mod Danmarks Naturfredningsforenings forslag om yderligere jagtbegrænsninger, men såfremt forslaget tages til følge, bør man tage en del af søterritoriet med, f.eks. 100-200 meter fra kysten.

Fonden har videre udtalt, at man gerne vil etablere et par bål/grillpladser 2 steder på øen af hensyn til sejlerne. Fonden har heller ingen indvendinger mod, at der bliver fisket mod nord uden for det aflukkede område.

Vedrørende etablering/reablering af eksisterende mole har fonden udtalt, at der kun er tale om en midlertidig brug af molen for at få fjernet det træ, der skal fældes. Fonden kan i dag ikke se, om der er behov for en permanent mole på øen.

Lodsejer Christen Jensen har anbefalet fredningen og henvist til, at der er tale om et ramsarområde.

Lodsejer Hans Arne Hougaard har tilsluttet sig dette synspunkt og udtalt, at han principielt ikke har noget imod fredningen, men føler, at den måde det har fungeret på hidtil, har været udmærket, men han er bange for, at de eneste, der eventuelt kan få adgang til det fredede område, bliver sagsrejsere, og det finder han vil være forkert.

Fredningsnævnet skal udtale:

Der er i fredningsnævnet enighed om, at Æbelø med omliggende holme og havområde rummer betydelige landskabelige og rekreative værdier samt en enestående mulighed for at bevare et område, hvor en naturlig udvikling af samspillet mellem havet og kysten kan opleves. Æbelø giver endvidere en glimrende mulighed for at lade et større sammenhængende skovområde overgå til urørt skov.

Nævnet er af den opfattelse, at de nuværende ejere uden fredning vil beskytte dette enestående naturområde, men nævnet finder det alligevel nødvendigt at frede området for at sikre en varig beskyttelse, således at området bevares under eventuelle ejerskift og ved eventuelle ændringer i regelsættet indenfor naturbeskyttelsesområdet.

Da en væsentlig del af fredningens formål er at sikre en naturlig udvikling i samspillet mellem havet og kysten, er det fredningsnævnets opfattelse, at havområdet omkring Æbelø skal medinddrages i fredningen, jf. naturbeskyttelseslovens § 51, stk. 2. Fredningsnævnet kan derfor tiltræde forslaget om, at det fredede område skal afgrænses med Fyn og Ejlinge således, at grænsen falder sammen med strandbeskyttelseszonens søværts begrænsning. Mod nord fastsættes grænsen således, at den er sammenfaldende med nordgrænsen for EF's fuglebeskyttelsesområde nr.76. Mod øst og vest fastlægges grænsen som vist på vedhæftede kort, idet det skønnes nødvendigt for at sikre den naturlige udvikling i kystdannelsen at hindre råstofindvinding i en passende afstand fra de fredede landområder.

Der har været ført frugtbare forhandlinger mellem sagsrejsere og lodsejerne, således at der mellem parterne er opnået enighed om hovedparten af fredningsbestemmelserne. Fredningsnævnet kan stort set tiltræde disse fredningsbestemmelser. Dog har der i nævnet været enighed om at foretage følgende ændringer:

3.2 Det er nævnets opfattelse, at telte og bivuakker kun må opstilles med fredningsnævnets tilladelse.

4.3 Det er for nævnet oplyst, at der er meddelt gravetilladelse til i alt 25.000 m³ ind-

til år 2000. En del heraf, formentlig halvdelen, er gravet. På den baggrund finder nævnet, at råstofindvindingen bør ophøre ved udløb af de meddelte tilladelser.

7.3. Fredningsnævnet har på baggrund af indlæg fra parterne og de berørte interesseorganisationer drøftet spørgsmålet om færdsel og ophold på en del af nordkysten af Æbelø. Fredningsnævnet finder det af stor betydning, at besøgende har mulighed for at gå øen rundt. Dette kan imidlertid opnås ved at anlægge en sti fra fyret til Østerhoved Spids i en vis afstand fra stranden. Da en væsentlig del af fredningens formål er at skabe mulighed for en naturlig udvikling af det meget smukke kystområde, herunder en naturlig udvikling af dyrelivet, er det fredningsnævnets opfattelse, at den almindelige ret til færdsel langs kysten må vige for ønsket om at skabe mulighed for denne udvikling. Der nedlægges derfor forbud mod færdsel og ophold som angivet under punkt 7.3.

8.5.4. Eventuel uenighed mellem ejerne og Statsskovdistriktet bør afgøres af fredningsnævnet.

9.1 Der er i fredningsnævnet enighed om, at vildtagrene kan benyttes indtil 1 år efter fredningens ikrafttræden.

22 Det er fredningsnævnets opfattelse, at husene, der ifølge zoneloven ikke kan genopføres, er uden betydning for fredningssagen, hvorfor forslaget om at de skal henligge til forfald, udgår.

Fredningsnævnet kan tiltræde forslaget i aftalen mellem Skov- og Naturstyrelsen og Aage V. Jensens Fonde om jagtforbud på Brådet, Æbelø Holm, Dræet og Drætte Holm, bortset fra jagt på ræve og mink, hvilket forbud er tiltrådt af Danmarks Naturfredningsforening.

Fredningsnævnet bestemmer herefter, at følgende ejendomme, matr. nr. 1-a, 1-b, 2, 3 og 4 Æbelø Klinte, matr. nr. 24, 10-k, 10-m, 10-l, 6-e, 1-x, 1-d, 7-c, 9-o og 6-b Jersore by, Klinte, matr. nr. 1-c Æbelø Klinte, umatrikuleret areal og søterritoriet, del af matr. nr. 8-n, 8-o, 8-p, 8-q og 29 Jersore by, Klinte, skal være omfattet af fredningen, og disse ejendomme underkastes fredning på følgende vilkår:

Afsnit 1. Fredningens formål

1 Formålet med denne fredning er

- 1.1 at bevare og genskabe naturhistoriske og landskabelige værdier i fredningsområdet, herunder særligt
- 1.1.2 at sikre en fortsat naturlig udvikling af havet og kysten,
- 1.1.3 at skoven på Æbelø efter nærmere bestemmelser overgår til urørt skov,
- 1.1.4 at der efter nærmere bestemmelser kan foretages naturpleje, naturgenopretning eller henlægges områder til naturens frie succession.

Ud fra denne målsætning fastættes følgende bestemmelser:

Afsnit 2. Bestemmelser for hele Fredningsområdet:

2. Bebyggelse

- 2.1 Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder, jagthytter eller tilbygninger til eksisterende bebyggelse.
- 2.2 Ombygning eller tilbygning til eksisterende bebyggelse, hvorved bygningens ydre fremtræden ændres, må kun ske med fredningsnævnets godkendelse.
- 2.3 Fredningen er dog ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure for græssende dyr, når anbringelsen er godkendt af fredningsnævnet.

3 Andre konstruktioner og anlæg

- 3.1 Der må ikke etableres andre konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der ikke anlægges havne, campingpladser, sportsanlæg, skydebaner, motorbaner, flyvepladser eller oplags- og lossepladser. Der må ikke anbringes tårne, master, vindmøller, tankanlæg, hegn eller skæmmende indretninger, og der må ikke føres luftledninger hen over det fredede område. Der er dog mulighed for at opsætte et fugletårn og en husstandsvindmølle til øens energiforsyning, forudsat at fredningsnævnet har godkendt placering og udformning forinden, og for vindmøllens vedkommende forudsat at der ikke er etableret fast energiforsyning fra land.
- 3.2 Der må ikke opstilles campingvogne eller lignende. I afdeling 3, litra g, h og z

kan der efter fredningsnævnets tilladelse indrettes teltplads til maksimalt 20 telte.

- 3.3 Den eksisterende affaldsplads i Æbeløs sydvestlige hjørne tildækkes ved fredningens ikrafttræden.
- 3.4 Der kan til brug for naturpleje opsættes sædvanlige kreaturhegn og nødvendige vildtheqn. Eksisterende hegn omkring kulturer og vildtagre m.v. fjernes senest 2 år efter, fredningen træder i kraft. Hegnet over Brådet syd for afdeling 8 kan dog bevares.

4 Terrænændringer m.v.

- 4.1 Der må ikke foretages terrænændringer.
- 4.2 Der må ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller på havbunden eller foretages opfyldning, planering, afgravning eller kystsikring. Der kan dog gennemføres den nødvendige kystsikring af hensyn til fyret og udnyttes råstoffer til vejvedligeholdelsen på Æbelø efter fredningsnævnets godkendelse.
- 4.3 I området må der ikke ske råstofindvinding. Den eksisterende indvinding af sand fra havbunden i et område nord for Æbelø afvikles ved særlig bekendtgørelse efter råstofloven i overensstemmelse med handlingsplanen for råstofindvinding i EF-fuglebeskyttelsesområder.

5 Jordbearbejdning og kemiske midler

- 5.1 Der må ikke ske mekanisk jordbearbejdning eller benyttes kemiske midler.
- 5.2 Der må ikke ske tilplantning.

6 Vandløb, søer og vådområder

- 6.1 Eksisterende grøfter, vandhuller, søer og dræn må ikke vedligeholdes. Hvor det er nødvendigt af hensyn til færdslen på vejene, kan dog underløb under veje vedligeholdes.
- 6.2 Vandafledningen i afdeling 5 (excl. 5a), 6 (excl. 6j), 7a, 7b, 7c og 7d standses aktivt ved tilkastning af grøfterne m.v.

6.3 Der udarbejdes af Skov- og Naturstyrelsen en plan for afvikling af den øvrige vandaflledning gennem tilkastning af grøfter m.v. Planen skal forelægges fredningsnævnet. Planen sættes i værk senest 2 år efter fredningens ikrafttræden.

6.4 Fredningsnævnet kan regulere vandaflledningen i overensstemmelse med fredningsformålet.

7 Offentlighedens adgang

7.1 Offentligheden har adgang til det fredede område og til færdsel på land efter reglerne i naturbeskyttelsesloven, jf. dog punkterne 7.3, 16.1, 18.1, 20.1 og 23.1. Det er ikke tilladt offentligheden at bruge åben ild, bortset fra de 1-3 etablerede bålsteder til brug for offentligheden.

7.2 De fredede områder må ikke lukkes på grund af jagt.

7.3. Der er der forbud mod færdsel og ophold på nordøstkysten af Æbelø regnet fra 300 meter øst for fyret til Østerhoved Spids. Samtidig skal der etableres en afmærket sti fra området ved fyret til Østerhoved Spids, sådan at muligheden for at gå øen rundt opretholdes.

7.4 Fredningsnævnet kan yderligere begrænse offentlighedens adgang, afhængigt af behov for at beskytte særlige fredningsmæssige værdier, f.eks. sårbare ynglefugle.

7.5 Motorkørsel og kommerciel sejlads på søterritoriet er forbudt, bortset fra almindeligt fiskeri, ejerens og dennes brugeres færdsel, samt færdsel i forbindelse med godkendte ekskursioner.

7.6 Der må ikke ske indsamling af planter eller dyr på landjorden i fredningsområdet. Der må ikke ske maskinel indsamling af dyr og planter på søterritoriet, undtagen almindeligt fiskeri og jagt. Der må dog ske indsamling af dyr og planter til videnskabelige formål forudsat ejerens accept.

7.7 Ejer har pligt til at acceptere maksimalt 10 guidede ekskursioner årligt med maksimalt 30 deltagere uden for fuglenes yngletid (1. april - 15. juli). Ejer kan vurdere, hvor vidt baggrunden for ekskursionerne er foreneligt med fredningens formål. Ejer kan modtage flere ekskursioner, også i fuglenes yngletid, hvis det er foreneligt med fredningens formål. Fredningsnævnet fastsætter nærmere regler

for ekskursionerne for så vidt angår omfang, indhold og betaling. Betaling må ikke overstige de reelle omkostninger. Guidningen forestås af ejeren, eller hvem han måtte bemyndige hertil.

- 7.8 På strækningen fra fyret til Østerhoved Spids er landgang ikke tilladt. På samme strækning over en 300 meter bred zone ud for kysten er det heller ikke tilladt at opankre.

8 Jagt

- 8.1 Der må ikke drives jagt på Brådet, Æbelø Holm, Dræet og Drætte Holm, bortset fra jagt på ræve og mink.

Afsnit 3. Yderligere bestemmelser for Æbelø

9 Skoven

- 9.1 Skoven skal fremover udvikle sig som urørt skov. Der må ikke foretages hugst af stående træer eller ske fjernelse af vindfældede træer eller grene. Træerne skal stå til død og forfald. Grene må ikke afskæres eller afbrækkes. Planter må ikke fjernes eller udsættes.
- 9.2 I særlige tilfælde kan punkt 9.1 efter fredningsnævnets godkendelse fraviges, f.eks. til lysning omkring enkelte gamle ege i afdelingerne 1d, 1o, 2c, 3h, 4b og 8m.
- 9.3 Skoven skal forynge sig gennem en naturlig succession. Der må således ikke ske plantning, såning eller jordbearbejdning.
- 9.4 Hugst af brænde.
- 9.4.1 Til brug for opvarmning af de eksisterende huse på øen kan der ske hugst og fjernelse fra voksestedet af brænde, op til 100 m³ pr. år.
- 9.4.2 Brændet skal i første omgang tages af de i punkt 9.5 nævnte hugster.
- 9.4.3 Herefter kan brænde tages plukhugst i de afdelinger, som fremgår af bevoksningsliste, bilag T2, jf. kortbilag K3.

- 9.4.4 Arealet, hvor brændehugst således kan ske, kan reduceres af fredningsnævnet, når det skønnes hensigtsmæssigt i relation til fredningens formål og til øens brændeforsyning.
- 9.5 Med henblik på overgangen til urørt skov gælder i en række afdelinger følgende undtagelser fra ovenstående. De enkelte afdelinger fremgår af bevoksningsliste, bilag T2, og kortbilag K4, K5 og K6.
- 9.5.1 Nåletræer afdrives senest 31. december 1999. Hugstaffaldet opflises eller grenknuses. Herefter skal arealerne overgå til urørt skov gennem naturlig succession. Der kan dog efterlades dele af de gamle skovfyrbevoksninger, enkelte gamle skovfyr, lærk og ædelgran udpeget af Fyns Statsskovdistrikt i samarbejde med ejeren.
- 9.5.2 I enkelte bevoksninger kan der ske hugst, indtil 2 år efter fredningen træder i kraft. Hugst skal ske i form af plukhugst efter udvisning ved Skov- og Naturstyrelsen, Fyns Statsskovdistrikt. Der kan i den enkelte bevoksning højst fjernes den vedmasse, der er angivet i bevoksningslisten, bilag T2, med tillæg af 600 m³ fastmasse.
- 9.5.3 Ved denne plukhugst skal bevoksningerne efterlades med størst mulig højdevariation. I de ældre bevoksninger kan hugsten ske i de salgsmæssigt mest værdifulde træer. 2 år efter fredningens ikrafttræden overgår arealerne til urørt skov.
- 9.5.4 Der udarbejdes en detaljeret hugstplan for punkt 9.5.1-9.5.3. Uenighed mellem ejeren og statsskovdistriktet kan indbringes for fredningsnævnet.

10 Vildtagre

- 10.1 Vildtagrene kan benyttes indtil 1 år efter fredningens ikrafttræden. Herefter skal de efterlades i den tilstand, som fredningen foreskriver for det pågældende område.

Vildtagrene fremgår af bevoksningslisten.

11 Vildtremiser

- 11.1 Vildtremiser kan benyttes indtil 1 år efter fredningens ikrafttræden. Herefter skal de ryddes af plejemyndigheden og efterlades til fri succession. Gælder dog ikke

egene i afdeling 4t, der hugges hårdt.

Vildtremiserne fremgår af bevoksningslisten.

12 Friholdelse af åbent areal

- 12.1 For at varetage landskabelige hensyn kan den sydligste spids af Æbelø og arealet nordøst for bygningerne, bortset fra en 30 meter bred zone langs skovbrynet, friholdes for opvækst. Fredningsmyndighederne kan gennemføre naturpleje, hvis ejeren ikke selv ønsker at gøre dette. Naturpleje skal ske efter drøftelse med ejeren og forudsætter ejerens eller fredningsnævnets godkendelse.

Områderne fremgår af bevoksningslisten.

13 Gårdspladser, haver m.v.

- 13.1 Gårdspladser, haver m.v. kan fortsat benyttes til deres nuværende anvendelse til have, oplagsplads for brænde, parkering m.v.

Gårdspladser m.v. fremgår af bevoksningslisten.

14 Veje

- 14.1 Vejene og udlagte stier angivet på kortbilag K10 skal holdes fri for eventuelle vindfælder og nedblæste grene, der kan fjernes fra vejen ved friskæring, men ikke må oparbejdes, og skal henligge i skoven, jf. dog punkt 7.4.

15 Vildt

- 15.1 Der må i en periode af 10 år, efter at der er truffet endelig afgørelse om fredning, være en bestand af mufloner på maksimalt 10 stk. Herefter tager fredningsnævnet stilling til, om muflonbestanden fortsat skal forblive på Æbelø.
- 15.2 Antallet af klovvildt skal løbende tilpasses efter fredningens formål. Fredningsnævnet kan dog fastsætte bestanden af klovvildt.
- 15.3 Inden for fredningsområdet må der ikke udsættes (andre ikke naturligt forekommende) plante- og dyrearter, med mindre fredningsnævnet har godkendt dette.

- 15.4 Der må ikke udsættes fasaner.
- 15.5 Der må ikke gives dispensation til bekæmpelse af rovfugle.
- 15.6 Der må ikke udlægges foder mindre end 50 meter fra vandhuller og vådområder.
Der må ikke udlægges foder i månederne maj-november.

Afsnit 3. Yderligere bestemmelser for Brådet

16 Færdsel

- 16.1 Kørende færdsel er forbeholdt ejere og brugere af Æbelø.

17 Vedligeholdelse

- 17.1 Brådet, der er en del af vadevejen til Æbelø, må kun vedligeholdes i det omfang, der er absolut nødvendigt for at sikre en færdsel til øen. Der må ikke ske tilførsel eller fjernelse af materialer. Den geologiske dynamik skal fortsætte uforstyrret.

Afsnit 4. Yderligere bestemmelser for Æbelø Holm

18 Færdsel

- 18.1 Der er færdselsforbud for almenheden i fuglenes yngletid (1. marts - 15. juli) uden for vejen, der forbinder Brådet med vadevejen mod syd og skanserne.

19 Naturpleje

- 19.1 Æbelø Holm skal fortsat være strandeng, der kan plejes ved rydning af uønsket opvækst og/eller ved græsning/sen høslæt af plejemyndigheden. Fredningsmyndigheden kan udføre naturpleje efter drøftelse med ejerne, såfremt disse ikke ønsker selv at gøre det. Naturplejen forudsætter ejerens eller fredningsnævnets godkendelse.

Afsnit 5. Yderligere bestemmelser for Dræet

20 Færdsel

- 20.1 Der er færdselsforbud for almenheden i fuglenes yngletid (1 marts - 15. juli).

21 Naturpleje

- 21.1 I dag henligger en del af Dræet som strandeng/strandoverdrev. Resten er opdyrket. Opdyrkningen skal ophøre senest 2 år efter fredningens ikrafttræden.
- 21.2 Fredningsmyndigheden kan gennemføre naturpleje i form af sen årlig høslæt eller afgræsning. Plejen skal ske efter drøftelse med ejerne og forudsætter enighed med ejerne eller fredningsnævnets godkendelse.

Afsnit 6. Yderligere bestemmelser for Drætte Holm og kommende øer

22 Succession

- 22.1 Drætte Holm skal sammen med de kommende nyopdukkede øer udvikle sig uden indgreb.

23 Færdsel

- 23.1 Der er færdselsforbud for almenheden i fuglenes yngletid (1. marts - 15. juli).

Afsnit 7. Myndigheder, information m.v.

24 Fredningsmyndigheder

- 24.1 Fyns Amtskommune fører som fredningsmyndighed tilsyn med, at fredningens bestemmelser overholdes. Skov- og Naturstyrelsen ved Fyns Statsskovdistrikt virker som rådgiver vedrørende skoven, successionen og jagten.

25 Information

- 25.1 Fredningsmyndigheden udarbejder information om fredningen, som opsættes på passende steder. Under hensyn til at skoven overgår til urørt skov, skal der oplyses om, at færdsel sker på eget ansvar.

26 Bortfald af tidligere fredninger

- 26.1 Ved fredningens ikrafttræden ophæves den af Overfredningsnævnet den 7. februar 1952 gennemførte fredning af egebevoksninger på Æbelø.

27 Dispensation

27.1 Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-25, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50.

Vedrørende erstatning til lodsejerne henvises til nedenstående særskilte erstatningsafgørelse.

Afgørelsen tinglyses ved fredningsnævnets foranstaltning. Tinglysningsgebyret udredes som fredningsudgift.

Fredningsnævnet forelægger selv afgørelsen for Naturklagenævnet, da erstatningen jf. nedenfor overstiger 100.000 kr., jf. naturbeskyttelseslovens § 42.

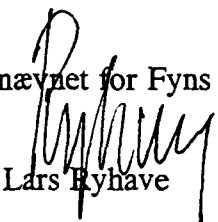
Afgørelsen kan i øvrigt påklages til Naturklagenævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 43, stk. 1 og stk. 2, hvorefter klageberettigede er:

1. Ejere og brugere, der skal have afgørelsen tilsendt,
2. Enhver, der under sagen har givet møde for nævnet eller fremsendt ønske om underretning om sagens afgørelse,
3. Statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget, samt
4. Organisationer m.v., som må antages at have en væsentlig interesse i forslaget.

Klagen skal være skriftlig og sendes direkte til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.

Søgsmål til prøvelse af afgørelser efter naturbeskyttelsesloven skal i medfør af naturbeskyttelseslovens § 88 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Torben Jørgensen

Fredningsnævnet for Fyns Amt

Lars Ryhove

Anders Jørgensen

REG. NR. 7928.00.

E r s t a t n i n g s a f g ø r e l s e

til afgørelsen om fredning af

**Æbelø, Æbelø Holm, Dræet, Drætte Holm
og omliggende havområde**

Ved anden afgørelse af dags dato har fredningsnævnet bestemt, at Æbelø, Æbelø Holm, Dræet, Drætte Holm og omliggende havområde skal fredes og fastsat fredningsbestemmelser for området.

Efter at fredningsnævnet havde udarbejdet udkast til fredningsbestemmelserne, blev disse sendt til lodsejerne med opfordring til at fremsætte eventuelle erstatningskrav over for fredningsnævnet.

Farvandsdirektoratet og Fyns Statsskovdistrikt har herefter oplyst, at de ikke har noget erstatningskrav i anledning af fredningen.

Ejeren Aage V. Jensens Fonde fremsatte oprindelig et erstatningskrav på 12.910.498 kr. Der er herefter foregået forhandlinger mellem Aage V. Jensens Fonde og Skov- og Naturstyrelsen, hvilke forhandlinger resulterede i en aftale mellem Aage V. Jensens Fonde og Skov- og Naturstyrelsen om ændringer af enkelte dele af fredningsbestemmelserne, navnlig bortfald af forbud mod udlejning af jagt. Endvidere aftalte Aage V. Jensens Fonde og Skov- og Naturstyrelsen en samlet afrundet fredningserstatning på 7.000.000 kr., såfremt de enkelte ændringer blev foretaget i den endelige fredning.

Endvidere har Aage V. Jensens Fonde fremsat et krav på godtgørelse i forbindelse med de udlæg, man har haft til foranstaltninger, som skal gennemføres i henhold til fredningsbestemmelserne, såsom rydning af vildthejn, sløjfning af affaldsplads, pløjning og harvning af vildtagrene, fjernelse af nåletræskulturer m.m. Beløbet er opgjort til 278.697 kr.

Endelig har Aage V. Jensens Fonde påstået sig tilkendt et beløb på 20.000 kr. til sagkyndig bistand i forbindelse med erstatningsopgørelsen.

Skov- og Naturstyrelsen har oplyst, at det aftalte fredningserstatningsbeløb på 7.000.000 kr. alene angår kapitaltabet ved fredningen og ikke omkostninger til de ved fredningsbestemmelserne fastsatte tiltag. Styrelsen har i øvrigt ikke bemærkninger til det opgjorte beløb på 278.697 kr.

Ejeren Hans Arne Hougaard har fremsat et erstatningskrav på 200.000 kr.

Ejeren Christen Jensen har ikke fremsat noget erstatningskrav.

Nævnet har herefter fremsendt aftalen mellem Skov- og Naturstyrelsen og Aage V. Jensens Fonde til medsagsrejserne, Danmarks Naturfredningsforening og Fyns Amt. Begge har udtalt, at de ikke havde indvendinger mod de ændringer, som var blevet aftalt, og amtet havde heller ingen indvendinger mod erstatningsbeløbet.

Nævnet har herefter afholdt møde mellem sagsrejserne og lodsejerne til drøftelse af erstatningsspørgsmålet.

Vedrørende den aftalte erstatning mellem Skov- og Naturstyrelsen og Aage V. Jensens Fonde på afrundet 7.000.000 kr. fastholdt Fyns Amt på mødet, at man ikke havde indvendinger mod dette erstatningsbeløb.

Fyns Amt har udtalt, at de heller ikke har bemærkninger til godtgørelsesbeløbet på 278.697 kr..

Under mødet blev der fremlagt skematisk redegørelse vedrørende ejendomsberigtigelse af 21. juni 1996, idet grænsen mod søterritoriet er blevet berigtiget med den efter fredningsforslagets fremsættelse skete tilvækst.

Det fremgår heraf, at Aage V. Jensens Fondes ejendom er blevet forøget med knap 25 ha, således at den nu udgør ca. 272.6 ha, og Hans Arne Hougaard ejendom (matr. nr. 8-n og 8-o Jersore by, Klinte) er blevet forøget med 1.04 ha, således at den nu udgør 2.0090 ha, og Christen Jensens ejendom (matr. nr. 8-p og 8-q Jersore by, Klinte) er blevet forøget med 0.9220 ha, således at den nu udgør 1.7980 ha.

Vedrørende det af Hans Arne Hougaard fremsatte erstatningskrav på 200.000 kr. og det eventuelle erstatningsbeløb, der skal udbetales til Christen Jensen, blev det på mødet oplyst og bekræftet af ejeren Hougaard, at tabet ved fredningen i det væsentlige udgøres af indførelsen af jagtforbudet.

Hougaard oplyste, at han har forhandlet om salg af ejendommen på et tidspunkt for et beløb, der med prisstigninger svarer til ca. 200.000 kr.

Skov- og Naturstyrelsen og Fyns Amt har over for det af Hougaard rejste erstatningskrav og det eventuelle beløb, der skal udbetales til Christen Jensen, udtalt, at arealerne er under 5 ha, hvorfor de ikke må lejes ud i henhold til jagtloven, med mindre der er tale om udlejning til naboer. Efter praksis kan tabet for jagtforbudet opgøres til ca. 8-10.000 kr. pr. ha., dog er der i enkelte afgørelser i de senere år udbetalt henholdsvis 14.000 og 20.000 kr. pr. ha.

Under hensyn hertil har Skov- og Naturstyrelsen og Fyns Amt udtalt, at det rejste erstatningskrav er alt for stort.

Fredningsnævnet skal udtale:

Vedrørende det erstatningsbeløb der skal udbetales til ejeren Aage V. Jensens Fonde for den værdinedgang i ejendommen, der er sket ved gennemførelsen af fredningen, finder fredningsnævnet ikke grundlag for at korrigere på det afrundede erstatningsbeløb på 7.000.000 kr., som er aftalt mellem ejeren og Skov- og Naturstyrelsen, og som Fyns Amt ikke har haft indvendinger imod. Der er i nævnet enighed om at fastsætte erstatningen til Aage V. Jensens Fonde på grund af gennemførelse af fredningen til 7.000.000 kr.

Endvidere finder nævnet, at erstatningen skal forhøjes med det opgjorte beløb på 278.697 kr. vedrørende de foretagne tiltag til gennemførelse af fredningen, hvilket beløb der ikke er rejst indsigelser imod.

Vedrørende erstatningen til Christen Jensen og Hans Arne Hougaard lægger fredningsnævnet til grund, at gennemførelsen af fredningen i det væsentlige bortskaffer jagtmulighederne for de to ejere. Det tab, som de to ejere herefter har på grund af gennemførelsen af fredningen, er nævnets medlemmer herefter enige om at fastsætte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 39 skønsmæssigt, for så vidt angår ejeren Hans Arne Hougaard til 50.000 kr. og for så vidt angår ejeren Christen Jensen til 45.000 kr.

Fredningsnævnet har indhentet oplysninger om ejendomsværdierne fra Bogense kommu-

ne.

Erstatningsbeløbene, der skal udbetales i anledning af fredningen, udgør herefter følgende:

Aage V. Jensens Fonde	7.278.697 kr.
Hans Arne Hougaard	50.000 kr.
Christen Jensen	45.000 kr.

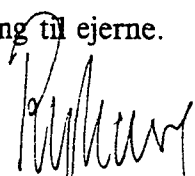
I godtgørelse for sagkyndig bistand tilkendes der Aage V. Jensens Fonde 20.000 kr.

Erstatningsbeløbene og godtgørelsen udredes med 3/4 af Statskassen og med 1/4 af Fyns Amt, jf. naturbeskyttelseslovens § 49, stk. 3, og forrentes fra denne afgørelses dato i medfør af naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 3, med en årlig rente, der svarer til Nationalbankens diskonto, idet fredningsnævnet ikke har hjemmel til at fastsætte en anden fordeling mellem statskassen og Fyns Amt, jf. naturbeskyttelseslovens § 49, stk. 5.

Da erstatningsbeløbene samlet overstiger 100.000 kr., vil fredningsnævnets afgørelse, både for så vidt angår selve fredningsafgørelsen samt erstatningsafgørelsen, være at forelægge for Naturklagenævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 25. Endvidere kan de ejere, der anser sig for berettiget til en større erstatning eller godtgørelse eller en af de myndigheder, der skal udrede en del af erstatningen, i medfør af naturbeskyttelseslovens § 43, stk. 2, inden 4 uger fra den dag, fredningsnævnets afgørelse er meddelt, påanke erstatningsafgørelsen til Naturklagenævnet. Klagen skal indgives skriftligt til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.

Det bemærkes, at nævnet efter omstændighederne, herunder at udbetaling ikke vil komme til at foregå ved nævnets foranstaltning, ikke har indhentet samtykke fra panthaverne til erstatningsbeløbenes udbetaling til ejerne.

Torben Jørgensen

L. Ryhave

Anders Jørgensen

Bilag T2

Bevoksningsliste for Æbelø med hugstforskrifter

udarbejdet af:

KW-Plan

Efter anvisning af Miljøministeriet, ved Fyns Statsskovdistrikt.

Signaturer:

-	Ingen hugst
SLÅ	Mulighed for slåning
NÅL	Hugst af nåletræer
TP	Midlertidig hugst af løvtræer indenfor 2 år efter fredningen er trådt i kraft.
xx KFM	angiver, at der må hugges xx kubikmeter fastmasse.
P	Mulighed for hugst af brænde ved plukhugst

Alle masser er salgbar masse over 5 cm. Den handelsopmålte vedmasse er normalt 5-15% lavere, afhængig af bl.a. træart, dimension og de aflagte effekter.

afdeling	areal	bk	træart	anlægsår	indbl	tax	h	d	bon.	vedmasse	bemærkninger
1	14.80*										
A	1.70		KRA								TJØRN OG SLÅEN FORSKRIFT: ÷
B	0.60		SLE								GRÆSNING FORSKRIFT: ÷
C	0.05		SGR	(31) 1966		H	12.4	13.7	2.8	10	90% UDGÅET FORSKRIFT: NÅL
D	0.45		BØG	(193) 1800	40	H	14.4	51.5	5.0	30	FREDET
			EG	(195) 1800	40	H	14.4	51.4	4.0	31	
			KRA		20						TJØRN FORSKRIFT: ÷
E	0.20		UKU								FORSKRIFT: ÷
F	0.80		EG	(95) 1900		D	18.6	32.0	3.1	140	FORSKRIFT: TP, 15 KFM
G	0.65	60	BØG	(93) 1900		D	26.5	50.0	2.1	128	FORSKRIFT: P
H	0.20		ELM	(95) 1900		T	27.9	61.1	2.0	N 39	FORSKRIFT: P
I	0.30		ÆR	(43) 1950		D	24.0	28.0	1.0	61	FORSKRIFT: P
J	0.80		SGR	(37) 1960		H	22.6	27.9	1.0	308	FORSKRIFT: NÅL, P
K	0.15		BØG	(93) 1900		DI	24.0	44.6	2.7	43	FORSKRIFT: P
L	1.80	70	ÆR	(58) 1935		H	19.3	31.0	3.4	204	BØG NØ, EG VEST FORSKRIFT: P
M	0.45		ELM	(95) 1900	95	H	24.2	51.2	3.0	65	
			ASK	(93) 1900	5	T	27.7	61.1	2.0	N 4	NORD VESTLIGE ENDE FORSKRIFT: ÷
N	3.35	90	BØG	(102) 1891		DI	27.1	56.2	2.2	1135	ENKELTE EGE IBLANDET. FORSKRIFT: P ØST F. SPOR, TP, 50 KF

[illegible]

afdeling	areal	bk	træart	anlægsår	indbl	tax	h	d	bon.	vedmasse	bemærkninger
J	0.50	50	LÆR	(67) 1930		D	21.1	22.0	1.0	50	<u>FORSKRIFT: NÅL</u>
K	0.20		BØG	(83) 1910	90	T	25.4	43.7	2.0	N 55	
			ASK	(83) 1910	10	T	26.8	54.8	2.0	N 7	BIRK I SYDLIGE DEL. <u>FORSKRIFT: TP, 10 KFM</u>
L	0.65		REL	(45) 1950	95	DI	16.1	23.6	1.0	82	
			ASK	(43) 1950	5	T	20.1	26.7	2.0	N 5	<u>FORSKRIFT: P V. F. HUS, TP, 50 KFM</u>
M	0.45		BØG	(103) 1890	95	T	28.1	45.2	2.0	N 148	
			EG	(105) 1890	5	T	23.3	43.8	2.0	N 7	ØSTLIGE DEL <u>FORSKRIFT: TP, 10 KFM</u>
N	0.20		EG	(55) 1940		D	14.8	28.0	2.6	26	KRATAGTIG <u>FORSKRIFT: P</u>
O	0.75	70	POP	(35) 1960		D	20.5	26.0	1.1	63	<u>FORSKRIFT: P</u>
P	0.90		RØR								<u>FORSKRIFT: P</u>
R	0.10		SØ								
S	0.35		EG	(75) 1920		DI	15.0	30.6	3.6	47	KRAT + TJØRN OG SLÅEN <u>FORSKRIFT: P</u>
T	0.15		EG	(35) 1960		D	15.5	17.0	1.0	19	<u>FORSKRIFT: P</u>
U	0.35		POP	(35) 1960		D	13.3	21.0	3.0	23	<u>FORSKRIFT: P</u>
Z	0.15		HUS								<u>FORSKRIFT: P</u>
X	0.40		UBV								STRAND <u>FORSKRIFT: P</u>
V	0.30		SLE								GRÆS <u>FORSKRIFT: P</u>

afdeling	areal	bk	træart	anlægsår	indbl	tax	h	d	bon.	vedmæsse	bemærkninger
3	42.55*										
A	12.05	80	BØG	(122) 1871		DI	26.3	62.4	2.9	3345	ENKELTE LÆRK INDB. LANGS HOVEDVEJ. <u>FORSKRIFT:</u> ÷, P VEST F. SPOR SYD FOR HAVNEHUS
B	0.50		UBV								HOLME AF ÆR OG ASK. <u>FORSKRIFT:</u> ÷
C	0.90	70	SGR	(9) 1988		T	2.1			N	FEJESKADET <u>FORSKRIFT:</u> NÅL
D	0.35		SKF	(87) 1910	50	D	14.0	26.0	4.0	27	NV KANT EGE KRAT. MEGET VAR. HØJDE
			BØG	(83) 1910	50	T	25.4	35.5	2.0	N 49	<u>FORSKRIFT:</u> NÅL
E	0.75	40	SGR	(8) 1989	90	T	1.6			N	NORD FOR VEJ UKU
			LÆR	(8) 1989	10	T	4.3			N	<u>FORSKRIFT:</u> NÅL
F	1.05	90	EG	(100) 1895	60	D	22.3	47.0	2.2	137	
			BØG	(98) 1895	40	D	17.8	40.0	4.5	69	VAR.HØJDE OG DIAMETER <u>FORSKRIFT:</u> ÷
G	0.20		SLE								GRÆS <u>FORSKRIFT:</u> ÷
H	0.35		BØG	(93) 1900		H	17.0	50.0	4.6	67	UENS BEVOKSNING, <u>FORSKRIFT:</u> ÷
			EG	(195) 1800		H	17.0	20.0	4.0	57	<u>FORSKRIFT:</u> ÷
			ÆR	(53) 1940		H	17.0	20.0	4.0	53	<u>FORSKRIFT:</u> TP, 53 KFM
			ASK	(53) 1940		H	17.0	10.0	3.0	49	<u>FORSKRIFT:</u> ÷
I	0.35		EG	(95) 1900		H	9.0	25.5	4.0	29	KRATAGTIG, TJØRN <u>FORSKRIFT:</u> P
J	0.20	90	BIR	(45) 1950		D	16.0	24.0	1.0	16	<u>FORSKRIFT:</u> P
K	0.90		AGE								MARK <u>FORSKRIFT:</u> P
L	0.40		REM								ROSER OG BJF. <u>FORSKRIFT:</u> P
M	10.10		SLE								GRÆS <u>FORSKRIFT:</u> SLÅ SYDLIGSTE DEL, P
N	0.50		AGE								MARK <u>FORSKRIFT:</u> P

afdeling	areal	bk	træart	anlægsår	indbl	tax	h	d	bon.	vedmasse	bemærkninger
O	0.70		AGE								MARK <u>FORSKRIFT: P</u>
P	0.30		REM								ROSER,SGR,BJF PLANTET I 1991. <u>FORSKRIFT: P</u>
R	4.10		RØR								RALLET <u>FORSKRIFT: SLÅ SYDLIGSTE DEL, P</u>
S	1.00		EG KRA KRA	(65) 1930	50 25 25	S	12.0	16.6	4.0	47	ENKELTE EGE IBL. I VEST "KRAT" TJØRN SLÅEN, HAVTØRN <u>FORSKRIFT: P</u>
T	0.90		REM								<u>FORSKRIFT: P</u>
U	2.10		AGE								<u>FORSKRIFT: P</u>
X	4.10		UBV								STRAND <u>FORSKRIFT: P</u>
Y	0.15		HUS								HAVNEFOGEDHUS <u>FORSKRIFT: P</u>
Z	0.60		HUS								SKOVFOGEDHUSET/LÆRERINDEHUSET <u>FORSKRIFT: P</u>
4	39.85*										
A	0.50	10	KRA								TJØRN KLINTER. <u>FORSKRIFT: ÷</u>
B	3.30		BØG EG KRA	(193) 1800 (195) 1800	50 45 5	D D	16.9 15.3	50.0 50.0	5.0 4.0	315 265	FREDET TJØRN <u>FORSKRIFT: ÷</u>
C	1.50	70	KRA BØG ELM EG ASK	(93) 1900 (45) 1950 (45) 1950 (43) 1950	40 30 15 10 5	T T T T	26.9 20.6 14.4 20.1	40.4 2.0 16.9 26.7	2.0 N N 2.0 N 2.0 N		TJØRN MED SLÅEN KRATAGTIG VESTLIGE DEL MED PIL <u>FORSKRIFT: ÷</u>
D	0.60		SGR	(11) 1986		T	3.3			N	EFTERBEDRET I 1991 <u>FORSKRIFT: NÅL</u>

afdeling	areal	bk	træart	anlægsår	indbl	tax	h	d	bon.	vedmasse	bemærkninger	
E	1.85	90	BØG	(93) 1900		P	21.1	44.0	3.5	GX	656	HOLM AF REL <u>FORSKRIFT:</u> ÷
F	0.60	90	POP	(35) 1960	70	D	15.9	22.5	2.6		31	<u>FORSKRIFT:</u> TP, 31 KFM
			REL	(35) 1960	25	D	15.9	22.5	1.0		11	
			BIR	(35) 1960	5	D	15.9	22.5	1.0		2	
G	0.90	70	SGR	(37) 1960	30	H	17.6	20.7	2.2		63	STORMSKADET
			LÆR	(37) 1960	30	H	18.0	27.0	1.0		64	IBL EG OG BIRK.
			SGR	(15) 1982	10	T	6.1	6.4	1.0	N	6	
			LÆR	(15) 1982	10	T	9.0	9.5	1.0	N	11	
			BØG	(93) 1900	20	T	26.9	40.4	2.0	N	66	KLINT <u>FORSKRIFT:</u> NÅL
H	19.40		SLE									GRÆS <u>FORSKRIFT:</u> P, SLÅ
I	0.80		SLE									GRÆS <u>FORSKRIFT:</u> ÷
J	0.50		AGE									MARK <u>FORSKRIFT:</u> ÷
K	0.25	80	SGR	(32) 1965		H	15.0	17.1	2.2		55	<u>FORSKRIFT:</u> NÅL, P
L	0.15	90	SGR	(37) 1960		H	15.6	18.0	2.8		37	<u>FORSKRIFT:</u> NÅL, P
M	0.20		EG	(35) 1960		DI	17.6	17.1	1.0		29	<u>FORSKRIFT:</u> P
N	0.30		REM									SLÅEN OG BØG I NORDVEST <u>FORSKRIFT:</u> P, SLÅ
O	0.65		AGE									<u>FORSKRIFT:</u> P, SLÅ
P	0.45		REM									SGR,BJF,ROSER <u>FORSKRIFT:</u> P, SLÅ
R	0.65		REM									<u>FORSKRIFT:</u> P, SLÅ
S	0.25		AGE									<u>FORSKRIFT:</u> P, SLÅ
T	1.35		REM									EG I MIDT, SGR,ROSER I UDKANT. <u>FORSKRIFT:</u> P, SLÅ

afdeling	areal	bok	træart	anlægsår	indbl	tax	h	d	bøn.	vedmasse	bemærkninger
U	0.95		AGE								FORSKRIFT: P, SLÅ
V	0.40	70	EG (85)	1910	60	DI	16.7	34.8	3.4	26	
			BØG (83)	1910	20	H	16.7	21.6	4.3	8	I DEN SYDLIGE DEL
			ELM (65)	1930	10	H	16.7	34.2	3.0	4	TILLIGE ÆR OG POPPEL
			BIR (45)	1950	10	H	16.7	18.3	1.0	4	
											FORSKRIFT: P
X	1.65		UBV								STRAND FORSKRIFT: ÷
Y	0.90		UBV								OPDRÆTSPADS FORSKRIFT: P
Z	1.60		HUS								HOVEDBYGNING, AVLSBYGNINGER OG HAVN FORSKRIFT: P
Æ	0.15		BØG (83)	1910		D	23.5	36.0	2.5	40	FORSKRIFT: P
5	20.70*										
A	1.60	30	EG (115)	1880	60	D	25.8	45.0	1.5	83	
			BØG (113)	1880	20	D	25.0	40.0	3.0	25	
			ASK (63)	1930	10	D	19.6	30.0	3.0	9	
			BIR (65)	1930	10	D	20.0	27.5	1.0	9	LÆRK I VESTLIGE ENDE. FORSKRIFT: ÷
B	1.40	95	BIR (25)	1970	80	D	15.2	16.0	1.0	97	
			EG (25)	1970	20	D	13.4	15.0	1.0	21	ISÆR I VEST FORSKRIFT: TP, 30 KFM
C	0.50	70	EG (25)	1970		S	6.0	8.0	3.0	14	FEJESKADET FORSKRIFT: TP, 5 KFM
D	1.55	90	EG (100)	1895	90	D	22.0	44.0	2.3	294	
			BØG (53)	1940	10	T	18.8	20.8	2.0	N 25	UNDERETAGE FORSKRIFT: TP, 25 KFM
E	0.50		SGR (9)	1988		S	2.0				VAR ALDER, SELVSÅET FORSKRIFT: NÅL
F	0.40	90	BØG (93)	1900	40	DI	20.4	36.1	3.7	32	
			EG (95)	1900	40	H	21.1	36.5	2.4	34	
			SKF (97)	1900	20	T	24.2	46.1	2.0	N 18	FORSKRIFT: NÅL

afdeling	areal	bk	træart	anlægsår	indbl	tax	h	d	bon.	vedmasse	bemærkninger
G	0.10		SØ								STILLEVAND <u>FORSKRIFT:</u> +
H	0.40		MOS								<u>FORSKRIFT:</u> +
I	0.55		REL	(55) 1940		D	17.8	30.0	1.0	86	HOLM AF BØG, EG OG BIRK <u>FORSKRIFT:</u> TP, 20 KFM
J	0.45	75	BIR	(75) 1920		H	20.7	30.6	1.0	44	<u>FORSKRIFT:</u> +
K	0.85		UKU								SPREDT SELVSÅNING AF SGR <u>FORSKRIFT:</u> +
L	0.75	80	EG	(25) 1970	40	H	9.0	9.2	1.5	15	
			BIR	(25) 1970	20	H	9.0	8.8	1.0	8	
			SGR	(27) 1970	20	H	9.0	9.5	3.1	8	
			SKF	(27) 1970	20	H	9.0	9.6	2.2	9	
											<u>FORSKRIFT:</u> NÅL
M	0.35	90	SKF	(82) 1915	90	D	20.8	37.5	2.5	70	
			BIR	(75) 1920	10	T	19.0	30.6	1.0	N 7	
											<u>FORSKRIFT:</u> NÅL
N	0.15		REL	(55) 1940		S	16.5	20.0	1.0	21	<u>FORSKRIFT:</u> TP, 5 KFM
O	1.80		UKU								SPREDT SELVSÅNING AF SGR ENKELTE GL. SKF I NORDKANT <u>FORSKRIFT:</u> +
P	1.40	75	SKF	(82) 1915	80	P	20.5	37.5	2.6	GX 209	ENKELTE RGR OG ÆGR I VEST
			BIR	(75) 1920	20	P	20.5	37.5	1.0	GX 53	
											<u>FORSKRIFT:</u> NÅL
R	0.65	90	BIR	(75) 1920		P	18.9	30.6	1.0	GX 110	<u>FORSKRIFT:</u> TP, 30 KFM
S	0.80		BØG	(103) 1890		DI	23.4	46.8	3.2	205	<u>FORSKRIFT:</u> TP, 30 KFM
T	0.80	75	LÆR	(62) 1935		D	20.5	26.5	1.0	112	<u>FORSKRIFT:</u> NÅL
U	0.90	60	LÆR	(11) 1986	50	T	6.4	6.9	1.0	N 19	SELVSÅEDE GRUPPER MEGET UENS.
			SGR	(47) 1950	30	T	27.0	37.6	1.0	N 49	SPREDT
			REL	(35) 1960	20	T	14.7	22.3	1.0	N 18	IBLANDET BIRK. <u>FORSKRIFT:</u> NÅL

afdeling	areal	bk	træart	anlægsår	indbl	tax	h	d	bon.	vedmasse	bemærkninger
V	1.30		SØ								<u>FORSKRIFT:</u> ÷
X	0.40	90	BIR BØG	(45) 1950 (43) 1950	90 10	DI T	18.9 15.6	24.3 16.0	1.0 2.0	32 3	KRATAGTIG <u>FORSKRIFT:</u> ÷
Y	0.90		UBV								BIRK I VEST SIDE, SELVSÅEDE <u>FORSKRIFT:</u> ÷
Z	0.85	90	REL KRA SGR	(45) 1950 (11) 1986	75 20 5	S S	15.0 2.0	22.0	1.0	71	ENKELTE EG , ASK , BIRK. TJØRN , I DEN NORDLIGSTE DEL. LANGS SØKANT <u>FORSKRIFT:</u> NÅL
Æ	0.65		SLE								GRÆS <u>FORSKRIFT:</u> ÷
Ø	0.10		SØ								<u>FORSKRIFT:</u> ÷
Å	0.60	75	BØG	(82) 1911		DI	26.9	46.7	1.6	148	<u>FORSKRIFT:</u> ÷
6	21.70*										
A	1.10	40	SKF	(82) 1915		D	18.5	38.0	3.2	93	IBL. BØG I VESTSIDEN <u>FORSKRIFT:</u> NÅL
B	0.25		EG BIR	(75) 1920 (75) 1920	80 20	D T	19.8 19.0	45.0 30.6	2.1 1.0	42 9	<u>FORSKRIFT:</u> TP, 10 KFM
C	0.65		UKU								<u>FORSKRIFT:</u> ÷
D	0.60		UKU								<u>FORSKRIFT:</u> ÷
E	0.20	50	SGR	(47) 1950		D	19.7	26.0	2.8	35	SPREDT SELVSÅNING <u>FORSKRIFT:</u> NÅL
F	0.30		BIR BØG	(35) 1960 (33) 1960	50 50	DI H	19.2 19.2	21.2 13.3	1.0 1.0	15 16	MEST I NORD ØST SKRÆLLESKADET <u>FORSKRIFT:</u> ÷
G	0.45		SGR BIR	(37) 1960 (35) 1960	70 30	D T	20.1 13.1	21.0 13.6	1.5 1.0	134 34	NORDLIGE DEL <u>FORSKRIFT:</u> NÅL

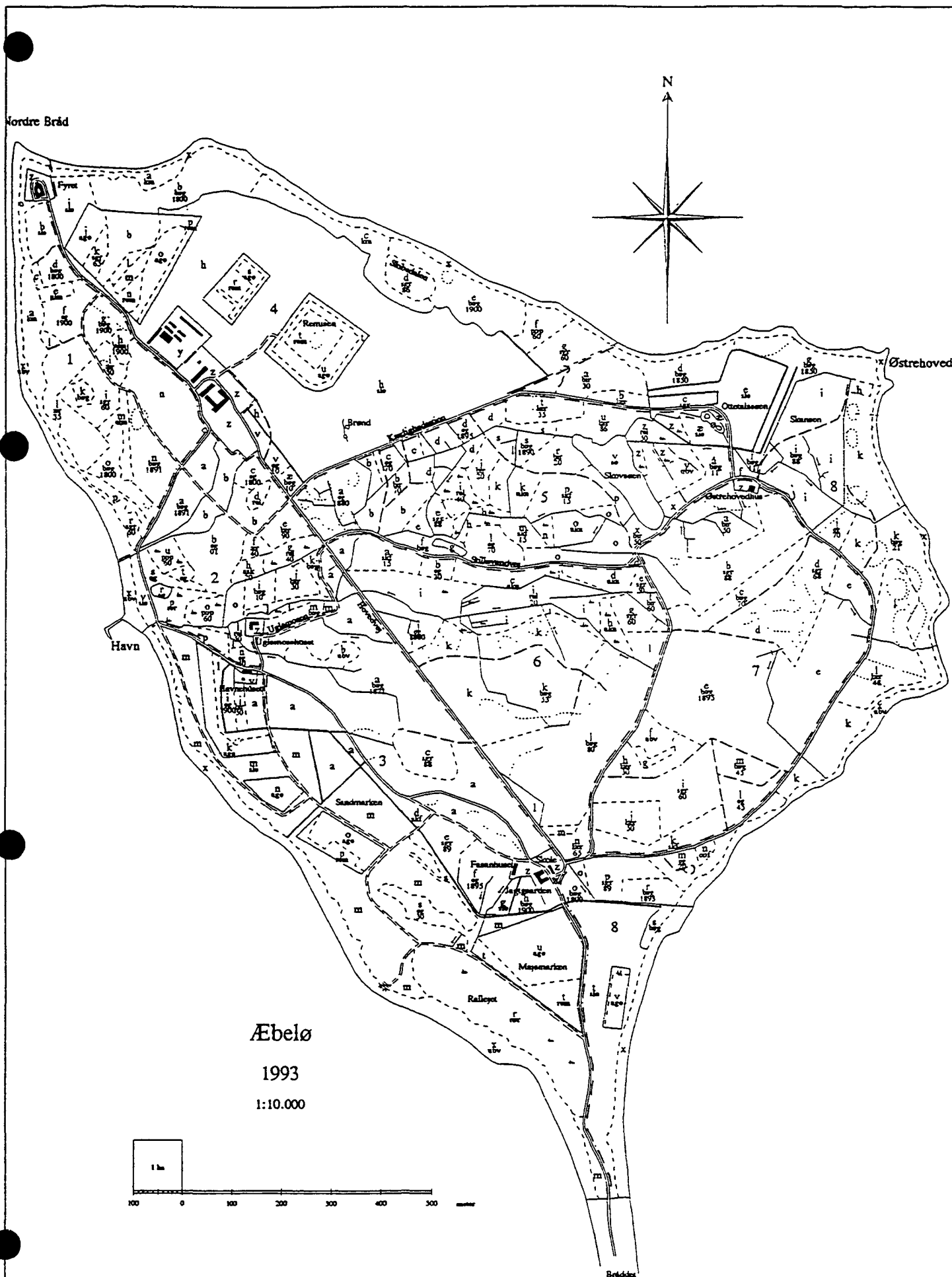
afdeling	areal	bk	træart	anlægsår	indbl	tax	h	d	ben.	vedmasse	bemærkninger
H	0.40		UKU								FORSKRIFT: ÷
I	3.85	10	REL (75) 1920 BIR (75) 1920	80 20	S S	18.0 22.0	38.1 30.6	1.0 1.0		57 16	UENS I ALDER OG BEVOKSNINGSGRAD ENKELTE BIRK MEGET STORE. FORSKRIFT: ÷
J	0.90		EG (115) 1880 BØG (113) 1880	75 25	P P	27.7 27.7	54.0 48.0	1.0 2.4	GX GX	310 94	FORSKRIFT: TP, 130 KFM SYDLIGE DEL, FORSKRIFT: TP 30 KFM
K	6.35		BØG (40) 1953 SGR (39) 1958 LÆR (44) 1953 BIR (37) 1958	65 15 10 10	H H H H	15.3 19.8 21.9 19.6	15.3 24.1 32.9 14.5	1.7 1.9 1.0 1.0		577 176 129 103	SKRÆLLESKADET. MEGET VAR. DIMENSION PRIMÆRT I HOLME FORSKRIFT: NÅL
L	6.10	20	BØG (13) 1980 <EG (129) 1866 <BØG (127) 1866 <ALØ (129) 1866		S S S S	10.0 25.0 25.0 20.0		1.0 2.0 3.2 3.0			SPREDT OPVÆKST KASTANIE FORSKRIFT: ÷
M	0.10	80	ÆR (43) 1950		H	18.7	23.5	2.9		12	FORSKRIFT: TP, 12 KFM
N	0.45	60	LÆR (32) 1965 BØG (28) 1965	90 10	H T	18.7 9.5	22.8 9.0	1.0 2.0		46 2	ENKELTE SITKA I ØST. UNDERVÆKST. FORSKRIFT: NÅL
7	24.90*										
A	1.30	50	BIR (45) 1950 ASK (43) 1950 BØG (43) 1950 SGR (47) 1950	35 30 5 30	H H T T	20.8 19.3 15.6 27.0	18.3 25.7 16.0 37.6	1.0 2.2 2.0 1.0		23 20 3 28	HULLET UENS BEVOKSNING SKRÆLLESKADET MEGET SELVSÅET ÆR. FORSKRIFT: NÅL
B	3.40		SGR (9) 1988		T	2.1			N		FORSKRIFT: NÅL
C	1.20	50	BØG (23) 1970 BIR (25) 1970	80 20	H T	18.2 10.8	8.2 8.8	1.0 1.0		64 9	AL BØG SKRÆLLESKADET FORSKRIFT: ÷
D	2.65	90	SGR (29) 1968 BIR (25) 1970	60 40	D D	17.7 16.8	17.0 15.0	1.0 1.0		547 298	MEST I HOLME. FORSKRIFT: NÅL

afdeling	areal	bk	træart	anlægsår	indbl	tax	h	d	bon.	vedmasse	bemærkninger	
E	9.30		BØG	(98)	1895	P	27.4	66.0	2.0	GX 2693	<u>FORSKRIFT:</u> ÷	
F	0.50		UBV								<u>FORSKRIFT:</u> ÷	
G	0.15		LÆR	(19)	1978	H	9.0	12.4	1.0	15	SKRÆLLESKADET <u>FORSKRIFT:</u> NÅL	
H	0.70		LÆR	(67)	1930	D	22.2	28.0	1.0	143	UNDERVÆKST AF BØG <u>FORSKRIFT:</u> NÅL	
I	2.10	95	SGR	(37)	1960	P	23.1	27.9	1.0	GX 890	<u>FORSKRIFT:</u> NÅL	
J	0.95		LÆR	(47)	1950	P	21.8	23.0	1.0	GX 361	<u>FORSKRIFT:</u> NÅL	
K	1.05		SKF	(96)	1901	D	20.0	35.0	3.2	246	ÆR,BØG OG BIRK I ØST <u>FORSKRIFT:</u> NÅL	
L	0.75		EG	(50)	1945	D	17.1	17.0	1.5	112	<u>FORSKRIFT:</u> TP, 30 KFM	
M	0.65		BØG	(48)	1945	50	D	20.8	22.0	1.0	70	UENS STØRRELSE. SKRÆLLESKADER.
			BIR	(50)	1945	50	D	20.8	22.0	1.0	65	<u>FORSKRIFT:</u> ÷
Z	0.20		HUS								"ØSTERHOVEDHUS" <u>FORSKRIFT:</u> P	
8	31.40*											
A	1.35		BIR	(65)	1930	P	19.8	24.0	1.0	GX 257	EG I ØSTKANTEN. <u>FORSKRIFT:</u> TP, 80 KFM	
B	0.30	80	LÆR	(67)	1930	DI	19.8	27.5	1.0	43	<u>FORSKRIFT:</u> NÅL	
C	0.35	80	SGR	(12)	1985	S	1.0				FEJESKADET EFTERBEDRET I 1991. <u>FORSKRIFT:</u> NÅL	
D	1.15	80	BØG	(143)	1850	40	H	16.0	35.6	5.0	61	KLINT
			EG	(195)	1800	10	H	15.0	51.4	4.0	16	
			BIR	(65)	1930	30	H	15.0	26.8	1.0	42	POP. I ØSTSIDE.
			REL	(35)	1960	10	H	15.0	20.9	1.0	13	
			KRA			10						<u>FORSKRIFT:</u> ÷

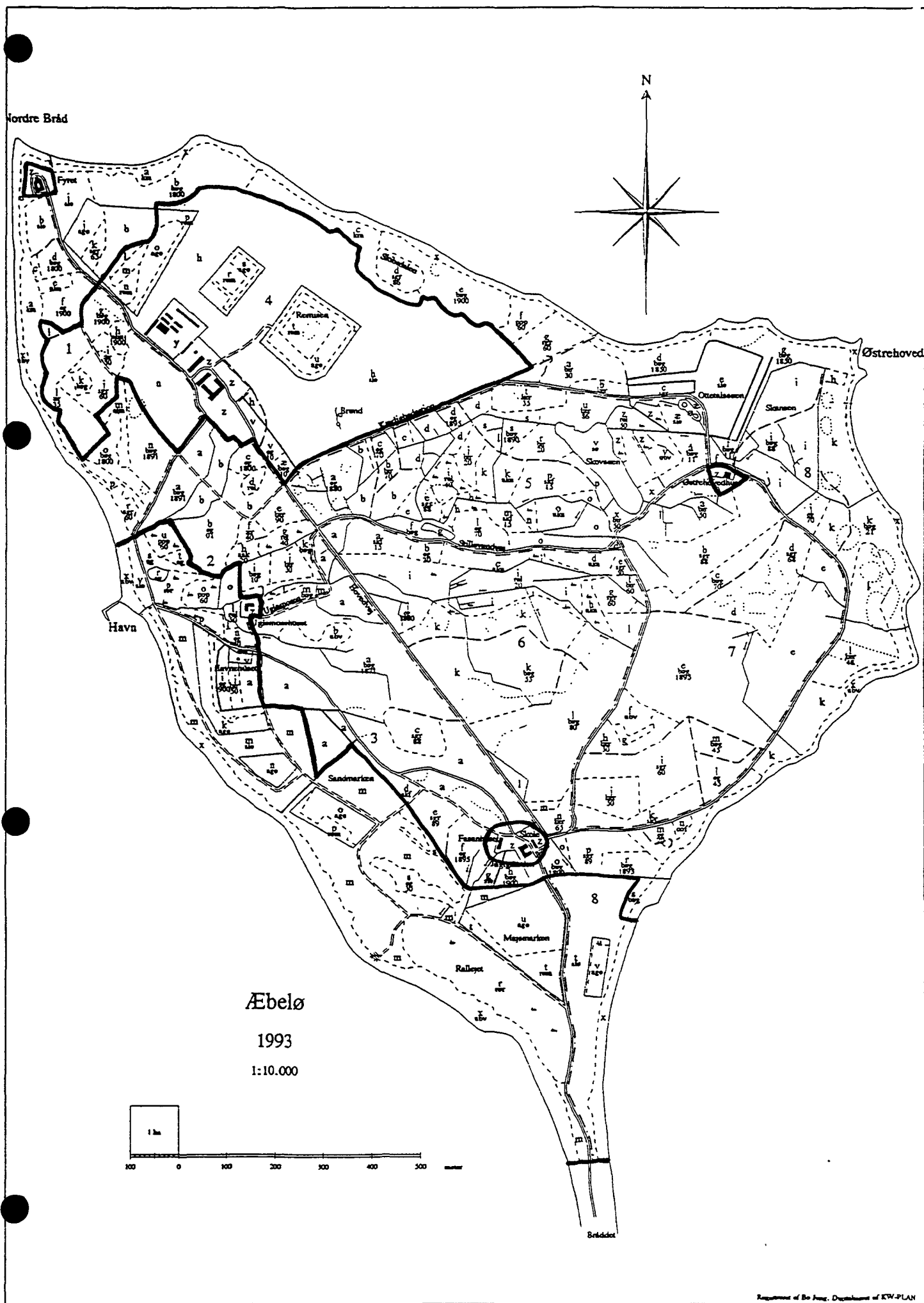
afdeling	areal	bk	træart	anlægsår	indbl	tax	h	d	bon.	vedmasse	bemærkninger
E	2.00		SLE								GRÆS. PARADiset <u>FORSKRIFT:</u> ÷
F	0.25		BØG	(82) 1911		T	27.8	46.1	1.3	N	86 <u>FORSKRIFT:</u> TP, 15 KFM
G	1.80	80	BØG	(143) 1850	85	DI	18.0	43.4	5.0		238 KLINT TJØRN SLÅEN, IBLANDET PIL. DØENDE <u>FORSKRIFT:</u> NÅL
			KRA		5						
			KRA		5						
			ÆGR	(77) 1920	5	T	29.8	42.7	2.0	N	21
H	0.10		EG	(195) 1800		H	22.5	63.9	3.2		26 <u>FORSKRIFT:</u> ÷
I	3.75		BØG	(5) 1988	25						KRAFTIG SKADET AF HARE OG MUSEGNAV.
			EG	(7) 1988	25						
			ASK	(5) 1988	20	T	2.3			N	
			SGR	(7) 1990	5						
			NOB	(9) 1988	5	T	2.2			N	
			BIR	(7) 1988	20	T	4.4			N	<u>FORSKRIFT:</u> NÅL
J	0.40	50	EG	(25) 1970	55	S	8.0	8.1	1.9		6
			SGR	(27) 1970	45	S	13.0	14.6	1.7		9 <u>FORSKRIFT:</u> NÅL
K	5.90	80	BØG	(72) 1921		D	24.0	37.5	1.8		1306 ØST FOR "L" MEGET RINGE <u>FORSKRIFT:</u> ÷
L	2.45	30	LÆR	(49) 1948	75	DI	18.3	19.6	1.0		96
			ÆGR	(61) 1936	20	H	18.3	29.7	3.0		24
			SGR	(37) 1960	5	T	22.0	27.9	1.0	N	7 <u>FORSKRIFT:</u> NÅL
M	0.90	60	EG	(75) 1920	70	DI	15.1	30.7	3.6		51
			SKF	(96) 1901	25	S	16.0	34.6	4.0		19
			BØG	(93) 1900	5	T	26.9	40.4	2.0	N	6 <u>FORSKRIFT:</u> NÅL
N	0.10	80	COF	(47) 1950	50	DI	14.5	16.2	2.4		6
			EG	(55) 1940	50	T	16.7	21.4	2.0	N	7 STORMSKADET <u>FORSKRIFT:</u> NÅL
O	0.40	75	BØG	(193) 1800	60	DI	25.0	84.4	3.7		75
			EG	(195) 1800	40	H	25.0	103.4	2.5		55 <u>FORSKRIFT:</u> ÷

* 212.50 HA

K2 Skovkort, visende skovens afdelinger

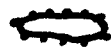

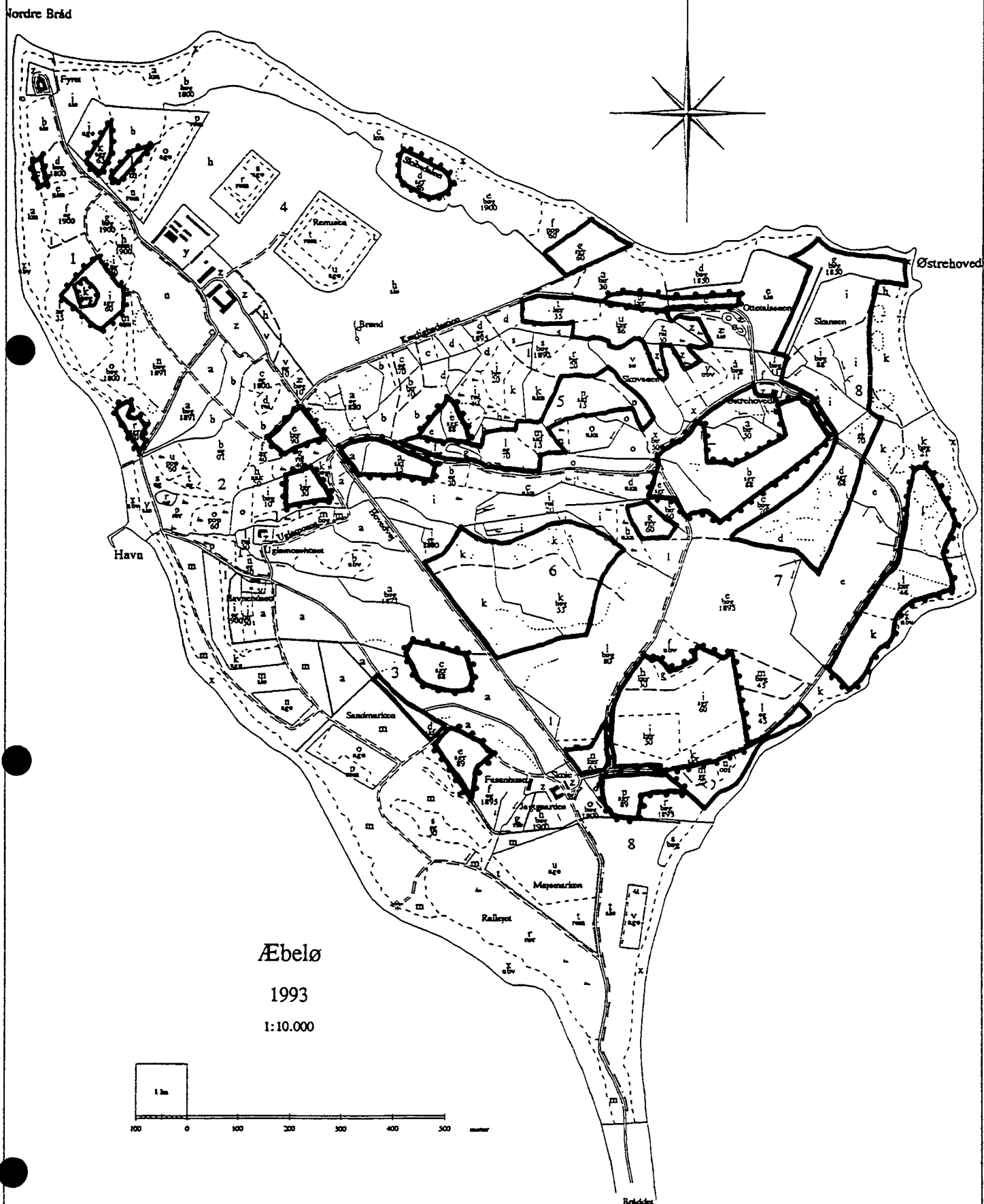
K3 Skovkort, visende arealer, hvor der kan ske plukhugst af brænde

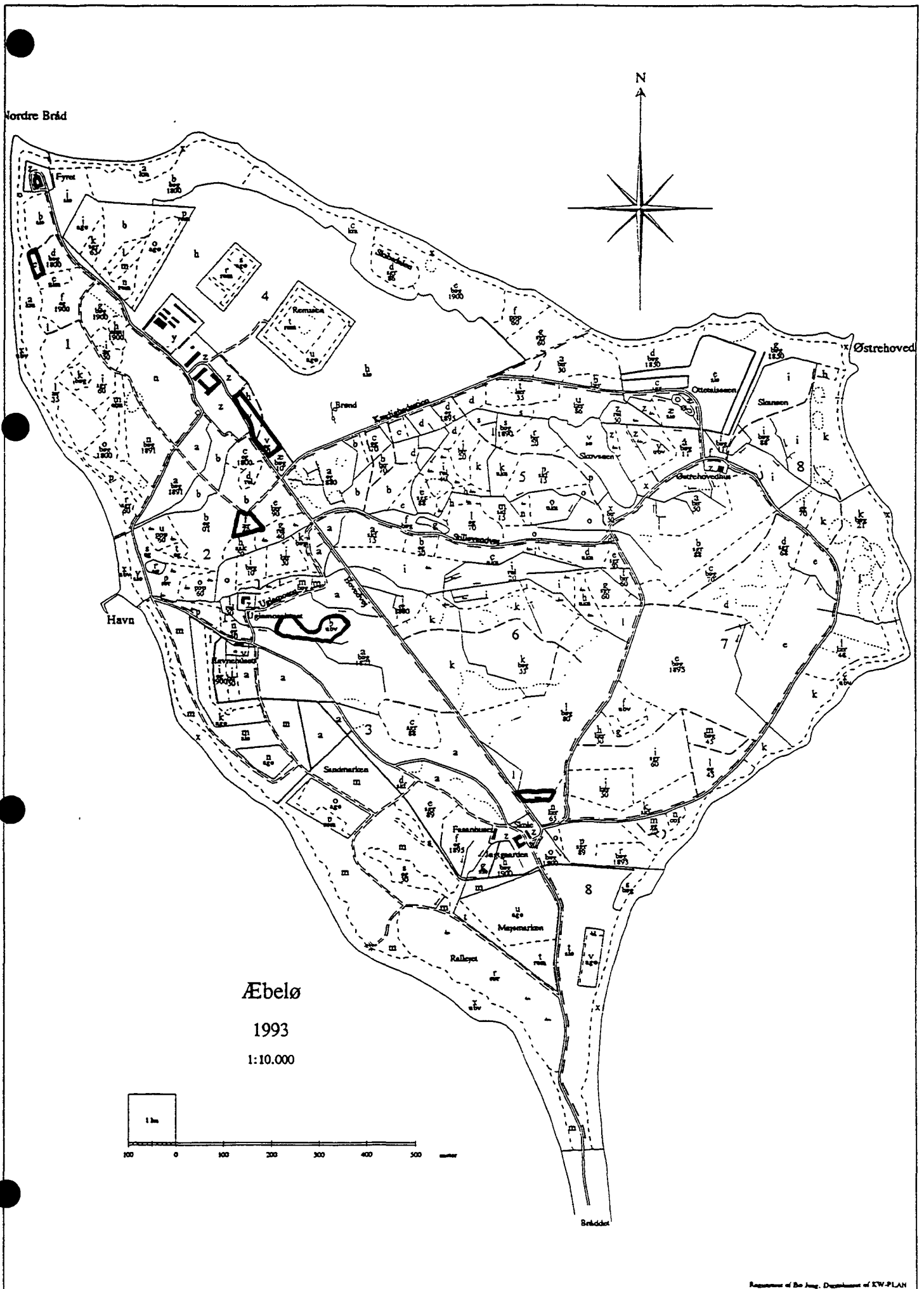

K4

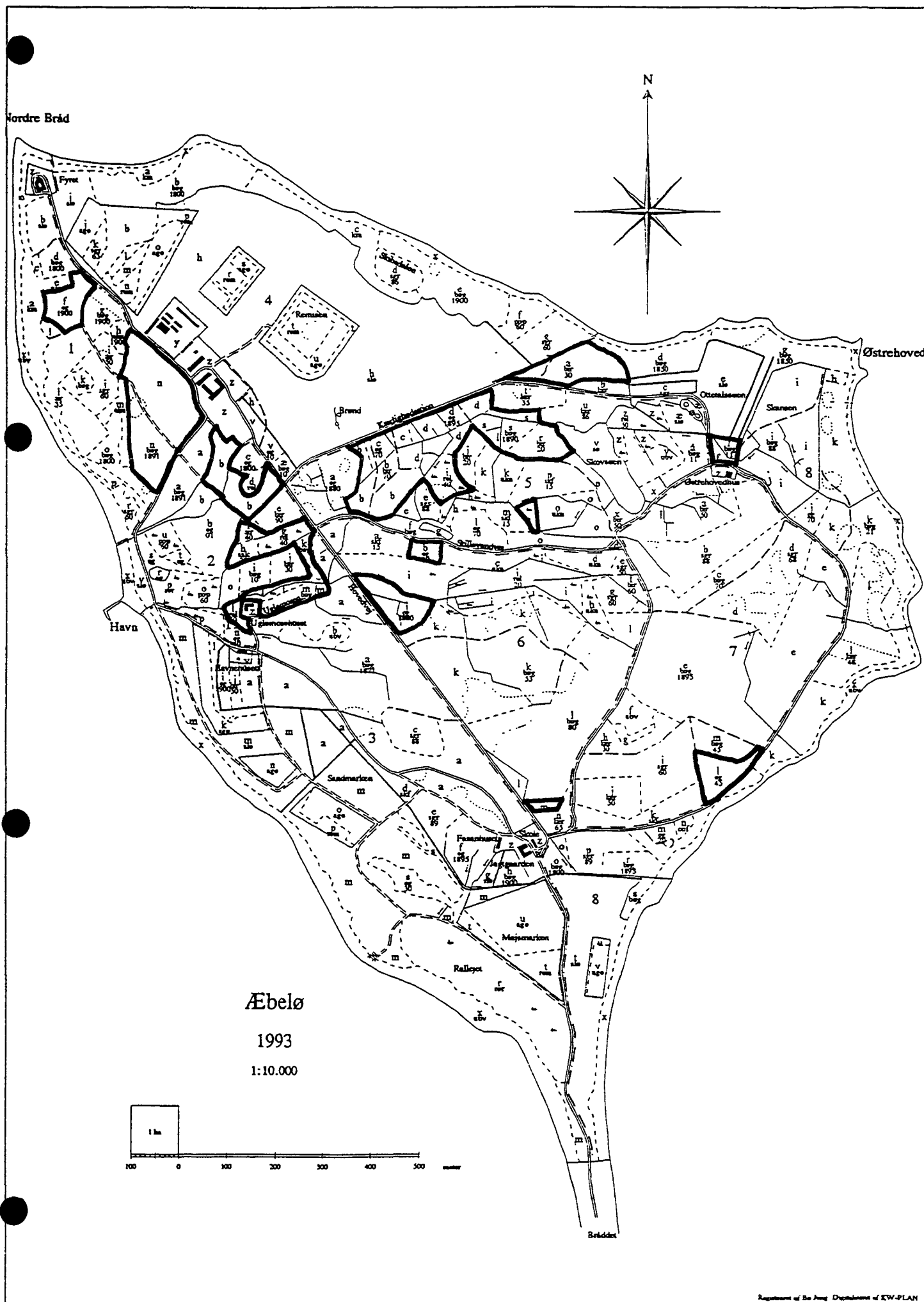
Skovkort, visende arealer med nåletræ

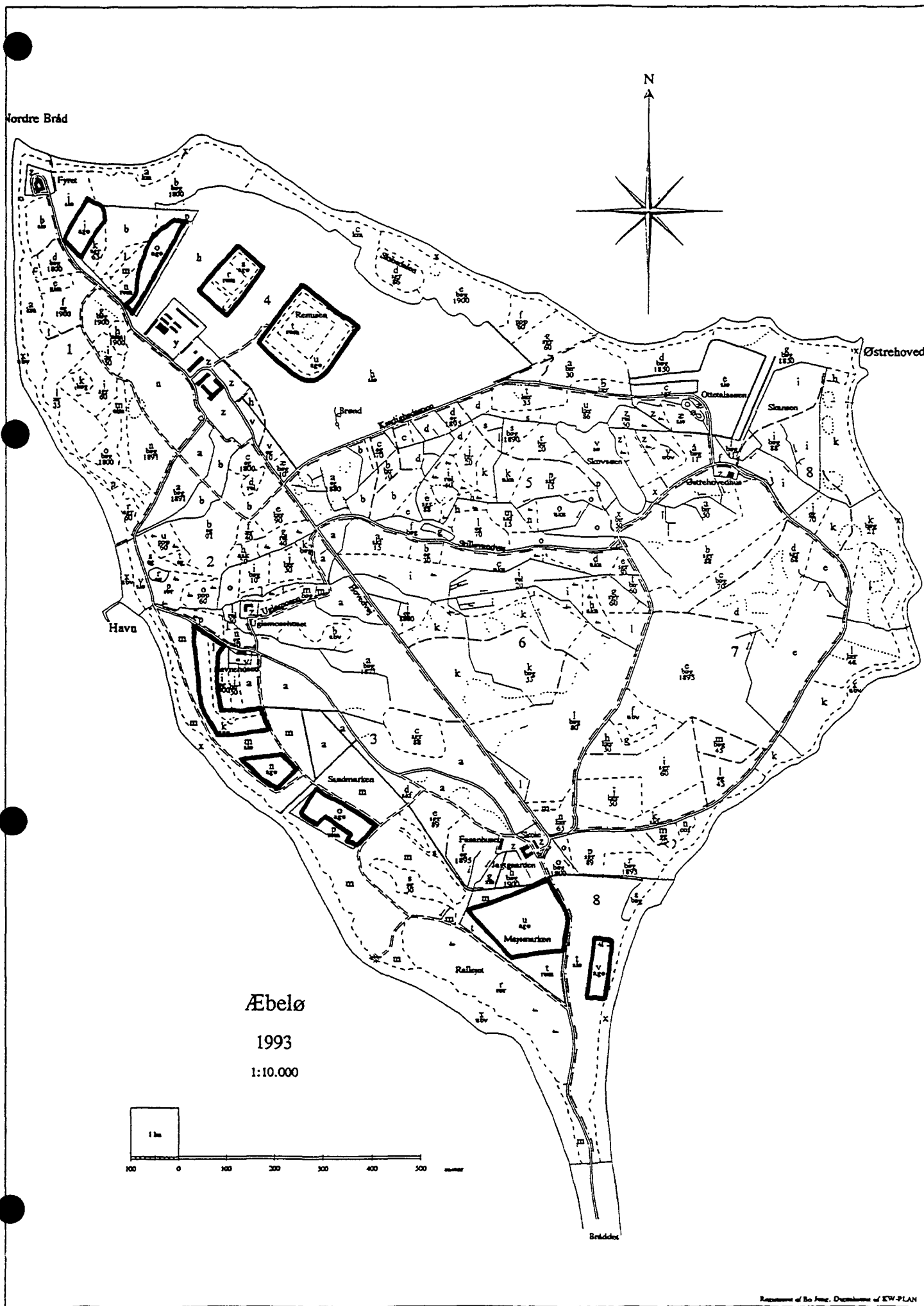
 Nåletræ i ren bestand

 Nåletræ i blanding med løvtræ

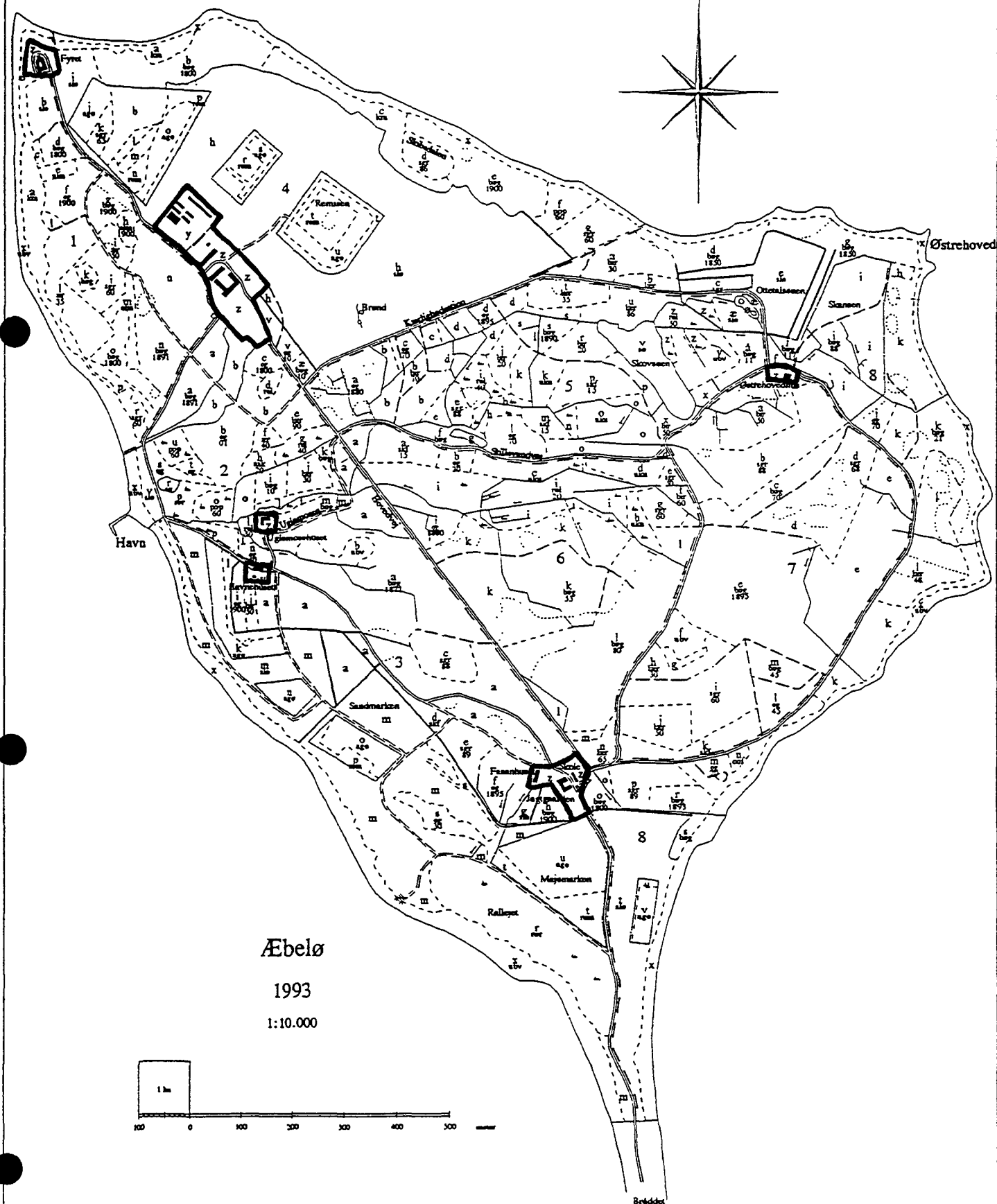
K6 Skovkort, visende arealer med løvskov, hvor der indtil 2 år efter fredningen træder i kraft kan ske plukhugst

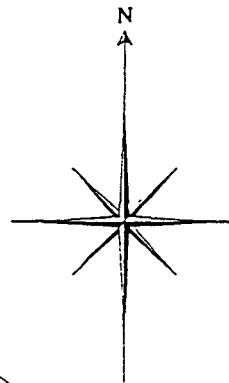

Nordre Bråd

Nordre Bråd

Østrehoved

Havn

Æbelø

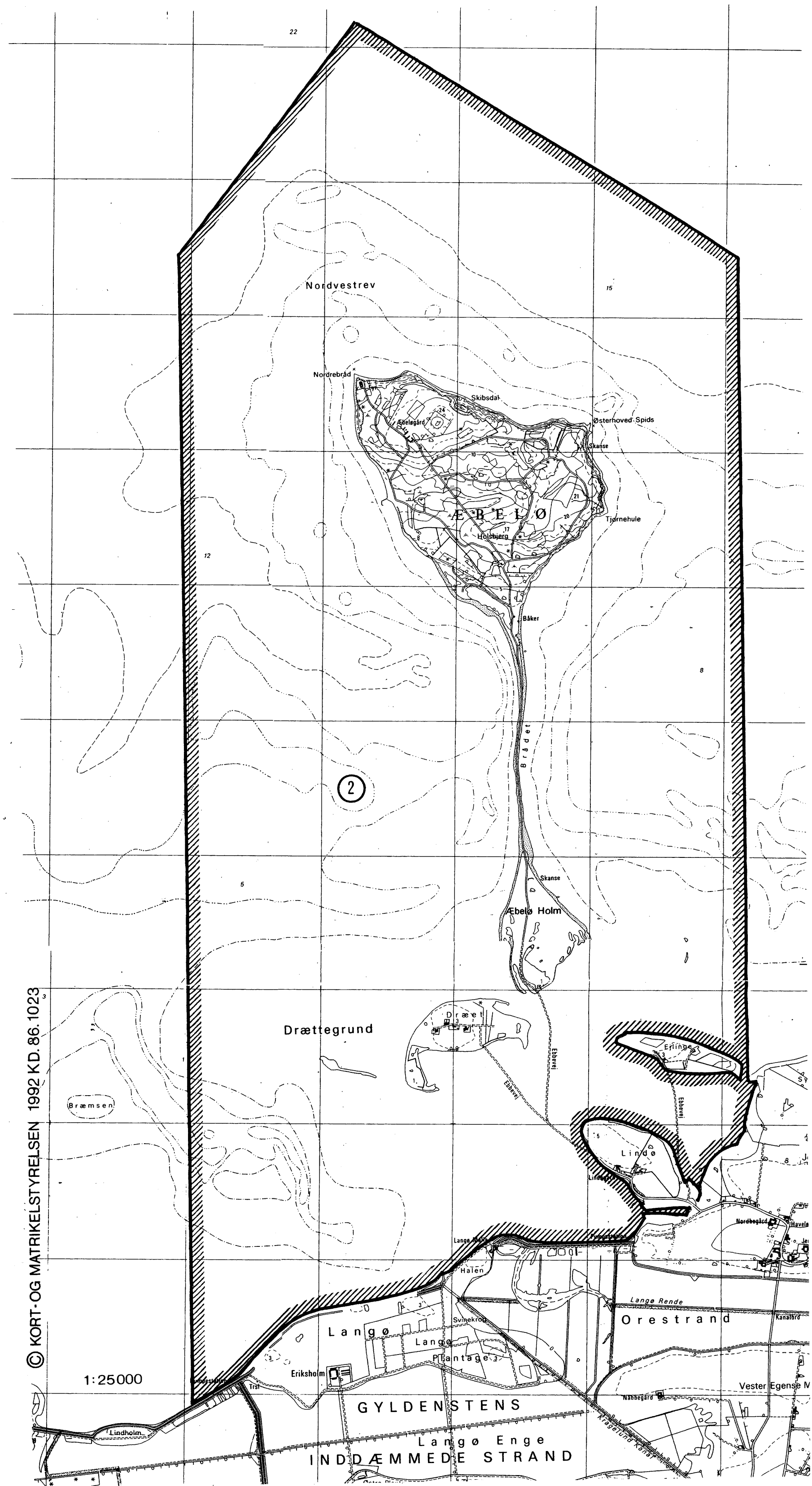
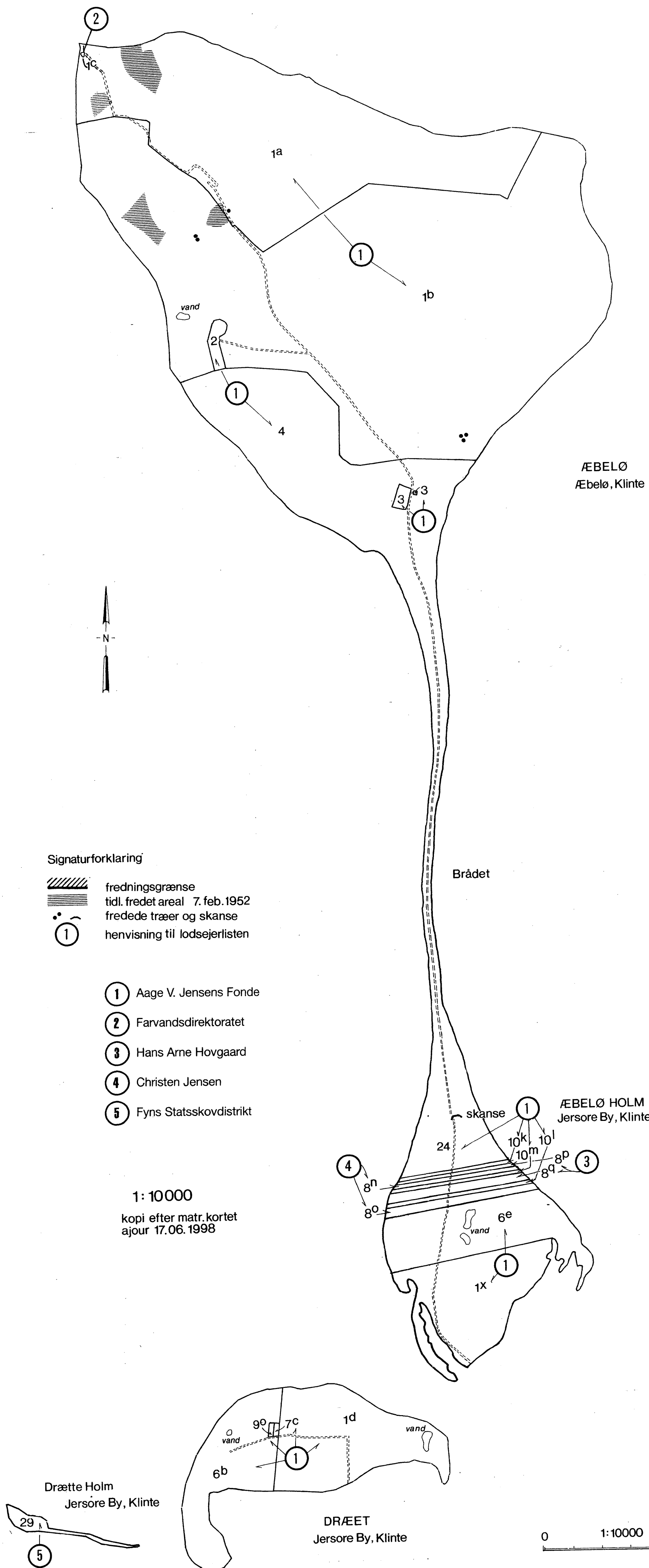
1993

1:10.000

Bræddet

KORT >

Kortbilag 1

ÆBELØ, Æbelø Holm, Drætte Holm, Brådet og omkringliggende havområde.

Æbelø, Klinte
del af
Jersø By, Klinte

Bogense Kommune
Fyns Amt.

REG.NR. 7928 00

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.:

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

**FREDNINGSNÆVNET
FOR
FYNS AMT**

Toftevej 31, 5610 Assens
Tlf. 64 71 10 20 - Telefax 64 71 55 20

Dato: 1. marts 1999
Journal nr.: Frs. 1/99

Energi Fyn a.m.b.a.
Sanderumvej 16
5250 Odense SV

REG. NR. 7928.00

Ved skrivelse af 5. februar 1999, fremsendt til Fyns Amt, har Energi Fyn a.m.b.a. ansøgt om tilladelse til prospekt af transformerstation nr. 2310 Æbelø, hvoraf bl.a. fremgår, at der skal nedgraves nogle elkabler og etableres en transformerstation, alt vist på vedlagte tegninger.

Fredningsnævnet har indhentet en udtalelse fra Fyns Amt, der i skrivelse af 9. februar 1999 har udtalt:

"

Det er Fyns Amts opfattelse, at nedlægning af elkablet ikke kræver dispensation fra fredningen, idet der kun er tale om midlertidige terrændringer, og arealet reetableres fuldstændigt.

Derimod kræver transformerstationen, som opsættes i forbindelse med Æbeløgårds bygninger, dispensation fra bestemmelserne i fredningens afsnit 2.

Fyns Amt har fået tilsendt vedlagte produktinformation fra Energi Fyn. Af materialet fremgår det, at stationens grundareal kun er på 1,4 x 1,6 meter, og at den har en højde på 1,75 meter.

Fyns Amt kan anbefale, at der meddeles den fornødne dispensation.

..... "

Fredningsnævnet skal udtale:

Fredningsnævnet er enig med Fyns Amt, om at nedlægning af elkablet ikke kræver dispensation fra Æbeløfredningen, hvorimod transformerstationen kræver dispensation fra fredningen.

Fredningsnævnets medlemmer er enige om at meddele den fornødne dispensation til transformerstationen, idet etablering af transformerstationen som ansøgt ikke findes at

SN 1996 1211/7-0007

stride mod fredningens formål.

Fredningsnævnets afgørelse, der er enstemmig, er truffet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50.

Nævnets afgørelse kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 2, indbringes for Naturklagenævnet af de i samme lovs § 86 nævnte klageberettigede. Klagen indgives til fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den klageberettigede.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før ovennævnte frist er udløbet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år efter, den er meddelt.

S. Raunholt

FREDNINGSNÆVNET

FOR

FYNS AMT

Toftevej 31, 5610 Assens
Tlf. 64 71 10 20 - Telefax 64 71 55 20

Dato: 27. maj 2002
Journal nr.: Frs. 18/1998

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Danmarks JordbrugsForskning
Afdeling for Plantebeskyttelse
Forskningscenter Flakkebjerg
4200 Slagelse

Danmarks JordbrugsForskning har ansøgt fredningsnævnet om tilladelse til at gennemføre et honningbiforskningsprojekt på Æbelø.

Ansøgeren har i skrivelse af 19. december 2001 nærmere redegjort for projektet og fremhævet, at man ønsker at gennemføre et projekt vedrørende toleranceegenskaber og populationsdynamik hos Læsø-bien *Apis mellifera mellifera*.

Det overordnede formål er bevarelse af Læsø-bien. Projektmålet er at belyse Læsø-biens biologiske og fysiologiske egenskaber sammenholdt med andre honningbier.

Projektet indebærer, at der skal ske

- etablering af bigårde på Æbelø med brune Læsø-bier og gule bier,
- monitoring af bifamilierne for parasitter og patogener,
- undersøgelse af bifamiliernes toleranceegenskaber mod sygdomme og bifamiliernes populationsdynamiske egenskaber.

Der etableres 2 bigårde på Æbelø med op til 10 bifamilier i hver bigård, den ene bigård med Læsø-bifamilier og den anden med gule bifamilier.

Projektet forventes udført i en periode fra 2002 til 2006.

Fredningsnævnet har afholdt møde i sagen.

Danmarks Naturfredningsforening har anført, at projektet strider mod fredningsbestemmelserne, idet disse skal sikre, at naturen udvikler sig frit uden indblanding ude fra.

Naturfredningsforeningen har navnlig fremhævet, at mange eksperter, som man har rådført sig med, har udtrykt betænkeligheder ved projektet. De er bange for den konkurrence, der vil opstå mellem bierne på den ene side og planter og insekter på den anden side.

Fyns Amt har fremhævet, at man som udgangspunkt er positiv overfor ansøgningen, men inden man tager endelig stilling, vil man gerne have projektet beskrevet nøjere, navnlig placering af bistaderne og hvorledes de eventuelt kan indvirke på naturen.

Bogense kommune har udtalt, at man ikke principielt har indvendinger mod det ansøgte, men man bør lytte til eksperterne, og der bør i hvert fald være en mere detaljeret ansøgning med hensyn til antallet af bier, og hvor bistaderne skal placeres.

De mødte fremhævede generelt på mødet, at såfremt der skal meddeles en tilladelse, skal der være så få bier som muligt.

Fredningsnævnet skal udtale:

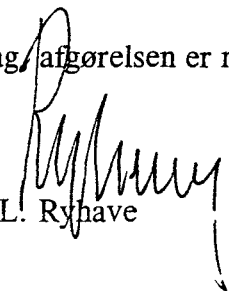
Fredningsnævnet meddeler herved afslag på det ansøgte.

Fredningsnævnet har lagt vægt på, at formålet med fredningen af Æbelø er en status quo fredning. Formålet er således, at naturen, planter og insekter udvikler sig uden menneskelig indblanding. Det vil herefter stride mod fredningens formål at placere bier på en lille ø som Æbelø. Bierne vil være et fremmed element på øen og vil kunne skævvride naturens balance.

Afslaget, der er enstemmigt, meddeles i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50.

Nævnets afgørelse kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 2, indbringes for Naturklagenævnet af de i samme lovs § 86 nævnte klageberettigede. Klagen indgives til fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den klageberettigede.

L. Ryhove

30 SEP. 2002

J.nr.: 97-121/420-0013
JAV

Afgørelse

i sagen om et honningbiforskningsprojekt på fredet område på Æbelø.

Fredningsnævnet for Fyns Amt har den 27. maj 2002 meddelt afslag til et honningbiforskningsprojekt på Æbelø, da placering af bier på øen vil være i strid med formålet for status quo fredningen. Afgørelsen er påklaget til Naturklagenævnet af ansøger, Danmarks JordbrugsForskning.

Aage V. Jensens Fonde, der ejer Æbelø, har herefter underrettet klager om, at fonden ikke ønsker projektet udført på Æbelø og derfor går ud fra, at klagen trækkes tilbage.

Da Naturklagenævnet ikke havde hørt fra klager den 23. september 2002, ringede nævnet klager op. Klager fastholdt sin klage, da klager fandt sagen principiel.

Da ejeren af Æbelø ikke tillader, at projektet udføres på øen, afviser Naturklagenævnet at realitetsbehandle klagen, der nu må anses for uaktuel.

†

Denne afgørelse er truffet af Naturklagenævnets formand på nævnets vegne i medfør af naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 3.

Bent Jacobsen
viceformand

Jan Vater
fuldmægtig

NATURKLAGENÆVNET
SEKRETARIATET

SCANNED

Frederiksborggade 15, 1360 København K

Tlf.: 3395 5700

Fax: 3395 5769

X.400: S=nkn; P=sdn; A=dk400; C=dk

E-mail: nkn@nkn.dk

Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

LVS

30. maj 2003
J.nr.: 03-111/420-0002
Bej

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

- 2 JUNI 2003

Hermed følger Naturklagenævnets afgørelse af dags dato i sagen om gen-
optagelse af sagen om fredning af Ebelø m.v..

Med venlig hilsen

Bent Jacobsen

Viceformand

direkte tlf.: 3395 5749

Afgørelsen er sendt til:

Fyns Amtsråd

Fyns Amt, fredningsafdelingen

Fyns Statsskovdistrikt

Danmarks Naturfredningsforening

Told- og Skattestyrelsen

Skov- og Naturstyrelsen

Skov- og Naturstyrelsen, fredningsregistret

Fredningsnævnet for Fyns Amt

Dansk Skovforening

Aage V. Jensens Fonde

Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 2001-12117-0002

Akt. nr.

65

Bil. 1

30 MAJ 2003

J.nr.: 03-111/420-0002

EBK

Afgørelse

i sagen om genoptagelse af sagen om fredning af Æbelø m.v.

Naturklagenævnet traf den 15. marts 2002 afgørelse i sagen om fredning af Æbelø, Æbelø Holm, Dræet, Drætte Holm og omliggende havområder. Ved afgørelse af samme dato traf nævnet afgørelse om erstatning for fredningen. Nævnet tilkendte Aage V. Jensens Fonde (Fonden) en erstatning på 6,5 mio. kr.

I erstatningsafgørelsen udtalte Naturklagenævnet, at da bestanden af klovvildt ikke kan nedsættes til under 100 dyr, er der ikke grundlag for at tilkende erstatning for regulering af klovvildt.

Fonden indbragte sagen for Taksationskommissionen, der i kendelse af den 25. november 2002 tilkendte Fonden en erstatning på 7,3 mio. kr. Taksationskommissionen fastsatte erstatningen for begrænsning i jagten på klovvildt til 500.000 kr. Taksationskommissionens begrundelse for denne erstatningsfastsættelse er sålydende:

"For så vidt angår kravet om erstatning for begrænsningen af jagt på klovvildt bemærkes, at fredningsnævnet efter fredningsbestemmelserne kan kræve bestanden af dådyr nedsat til 100 dyr. Det må endvidere lægges til grund, at bestanden af dådyr på Æbelø væsentlig oversteg 100 dyr, da fredningssagen blev rejst, og at det er jagtmæssigt og økonomisk forsvarligt at placere væsentligt flere end 100 dådyr, måske op

J.nr SN 200: 1211/7-0003

- 2 marts 2003

Akt. nr 65

til 200 dådyr, på øen. Når henses hertil, og til de foreliggende oplysninger om fortjenesten ved forøgelse af dåvildtbestanden, må det lægges til grund, at fredningsbestemmelserne vedrørende dådyr medfører en værdinedgang for ejendommen. Det må ved erstatningsfastsættelsen på den ene side tages i betragtning, at det ikke kan antages, at fredningsmyndighederne stedse vil fastsætte bestanden af dådyr til kun 100, på den anden side må der lægges vægt på usikkerheden med hensyn til, på hvilken måde fredningsmyndighederne fremover vil udnytte bestemmelsen. Erstatningen for nedgangen af ejendommens værdi pga. bestemmelserne vedrørende jagt på mufloner og dådyr findes herefter passende at kunne fastsættes til 500.000 kr."

På nævnets møde den 9. december 2002 besluttede nævnet at indhente sagsrejsernes udtalelse om en eventuel ophævelse af fredningsafgørelsens § 16, stk. 2, jf. naturbeskyttelseslovens § 48.

Bestemmelsen i fredningsafgørelsens § 16, stk. 2, er sålydende:

"Antallet af klovvildt skal løbende tilpasses efter fredningens formål. Fredningsnævnet kan fastsætte bestanden af klovvildt, dog ikke under 100 dyr."

I skrivelse af 24. oktober 2002 til Taksationskommissionen oplyste Naturklagenævnet, at § 16, stk. 2, rettelig skulle formuleres således:

"Antallet af klovvildt skal løbende tilpasses efter fredningens formål. Fredningsnævnet kan fastsætte bestanden af dåvildt, dog ikke under 100 dyr."

Fyns amts udtalelse af 31. januar 2003.

Fyns Amt finder det ønskeligt, at bestemmelsen om regulering af dåvildt fastholdes.

Amtet finder, at antallet af dåvildt er afgørende for, om der kan ske en naturlig foryngelse af skoven uden hegning. Bestanden af dåvildt skal holdes på et lavt niveau, indtil træerne er over bidehøjde. Ved at regulere bestanden af dåvildt ned til 100 dyr kan der tilvejebringes ny

træopvækst, som kan afløse den skov, der er udlevet. Hvis der ikke er nogen regulering af dåvildtbestanden, kan ny skov kun frembringes ved effektiv hegning af arealerne i en lang årrække og under stadigt tilsyn.

Amtet henviser til, at erfaringerne med at frembringe ny skov på Romsø, der i nogen grad kan sammenlignes med Æbelø, ikke har været gode. Der er her en stor bestand af dåvildt, og det har vist sig meget vanskeligt at forynge skoven, selv om der bliver heget. Det skyldes dels, at det er svært at holde dyrene ude fra indhegningen, dels at træer, der vælter, og grene, der falder ned, ødelægger heget.

Endelig har amtet anført, at skoven på Æbelø skal henligge som urørt skov, og at det synes at harmonere dårligt med fredningens formål, hvis skoven skal heges for, at skoven kan forynge sig.

Danmarks Naturfredningsforenings udtalelse af 28. januar 2003.

Foreningen finder det meget vigtigt, at dådyrbestanden kan reguleres i overensstemmelse med fredningens formål.

Foreningen henviser ligesom Fyns Amt til erfaringerne fra Romsø. Øen er skovdækket og har en gammel bestand af dåvildt. I 1980'erne hævdede man på grund af jagtinteresserne bestanden til det dobbelte. "Det fik fatale følger for den øvrige natur på øen: Ingen selvforryngelse af skoven, skrælning af selv ret store træer, mange vilde planter forsvandt, og selv de ellers giftige gøgeurter blev græsset ned. Det fik store følger for mange insekter og insektædende fugle. Naturen blev voldsomt forarmet."

Hovedformålet med fredningen på Æbelø er at overlade naturen til fri succession og dens egen dynamik, og hvis fredningsformålet skal fastholdes, er det nødvendigt, at de klovbærende dyrs antal hele tiden justeres. Efter foreningens opfattelse er 100 dyr tæt ved grænsen for, hvad området kan bære.

Skov- og Naturstyrelsens udtalelse af 11. februar 2003.

Skov- og Naturstyrelsen har ingen indvendinger mod, at Naturklagenævnet

i lyset af omkostningerne ophæver bestemmelsen i § 16, stk. 2. Det er styrelsens vurdering, at der ikke vil opstå behov for at benytte bestemmelsen om begrænsning af dåvildtet, så længe skoven ejes af Fonden. Styrelsen har således fuld tillid til, at Fonden vil drive skoven i overensstemmelse med fredningens formål.

Skov- og Naturstyrelsen har endvidere opfordret nævnet til at tage behovet for forbud mod jagt på de små øer op til fornyet overvejelse set i lyset af, at Taksationskommissionen har forhøjet erstatningen fra ca. 10.000 kr. pr. ha til ca. 15.000 kr. pr. ha. Det er styrelsens vurdering, at der med oprettelsen af Nørå-Agernæs Vildtreservatet i 1998 er opnået en tilstrækkelig beskyttelse af fuglelivet i området.

Fondens udtalelse af 2. april 2003.

Fonden kan ikke tilslutte sig en ophævelse af bestemmelsen om begrænsning af klovvildt.

Til Skov- og Naturstyrelsens udtalelse har Fonden udtalt, at såfremt samfundet gennem en fredning ønsker at sikre, at et areal drives efter bestemte retningslinier, må fredningsbestemmelserne fastsættes uafhængigt af, hvem der aktuelt ejer arealet. Det kan ikke være intentionen med fredningsinstrumentet, at fredningsindholdet skal justeres ved hvert ejerskifte. Fonden kan derfor ikke acceptere Skov- og Naturstyrelsens argumentation, hvorefter § 16, stk. 2, kan ophæves, idet der ikke, så længe Fonden er ejer af arealet, vil opstå behov for at anvende bestemmelsen.

Bestemmelsen om regulering af dåvildtet er ikke ny, og Skov- og Naturstyrelsen har på intet tidspunkt argumenteret mod bestemmelsen. Først med Taksationskommissionens fastsættelse af erstatningen har Skov- og Naturstyrelsen fremsat det synspunkt, at bestemmelsen er overflødig.

Til Skov- og Naturstyrelsens forslag om ophævelse af forbudet mod jagt på de små øer har Fonden udtalt, at forslaget ikke er foreneligt med en ligelig behandling af ejerne. Endvidere har styrelsen ikke tidligere udtalt sig mod denne bestemmelse.

Afgørelse.

I sagens behandling har deltaget 8 af Naturklagenævnets 10 medlemmer: Lars Busck, formand, Ole Pilgaard Andersen, Marie-Louise Andreasen, Peter Christensen, Leif Hermann, Mogens Mikkelsen, Jens Steffensen og Poul Søgaard.

Nævnet udtaler énstemmigt:

Nævnet finder ikke anledning til at genoptage spørgsmålet om en eventuel ophævelse af bestemmelsen i fredningsafgørelsens § 8, stk. 2 om forbud mod jagt på Brådet, Æbelø Holm, Dræet og Drætte Holm.

4 af nævnets medlemmer: Lars Busck, formand, Marie-Louise Andreasen, Leif Hermann og Poul Søgaard udtaler:

Det fremgår af udtalelserne fra Fyns Amt og Danmarks Naturfredningsforening, at en forøgelse af antallet af dådyr på Æbelø kan have skadelig indflydelse på den naturlige foryngelse af skoven. Det er således af væsentlig betydning for at sikre opfyldelsen af fredningens formål, at der i fredningsbestemmelserne er fastsat en mulighed for regulering af antallet af dådyr. Disse medlemmer stemmer derfor for at bibeholde bestemmelsen i fredningsafgørelsens § 16, stk. 2.

4 af nævnets medlemmer: Ole Pilgaard Andersen, Peter Christensen, Mogens Mikkelsen og Jens Steffensen udtaler:

En ophævelse af bestemmelsen i fredningsafgørelsen § 16, stk. 2, kan - men vil ikke nødvendigvis - medføre en forøgelse af bestanden af dåvildt på øen. Udsigten til skadevirkninger som følge af bestemmelsens ophævelse er så begrænset, at den af Taksationskommissionen fastsatte mererstatning på 500.000 kr. bør føre til, at bestemmelsen udtages af fredningen. Disse medlemmer stemmer derfor for en ophævelse af bestemmelsen i fredningsafgørelsens § 16, stk. 2.

Ved stemmelighed er formandens stemme udslagsgivende, jf. naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 2.

Naturklagenævnets afgørelse går herefter ud på, at bibeholde følgende bestemmelse i § 16, stk. 2, i nævnets afgørelse af 15. marts 2002 om fredning af Æbelø m.v.:

"Antallet af klovvildt skal løbende tilpasses efter fredningens formål. Fredningsnævnet kan fastsætte bestanden af dåvildt, dog ikke under 100 dyr."

På Naturklagenævnets vegne

Lars Busck
formand

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

**FREDNINGSNÆVNET
FOR
FYNS AMT**

Toftevej 31, 5610 Assens
Tlf. 64 71 10 20 - Telefax 64 71 55 20

REG. NR. 7928.00

Dato: 21. juni 2005
Journal nr.: Frs. 45/2004

Aage V. Jensens Fonde
Sct. Jørgens Hus
Kampmannsgade 1
1604 København V.

Ved brev af 16. august 2004 har Aage V. Jensens Fonde ansøgt om tilladelse til retablering af Ottetalssøen på Æbelø samt periodevis indtag af saltvand til rallejet, ligeledes på Æbelø.

Æbelø er fredet ved Naturklagenævnets afgørelse af 15. marts 2002. Formålet med fredningen er bl.a. at bevare og genskabe de biologiske og landskabelige værdier i fredningsområdet, herunder særlig at sikre en fortsat naturlig udvikling af havet og kysten, jf. § 1. Der må ikke foretages terrænændringer, jf. § 4.

Aage V. Jensens Fonde har nærmere oplyst, at man siden fredningssagen blev afsluttet for nu 3 år siden har fået nedsat et naturråd med repræsentation fra Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Ornitologisk Forening. Naturrådet har set på forskellige muligheder for at styrke naturværdierne med respekt for fredningsbestemmelserne og har foreslået fonden at søge om fredningsnævnets tilladelse til retablering af Ottetalssøen samt periodevis indtag af saltvand til rallejet.

Vedrørende Ottetalssøen fremgår det, at der i forbindelse med fredningen ved flere lejligheder har været peget på, at Ottetalssøen ikke var et særligt klædeligt kunstprodukt. En retablering blev ikke skrevet ind i fredningsteksten. Søen er i den tidligere ejers tid gravet som andedam og fremstår som 2 vanillekranse, hvor den opgravede jord ligger som en vold rundt om.

Fonden ønsker at få rensat søen op for dunhammer, at få mere flade sider og at udjævne den oprindeligt opgravede vold. Samtidig vil man stoppe afløbet fra søen, så den ikke så let tørrer ud om sommeren, hvilket passer fint ind i genskabelsen af den naturlige hydrologi på den centrale del af øen.

Vedrørende periodevis indtag af saltvand til rallejet har ansøgeren oplyst, at hensigten er, at man lidt syd for ralværkets endnu eksisterende betonfundamenter graver strandvolden igennem, så der ved høje vandstande vil komme saltvand ind i rallejet. Dette vil dæmpe væksten af tagrørene. Det må formentlig forudses, at en sådan gennemgravning efterhånden vil lukke sig igen, og naturrådet betragter da også projektet som et forsøg, der forhåbentligt kan give et mere klart indtryk af, hvordan en positiv udvikling i naturindholdet kan understøttes fremover.

2001-1211/7-0003

Fredningsnævnet har indhentet en udtalelse fra Fyns Amt, der i brev af 27. februar 2005 bl.a. har udtalt:

"

"Ottetalssøen" er, som det fremgår af ansøgningen, en tidligere kunstigt anlagt andedam, uden væsentlige biologiske værdier. Det vil derfor være en gevinst for området både biologisk og landskabeligt, såfremt søen retableres som ansøgt. Vi har derfor ingen indvendinger imod, at søen retableres som ansøgt. Såfremt nævnet meddeler dispensation, vil amtet meddele dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 og 15.

Fyns Amt er derimod betænkelig ved den ansøgte gennemgravning af strandvolden, således at der periodevis kommer saltvand ind i rallejet.

Formålet med fredningen er bl.a., "særligt at sikre en fortsat naturlig udvikling af havet og kysten." Ved at lave den ansøgte gennemgravning af strandvolden sker der ganske vist kun et mindre indgreb i selve kystudviklingen, men man laver måske et væsentligt indgreb i den biologiske udvikling af rallejet. En naturlig kystudvikling resulterer netop i en stadig ændring af både de fysiske og de biologiske forhold, så det forhold, at området er ved at gro til i tagrør, er led i den naturlige succession - uanset at rallejet mere eller mindre er resultatet af tidligere råstofindvinding.

Området er i øvrigt en del af et EF-habitat område og et EF-fuglebeskyttelsesområde. Inden for sådanne områder må man ikke meddele dispensation fra bl.a. naturbeskyttelseslovens bestemmelser - herunder dispensation fra fredninger - såfremt foranstaltningen får væsentlig betydning for de udpegede arter og naturtyper. Fyns Amt kan p.t. ikke afgøre hvilke konsekvenser indtag af saltvand vil få på de udpegede arter og naturtyper.

Såfremt ansøgningen opretholdes, og såfremt nævnet finder, at fredningsbestemmelserne alene ikke er til hinder for en gennemgravning af strandvolden, vil amtet se nærmere på saltvandsindtagets indvirkning på arter og naturtyper i området.

..... "

Efter amtets oplysninger vedrørende rallejet har Aage V. Jensens Fonde ved brev af 2. maj 2005 udtalt, at man på det foreliggende grundlag, hvor amtet er i tvivl om hvilke konsekvenser, indtagelse af saltvand vil få for de udpegede arter og naturtyper, ikke vil opretholde sin ansøgning for så vidt angår periodevis indtag af saltvand til rallejet.

Bogense kommune har i brev af 20. januar 2005 udtalt, at kommunen ikke har indvendinger mod de ansøgte projekter.

Fyns Statsskovdistrikt har den 21. august 2004 udtalt, at distriktet ikke har bemærkninger til det ansøgte.

Danmarks Naturfredningsforening har i brev af 8. september 2004 udtalt:

"

En veludført restaurering af Ottetalssøen vil medvirke til et endnu smukkere landskab med en større mangfoldighed af arter. Under forudsætning af, at restaureringen foretages på den rigtige årstid, vil bl.a. spids-snudet frø få bedre betingelser. Der bør naturligvis tages hensyn til evt. sjældne planter.

Vi husker også rallejerne som et vådere og mere artsrigt område. Et højvandsindtag vil sikkert forbedre forholdene for en række arter, bl.a. hættemåge og dværgterne, hvis der ikke er ræv. Indgrebet må tage hensyn til bl.a. samel og andre sjældne plantearter.

På sigt er vi sikre på, at materialevandringen vil lukke "hullet" med nye strandvolde. Det bør undersøges, om projektet strider mod fredningens geologiske formål; at sikre den urørte erosion over transport til aflejring.

Kan kystmorfoloierne leve med det, har vi intet at indvende.

..... "

Fredningsnævnet skal udtale:

Fredningsnævnet meddeler herved tilladelse til retablering af Ottetalssøen som ansøgt. Fredningsnævnet finder ikke, at retableringen vil stride mod fredningens formål.

Fredningsnævnets afgørelse, der er enstemmig, er truffet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Da ansøgningen vedrørende periodevis indtag af saltvand til rallejet er tilbagekaldt, har fredningsnævnet ikke taget stilling til denne del af ansøgningen.

Nævnets afgørelse kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 3, indbringes for Naturklagenævnet af de i samme lovs § 86 nævnte klageberettigede. Klagen indgives skriftligt til fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet, jf. naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 2.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den klageberettigede.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før ovennævnte frist er udløbet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år efter, den er meddelt.

S. Raunholt

Afgørelse af 3. juli 2017

Dispensation til at færdes på Dræet og Æbelø Holm ved Æbelø i forbindelse med forskningsprojekt

Ansøgerne, der er specialestuderende ved Aarhus Universitet, har den 18. april 2017 søgt fredningsnævnet om dispensation til at færdes og udføre et forskningsprojekt på Dræet og Æbelø Holm ved Æbelø i fuglenes yngletid. Som led i undersøgelserne på stedet vil de lave transekter vinkelret på kystlinjen. Transekter er undersøgelseslinjer i landskabet, som muliggør en beskrivelse af kystsuccessionen og øernes fødenetværk. Tanken er over 4 dage at foretage opstilling af transekter i løbet af maj måned 2017, gennemføre anden runde dataindsamling over 4 dage i juli efter den 15.7., hvor yngelperioden i reservatet er udløbet, og tredje runde af dataindsamling (nedtagning og oprydning af transekter) over 4 dage i september måned.

Æbelø er valgt, da det skønnes at være den bedst egnede lokalitet til at undersøge succession og fødenetværk på småøer. Undersøgelserne vil blandt andet bestå af indfangning af insekter, samt ved opstilling af fangstfælder til gnavere, kamerafælder og lukkede bokse med kadaver, samt ved undersøgelse af strandopskyl i forbindelse med stormhændelser. Opholdet vil i den forbindelse være kortvarigt, højst op til 1 dag. Ved disse undersøgelser ønsker ansøgerne at lave en detaljeret beskrivelse af øernes fødenetværk af arter og deres interaktioner.

Fredningen

Æbelø med Dræet, Æbelø Holm mm. er fredet ved Naturklagenævnets afgørelse af 15.3.2002. Fredningen skal sikre de biologiske og landskabelige værdier i et stort, sammenhængende og uspoleret kystområde med øer.

Ifølge fredningen er offentlighedens adgang reguleret således:

"§ 7. Offentlighedens adgang.

Offentligheden har adgang til det fredede område og til færdsel på land efter reglerne i naturbeskyttelsesloven. De veje og stier, der er tilgængelige for offentligheden efter naturbeskyttelseslovens §23, stk. 5, er angivet på kortbilag K10. Det er ikke tilladt offentligheden at bruge åben ild, bortset fra de 1-3 etablerede bålpladser.

Stk. 2. Der er færdselsforbud for almenheden i fuglenes yngletid (1. marts – 15. juli) i følgende områder:

- 1. på Æbelø: uden for vejen, der fra det tværgående hegn ved færsten på øens sydspids forbinder Æbelø med de overskyllede dele af Brådet.*
- 2. På Æbelø Holm: uden for vejen, der forbinder Brådet med vadevejen mod syd.*
- 3. Dræet og Drætte Holm.*

Stk. 3. Fredningsarealet må ikke lukkes på grund af jagt.

Stk. 4. Fredningsnævnet kan begrænse offentlighedens adgang, såfremt der er behov for at beskytte særlige naturværdier f.eks. sårbare ynglefugle, eller såfremt det måtte vise sig, at den offentlige adgang medfører væsentlig forringelse af de naturværdier, som fredningen har til formål at beskytte, jf. § 1..4.

Stk. 5. Motorkørsel og kommerciel sejlads på søterritoriet er forbudt bortset fra almindeligt fiskeri, ejerens og dennes brugeres færdsel, samt færdsel i forbindelse med ekskursioner.

Stk. 6. Der må ikke foretages indsamling af planter eller dyr på landjorden, og der må ikke foretages maskinel indsamling af dyr og planter på søterritoriet, undtagen almindeligt fiskeri og jagt. Der må dog foretages indsamling af dyr og planter til videnskabelige formål forudsat ejerens accept."

På følgende kort er placeringen af det ansøgte vist med rød prik.

Æbelø er beliggende i Natura 2000-område nr. 108, Æbelø, havet syd for og Næra (fuglebeskyttelsesområde nr. 76 og habitatområde nr. 92)

Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde nr. 76:

Sangsvane
Havørn
Rørhøg
Klyde
Splitterne
Havterne
Dværgterne
Mosehornugle
Lysbuget knortegås

Udpegningsgrundlaget for habitatområde nr. 92:

1016 Sump vindelsnegl (*Vertigo moulinsiana*)
1166 Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*)
1351 Marsvin (*Phocoena phocoena*)
1365 Spættet sæl (*Phoca vitulina*)
1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
1150 * Kystlaguner og strandsøer
1160 Større lavvandede bugter og vige

1170 Rev
1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde
1220 Flerårig vegetation på stenede strande
1230 Klinter eller klipper ved kysten
1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
1330 Strandenge
2110 Forstrand og begyndende klitdannelser
2120 Hvide klitter og vandremiler
2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3260 Vandløb med vandplanter
6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
6430 Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
7230 Rigkær
9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
9130 Bøgeskove på muldbund
9160 Egeskove og blandeskove på mere eller mindre rig jordbund
91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Sagens oplysninger

Sagen har været i høring.

Miljøstyrelsen udtaler: *"Miljøstyrelsen finder det vanskeligt at vurdere påvirkningen af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag ud fra projektansøgningen og et mindre detaljeret kendskab til Æbelø. Det er derfor Miljøstyrelsens vurdering, at fredningsnævnet bør anmode kommunen som tilsynsmyndighed om en vurdering af projektet – særlig færdslen knyttet til indsamlinger – i forhold til Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag."*

Nordfyns Kommune har i deres høringssvar udtalt, at den ingen bemærkninger har til det ansøgte. Det ansøgte ophold i yngletiden vurderes ikke at være i strid med Nordfyns Kommunes Natura 2000-handleplan for området. Ligeledes vurderes det, at det ansøgte ikke strider mod de øvrige forhold og registreringer for området, hvor Nordfyns Kommune er myndighed.

Aage V. Jensens Naturfond, der ejer det fredede areal, har i deres høringssvar af 17. maj udtalt: *"Naturfonden ser det som sit formål at stille vore naturområder til rådighed for studerende og forskning, når det kan foregå uden at ødelægge naturværdierne. Forskningen er vigtig for at forstå, hvad der sker i vores områder og dermed også hvilken forvaltning, som er mest ideel."*

Dræet og Æbeløholm har i nogle år lidt af stor mangel på ynglende kystfugle (optællinger fra Dansk Ornitologisk Forenings ATLAS III-projekt og oplysninger fra Naturfondens Naturråd med repræsentanter fra DOF, DN og Friluftsrådet). Årsager kan skyldes prædation fra ræv og mår, andre forstyrrelser eller at fødeforholdene i de lavvandede kystområder er forringede. Der er derfor sandsynligvis ikke noget problem ved at foretage de ansøgte undersøgelser.

Skulle der mod forventning være kolonirugende fugle på nogen af placeringerne af transekterne, skal ynglefuglene respekteres og tilstrækkelig afstand holdes til, at fuglene ikke flyver fra rederne. Det kan indebære, at transekter må flyttes eller udelades.

Som lodsejer kan vi på dette vilkår tillade, de ønskede undersøgelser. Vi håber også, at projektet kan kaste lidt lys på udfordringer for ynglefuglene i området.”

Fredningsnævnets begrundelse og afgørelse

Lodsejeren har i sit høringssvar vurderet, at forskningsprojektet med de nævnte betingelser kan foretages uden, at der sker forstyrrelse af ynglende kystfugle, og måske ligefrem kan være med til at belyse, hvorfor årsagerne til at antallet af ynglende kystfugle går tilbage. Nordfyns Kommune har som myndighed vurderet, at forskningsprojektet ikke strider mod Natura 2000-planerne for området. På denne baggrund er det fredningsnævnets opfattelse, at det ansøgte ikke strider mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og at dispensationen heller ikke vil være i strid med reglerne i naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

Fredningsnævnet meddeler således dispensation på betingelse, at ynglefuglene respekteres, og at der ikke placeres transekter på lokaliteter, hvor der er kolonirugende fugle. Ligeledes skal færdsel i området ske med størst mulig hensyntagen til ynglende fugle og udpegningsgrundlaget for Natura 2000, fuglebeskyttelsesområdet og habitatområdet. Desuden er det en betingelse, at der ryddes op, som anført i ansøgningen, så der ikke efterlades spor efter projektet.

Dispensationen er givet i medfør af naturbeskyttelseslovens §50, stk. 1.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt.

Klage skal ske via nævnets klageportal, som der linkes til på www.nmkn.dk, hvor der også er nærmere vejledning i klageproceduren, se www.nmkn.dk/klage/hvordan-klager-du.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer. Der kan findes nærmere vejledning om betaling af klagegebyr på Nævnenes hus' hjemmeside www.naevneneshus.dk og www.nmkn.dk.

Tilladelsen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, den er givet, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2.

Anni Højmark
formand

Afgørelse vedrørende dådyrbestanden på Æbelø i henhold til fredningens § 16, stk. 2

Fredningsnævnet har den 29. juli 2019 modtaget en ansøgning fra Nordfyns Kommune om dispensation fra fredningen af Æbelø til regulering af dåvildtbestanden ved at drive jagt på Dræet og Æbelø Holm. Det fremgår af ansøgningen, at "den naturlige succession, som burde være tilstede i skoven på Æbelø er ikke eksisterende grundet det høje græsningstryk fra dåvildtet. Med den nuværende bestand af dåvildt er det derfor ikke muligt at udvikle skoven til det med § 9 tiltænkte urørt skov. Det høje græsningstryk fra dåvildtet har ligeledes en negativ effekt på urtevegetationen og dermed er der også en negativ påvirkning på øens insektfauna. Det er derfor afgørende, at bestanden af dåvildt nedbringes hurtigst muligt."

Æbelø ejes af Aage V. Jensens Naturfond, som er blevet opmærksom på problemet med det høje græsningstryk på grund af en stor bestand af dåvildt. Der søges således om dispensation fra fredningens § 8 til at drive jagt på Dræet og Æbelø Holm, så dåvildtet ikke vil kunne samle sig der, men også dér blive reguleret ved afskydning.

I den forbindelse har Nordfyns Kommune og Miljøstyrelsen gjort fredningsnævnet opmærksom på, at bestemmelserne i fredningens § 16, stk. 1 om tidsbegrænsningen på en bestand af 20 muflon får og i § 16, stk. 2 om, at fredningsnævnet kan fastsætte bestanden af dåvildt, ikke er blevet behandlet af fredningsnævnet.

Fredningen af Æbelø, Æbelø Holm, Dræet, Drætte Holm om omliggende havområder er fastlagt ved Naturklagenævnets afgørelse af 15. marts 2002.

Der fremgår af fredningens § 8, stk. 2, at:

"Der må ikke drives jagt på Brådet, Æbelø Holm, Dræet og Drætte Holm, bortset fra jagt på ræve og mink."

Fredningens § 16 om vildt har følgende ordlyd:

§ 16, stk. 1 *"Der må i en periode af 10 år efter fredningens ikrafttræden være en bestand af mufloner på maksimalt 20 dyr. Herefter tager fredningsnævnet stilling til, om muflonbestanden fortsat skal forblive på Æbelø."*

§ 16, stk. 2 har ved Naturklagenævnets afgørelse af 30. maj 2003 fundet følgende formulering:

"Antallet af klovvildt skal løbende tilpasses efter fredningens formål. Fredningsnævnet kan fastsættes bestanden af dåvildt, dog ikke under 100 dyr."

Aage V. Jensens Naturfond har ved mail af 11. marts 2020 om antallet af dåvildt på Æbelø oplyst følgende:

"Status på årets udtag:

Vi rundede de 350 nedlagte dådyr – og endte op på samlet set 363 dådyr på Æbelø, Ejlinge og Langø Plantage på Nordfyn.

Monitering af antal dyr:

En dronetælling udført ultimo februar viste 525 dådyr på Æbelø, Æbeløholm, Dræet, Ejlinge og Langø Plantage på Nordfyn. Samme område blev monitoreret i marts 2019. Der var det samlede antal 875 dådyr.

...

Den seneste tælling viste at der stod 130 dådyr på Dræet og 130 dådyr på Æbeløholm!"

Fredningsnævnet har den 18. august 2020 tilkendegivet skriftligt, at nævnet påtænker at træffe afgørelse vedrørende de i fredningens § 16, stk. 1 og stk. 2 omtalte forhold.

Forud for denne tilkendegivelse har fredningsnævnet indhentet teknisk bistand i Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen, ligesom Nordfyns Kommune har udtalt sig om forholdene på øen i dispensationsansøgningen.

Fredningsnævnet har drøftet spørgsmålet om udfyldning af bestemmelserne i fredningen om vildtet på øen i et møde den 17. juni 2020. Fredningsnævnet tilkendegav følgende, som blev sendt i høring til lodsejerne, Miljøstyrelsen, Nordfyns Kommune samt de høringsberettigede organisationer:

Det er oplyst overfor fredningsnævnet, at der er et for højt græsningstryk fra vildtet på Æbelø med omliggende holme hvilket hindrer opfyldelse af fredningens formål i § 1, om "at bevare og genskabe de biologiske og landskabelige værdier i fredningsområdet, herunder særligt

...

at skoven på Æbelø skal overgå til urørt skov..."

Miljøstyrelsen har overfor fredningsnævnet tilkendegivet, at formålet med fredningen ikke kan tilgodeses med den nuværende vildtbestand. Det har været svært for ejerne at regulere bestanden, da der ikke har været sat tal på bestanden.

Naturstyrelsen har oplyst, at regulering af bestanden skal ske ved afskydning indenfor jagtsæsonen. Der skal skydes ca. 1/3 af bestanden hvert år, for ellers vil bestanden vokse. Det er dåer og kalve, der skal skydes for at nedbringe bestanden.

Fredningsnævnet tilkendegav, at det agtede i medfør af fredningens § 16, stk. 2 at fastsætte antallet af dådyr til 100 dyreenheder målt ved udgangen af jagtsæsonen. Antallet fastsættes til dette antal, så vegetationen får de bedste muligheder for at blive genoprettet med henblik på at fremme fredningens formål.

Fredningsnævnet pålægger Aage V. Jensens Naturfond via overvågningsbilleder én gang årligt inden udgangen af februar måned overfor tilsynsmyndigheden, Nordfyns Kommune at dokumentere antal dådyr indenfor området.

Vedr. de i fredningens § 16, stk. 1 omtalte mufloner, tilkendegav fredningsnævnet, at det er dets opfattelse, at disse dyr ikke hører til i området naturfagligt set, da der ikke er tale om en hjemmehørende art. Muflonerne bidrager til græsningstrykket på Æbelø med holme. Fredningsnævnet tilkendegiver derfor, at nævnet i medfør af fredningens § 16, stk. 1 vil beslutte, at muflonerne skal fjernes fra øen inden udgangen af februar 2021.

Aage V. Jensens Naturfond skal redegøre for opfyldelsen heraf overfor tilsynsmyndigheden inden udgangen af marts 2021.

Denne tilkendegivelse blev sendt i høring med frist til den 1. september 2020 med tilkendegivelse om, at fredningsnævnet umiddelbart efter udløbet af høringsfristen ville træffe en afgørelse i henhold til fredningens § 16, stk. 1 og 2.

Fredningsnævnet tilkendegav samtidig, at det derefter ville tage stilling til dispensationsansøgningen.

De høringsberettigede blev derfor samtidig bedt om at fremkomme med deres eventuelle bemærkninger til Nordfyns Kommunes ansøgning om dispensation fra fredningens § 8 om forbud mod jagt på Dræet og Æbelø Holm.

Høringssvar

Fredningsnævnet har i høringsperioden modtaget en række høringssvar.

Miljøstyrelsen har blandt andet oplyst følgende:

" Taksationskommissionen udmålte en erstatning for jagtforbuddet på Æbelø Holm, Brådet og Dræet på 1.000.000 kr., idet der bl.a. henvistes til, at arealerne var særdeles velegnede til fuglejagt.

For så vidt angår begrænsningen af jagt på klovvildt bemærkede Taksationskommissionen:

For så vidt angår kravet om erstatning for begrænsningen af jagt på klovvildt bemærkes, at fredningsnævnet efter fredningsbestemmelserne kan kræve bestanden af dådyr nedsat til 100 dyr. Det må endvidere lægges til grund, at bestanden af dådyr på Æbelø væsentlig oversteg 100 dyr, da fredningssagen blev rejst, og at det er jagtmæssigt og økonomisk forsvarligt at placere væsentligt flere end 100 dådyr, måske op mod 200 dådyr, på øen. Når henses hertil, og til de foreliggende oplysninger om fortjenesten ved forøgelse af dådvildtbestanden, må det lægges til grund, at fredningsbestemmelserne vedrørende dådyr medfører en værdinædgang for ejendommen. Det må ved erstatningsfastsættelsen på den ene side tages i betragtning, at det ikke kan antages, at fredningsmyndighederne stedse vil fastsætte bestanden af dådyr til kun 100, på den anden side må der lægges vægt på usikkerheden med hensyn til, på hvilken måde fredningsmyndighederne fremover vil udnytte bestemmelsen. Erstatningen for nedgangen af ejendommens værdi pga. bestemmelserne vedrørende jagt på mufloner og dådyr findes herefter passende at kunne fastsættes til 500.000 kr.

..

Miljøstyrelsen er ikke bekendt med, at fredningsnævnet har benyttet sig af adgangen i fredningsbestemmelsernes § 16, stk. 2, til at fastsætte størrelsen af bestanden af dådvildt. Det synes ikke at være korrekt, når kommunen mener at kunne læse ud af fredningen, at denne er egentligt fastlagt til mellem 100 og 200 individer. Men i den aktuelle situation, hvor bestanden langt overstiger, hvad fredningsmyndighederne oprindeligt lagde til grund for deres overvejelser, samt den betydelige udbetalte erstatning og forudsætningerne herfor, synes det meget påkrævet at fastsætte et tal for bestandens størrelse, som kan danne baggrund for reguleringen af bestanden fremover. Det er i den forbindelse hensigtsmæssigt at angive, om det er vinterbestandens eller sommerbestandens størrelse, som fastsættes, og fastsætte vilkår for, hvorledes overvågningen af bestandens størrelse skal foregå og indrapporteres.

I øvrigt skal Miljøstyrelsen ikke undlade at bemærke, at fredningsnævnet, så vidt Miljøstyrelsen kan se, heller ikke som forudsat i fredningens §16, stk. 1 har taget stilling til bestanden af mufloner på Æbelø."

Til fredningsnævnets påtænkte afgørelse har Miljøstyrelsen oplyst følgende:

" Miljøstyrelsen skal hermed oplyse, at den påtænkte afgørelse ikke giver anledning til bemærkninger fra styrelsens side."

Søfartsstyrelsen har til den påtænkte afgørelse anført følgende:

" Søfartsstyrelsen har ingen bemærkninger til den påtænkte afgørelse vedrørende klovvildt og mufloner på Æbelø i henhold til fredningen §16, stk. 2 og §16 stk. 1."

Nordfyns Kommune har i deres høringssvar blandt andet oplyst følgende:

"Fredningsnævnet påtænker at fastsætte dåvildtbestanden på Æbelø efter § 16, stk. 2, da bestanden af dåvildt på nuværende tidspunkt har en størrelse, som gør, at formålet med fredningen ikke kan opfyldes. Kommunen er enig i denne betragtning.

...

Kommunen mener dog ikke, at en fastsættelse af dåvildtbestanden på Æbelø vil løse hele problemstillingen. Kommunen vil gerne påpege, at dåvildt bestanden på Nordfyn skal ses som én sammenhængende bestand. En fastsættelse af dåvildtbestanden på Æbelø i henhold til fredningsbestemmelserne vil ikke i sig selv nedbringe dåvildts bestanden, medmindre at der også tages hånd om bestanden på fastlandet.

...

Rent forvaltningsmæssigt er der derfor behov for en samlet indsats til på hele Nordfyn for at få den ønskede effekt på Æbelø. Det kan ikke forventes, at Naturfonden kan øge afskydningen til over 350 på deres arealer ved Æbelø uden at ryde de jagtetiske regler. Derfor bør afskydningen i den resterende del af Nordfyns Kommune øges betragteligt, således at der årligt bliver nedlagt 1000 dyr.

Nordfyns Kommune er enige i, at der skal være en overvågning af dåvildt bestanden på Æbelø. Kommunen er også bekendt med, at den som tilsynsmyndighed kan blive pålagt at foretage denne overvågning.

Kommunen anser ikke tilstedeværelsen af den lille bestand af muflon for at være i et problem i forhold til fredningsbestemmelserne. Muflonernes græsningsadfærd er markant anderledes end dåvildtet. Kommunen har i forbindelse med LIFE-projektet Better Bird LIFE fokus på at bekæmpe rynket rose på bl.a. Æbelø Holm. Her vil muflonerne indgå i bekæmpelsen, da de allerede nu græsser på bestandene af rynket rose. Og efter en bekæmpelse af rynket rose vil muflonerne være et vigtigt redskab i at begrænse genvæksten. Kommunen anmoder derfor om, at bestanden af muflon ikke fjernes."

Kommunen har i lighed med Aage V. Jensens Naturfond rejst spørgsmålet til fredningsnævnets formulering: Menes der landbrugsdyreenhed hvor 1 dyreenhed svarer til 9 dåer eller menes blot 100 dådyr?

Aage V. Jensens Naturfond har i deres høringssvar blandt andet oplyst:

"Naturfonden konstaterer, at fredningsnævnet agter at fastsætte dåvildtbestanden på Æbelø efter § 16, stk. 2, da bestanden pt. har en størrelse, som gør, at formålet med fredningen ikke kan tilgodeses med den nuværende vildtbestand. Dette er Naturfonden principielt enig i. Naturfonden arbejder selv med et mål om en forårsbestand inden kalvesætning på mellem 100 og 150 dyr.

Naturfonden har øget afskydningen af dåvildtet på Æbelø markant de seneste år, men trods den øgede intensitet har det ikke været muligt at bringe bestanden ned til ønsket niveau.

Dåvildtbestanden på Nordfyn inkl. Æbelø er senest opgjort i Danmarks Jægerforbunds hjortevildtopgørelse til 2.950 stykker dåvildt. For blot to år siden var samme tal på 1.200 stykker dåvildt.

...

Afskydningen ligger nu på et niveau, hvor vi ikke kan hæve afskydningen uden at kompromittere de jagtetiske regler.

...

Vedr. § 16, stk. 1, så er det vores opfattelse at muflonerne udfylder en komplementær rolle i forhold til dåvildtet på Æbelø ikke mindst på Æbeløholms økosystem. Muflonen er oprindelig bjerglevende og holder til i lysåbne naturtyper. Den viger for mørk skov og fugtige arealer. Fødemæssigt er den primært græsser med fokus på lave græsser, dværgbuske og krat. Om vinteren er den kendt for at tage bark fra træer. Dåvildtet er oprindeligt tilknyttet skov med store lysninger og sletter, men dåvildtet er tilpasningsdygtigt og opsøger næringsrige afgrøder i landbrugsland (natlige vandringer til Fyn). Dåvildtet er en intermediær græsser og browser, som spiser græs og urter om sommeren, og højere grad frø og frugter om efteråret. Om vinteren og foråret æder de knopper og skud. Dyrenes forskellige levevis indebærer også forskellige påvirkninger af landskabet. Der er helt sikkert overlap men også store forskelligheder, som svinger med

årstiden. Samlet set er de begge med til at opretholde og udvikle biodiversiteten, hvilket er et mål med fredningen.

Nok så væsentligt ynder muflonerne rynket rose og medvirker derfor til at holde denne invasive art, der dækker store dele af Æbeløholm, nede på et lavere niveau, end hvis de ikke er der. Naturfonden støtter finansielt det store LIFE-projekt (Better BirdLIFE), hvor Nordfyns Kommune med EU-støtte netop har fokus på bekæmpelsen af rynket rose på Æbeløholm. Her spiller muflonerne en rolle – både under projektet og i den efterfølgende pleje.

Naturfonden anmoder derfor om at muflonernes fremtid på Æbelø genovervejes grundigt.
..”

Naturfonden anfører endvidere, at man er af den opfattelse, at pligten til at dokumentere antallet af dådyr kan pålægges myndigheden, men ikke lodsejeren.

Lodsejer Lars Jensen har i sit høringssvar blandt andet anført:

” Jeg ejer 2 separate jordstykker på Æbelø Holm som går tværs over øen lige syd for skanserne på den nordlige ende af øen. Øen er en forblæst græsholm uden nogen træer og derfor blot et gennemgangssted for dåhjortene, hvorfor man ikke kan tale om, at der er en fast bestand på Æbelø Holm.

Jeg er enig i, at der er en alt for stor bestand af dåhjorte på Æbelø. Jeg er selv kommet jævnlige på øerne gennem de sidste snart 40 år, hvor det indenfor de senere år er blevet mere og mere synligt, at hjortene er hårde ved vegetationen. Det burde aldrig være kommet så vidt, hvis fredningsbestemmelserne havde været overholdt og tilsynet havde fungeret

Jeg er dog modstander af en dispensation fra § 8 til at drive jagt på Æbelø Holm. Nordfyns kommune forventer, at en dispensation vil kunne øge den årlige afskydning af dyr betragteligt. Det forekommer mig usandsynligt, at Dræet og Æbelø Holm med deres beskedne størrelse i.f.t. selve Æbelø, vil kunne gøre nogen forskel i bestandens reduktion. Det bør kunne lade sig gøre, at reducere bestanden ved at drive jagt ovre på selve Æbelø, som Aage V. Jensens Naturfond ejer 100%. At dyrene under jagt via Brådet, som er et smalt stenrev, løber over på Æbelø Holm, må nemt kunne forhindres ved at tilrettelægge jagten under hensyntagen hertil.

Uanset udfaldet af denne sag, forventer jeg fremover at blive orienteret på lige fod med de andre lodsejere, også selvom Fonden er den største lodsejer og altid har ageret som om de ejer hele Æbelø Holm. Det er i sagens natur svært at holde dagligt opsyn med min jord på Æbelø Holm, men den private ejendomsret gælder vel stadigvæk, også på en øde ø!

Blot til orientering så nævner Nordfyns Kommune i deres ansøgning, at der er flere lodsejere på Dræet. Mig bekendt ejer Fonden hele Dræet alene.”

Dansk Ornitologisk Forening, Nordfyns Kommune har angivet følgende:

” Med henvisning til ovenstående er vi enige i Fredningsstyrelsens afgørelse, altså :

- fastsættelse af antallet af dådyr til 100 stk målt ved udgangen af jagtsæsonen så antallet lever op til fredningen.
- årlig dokumentation af antal af dådyr via overvågningsbilleder en gang årligt inden udgangen af februar måned.
- fjernelse af muflonerne inden februar 2021.

Som en konsekvens af dette, og for at hjælpe fonden i forbindelse med afskydningen, finder vi det desuden naturligt, at sig ja til jagt på dåvildt på Dræet og Æbelø Holm, foreløbig for en periode på 3 år, som ansøgt af Nordfyns Kommune i skrivelse af 4. juli 2019."

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet har besluttet, at fredningsnævnet i medfør af fredningens § 16, stk. 2 fastsætter antallet af dådyr til 100 dyr målt ved udgangen af jagtsæsonen. Antallet fastsættes til dette antal, så vegetationen får de bedste muligheder for at blive genoprettet med henblik på at fremme fredningens formål.

Fredningsnævnet pålægger Nordfyns Kommune som myndighed at overvåge, om det fastsatte antal overholdes. Tællingerne udføres hvert år inden udgangen af februar måned.

Fredningsnævnet noterer sig, at både Nordfyns Kommune og Aage V. Jensens Naturfond betvivler, at det for tiden er muligt at nedbringe dåvildtbestanden til det i henhold til fredningen fastsatte antal.

Vedr. de i fredningens § 16, stk. 1 omtalte mufloner udskyder fredningsnævnet afgørelsen for så vidt angår denne bestand, idet fredningsnævnet ønsker at revurdere spørgsmålet om, hvorvidt bestanden fremmer naturplejen, navnlig for så vidt angår rynket rose, indenfor fredningen.

Fredningsnævnet udsætter afgørelsen for så vidt angår dispensationsansøgningen, indtil der har været afholdt besigtigelse, hvortil alle interesserede, herunder Nordfyns Hjortelaug indkaldes. Derved vil situationen med de oplyste vanskeligheder nedbringelse af dåvildtbestanden kunne drøftes. Ved samme lejlighed vil fredningsnævnet forholde sig til spørgsmålet om bevarelse af muflonerne.

Afgørelsen vedrørende fastsættelse af antallet af dåvildt i medfør af fredningens § 16, stk. 2 kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klage skal ske via nævnets klageportal, som der linkes til på <https://kpo.naevneneshus.dk>, hvor der også er nærmere vejledning i klageproceduren, se <https://naevneneshus.dk>.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer. Der kan findes nærmere vejledning om betaling af klagegebyr på Nævnenes hus' hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Anni Højmark
formand

Afgørelse af 14. september 2021

Ansøgning om dispensation til afskydning af dådyr på Dræet og Æbelø Holm ved Æbelø samt stillingtagen til fortsat tilladelse til muflon-får på Æbelø

Denne afgørelse træffes i forlængelse af Fredningsnævnet for Fyns afgørelse af 8. september 2020 vedrørende fastsættelse af antallet af dådyr i fredningens § 16, stk. 1. Ved samme afgørelse udskød nævnet spørgsmålet om bevarelse af muflon får på Æbelø og stillingtagen til dispensation til afskydning af dåvildt på Dræet og Æbelø Holm.

Fredningsnævnet foretog den 23. oktober 2020 besigtigelse på Æbelø med deltagelse af Miljøstyrelsen, Nordfyns Kommune, lodsejerne samt en række interessenter. Af protokollatet fra besigtigelsen fremgår følgende:

" Lodsejerne, der har lodder på Æbelø Holm tilkendegav, at de efter omstændighederne ikke har indvendinger imod, at der sker jagt på dåvildtet på Æbelø Holm og på Dræet, i hvert fald for en periode. Begge lodsejere gav udtryk for, at de er indstillet på at indgå i et samarbejde omkring gennemførelsen af jagten.

Repræsentanterne fra DOF og Friluftsrådet havde ingen indvendinger imod, at fredningsnævnet meddeler dispensation.

DN, Nordfyn havde heller ikke indvendinger, men gav dog udtryk for, at det af fredningsnævnet fastsatte antal dåvildt synes for lavt til, at der kan opretholdes en bæredygtig bestand. DN oplyste, at nævnet i stedet kunne overveje, at det burde være 200-250 dyr.

Bogense Land- og Strandjagtforening og Nordfyns Hjortelaug har ingen indvendinger mod den ansøgte dispensation.

Aage V. Jensens Naturfond gav udtryk for, at man er indstillet på at arbejde ned imod antallet på 100 dyr, som fastsat af nævnet. Fonden ønsker sig dog en 3-årig periode, hvor man vil søge at nå ned på det fastsatte antal, og undervejs gøre sig nogle erfaringer med, hvor mange dyr øen kan bære, hvis fredningens formål skal tilgodeses. Det fondens håb, at der om 3 år kan foreligge en faglig baseret baseline vurdering af biodiversitetens tilstand. Det er fondens håb, at denne kan udføres i samarbejde med Nordfyns Kommune og en række forskere.

Miljøstyrelsen tilkendegav, at man synes, at det vil være en god idé med en sådan undersøgelse, men at den i givet fald skal være bred og se på arterne på øen i bredest mulig forstand.

Nordfyns Kommune tilkendegav, at man er indstillet på at samarbejde med fonden om en sådan monitorering. Det er efter Nordfyns Kommunes vurdering nødvendigt, at der også kan jages på Æbelø Holm

og Dræet, da Dådyrene samles dér og således ikke kan nedskydes. Der kan desuden af jagtetiske grunde ikke jages mere intensivt på Æbelø end man allerede gør. Kommunen henviste til ansøgningen.

Vedr. spørgsmålet om, hvorvidt Muflonerne stadig skal bevares på Æbelø fremkom følgende bemærkninger:

Aage V. Jensens Naturfond vil gerne bevare muflonerne, da de bidrager til afgræsningen af rynket rose, som især har bredt sig på Æbelø Holm. Det er navnlig sidst på sommeren og om vinteren, at fårene spiser af roserne. På spørgsmål fra Miljøstyrelsen oplyste Jacob Andersen, at der højst er 25 mufloner på øen. Fonden holder øje med, at antallet af får så vidt muligt ikke overstiger de 20, der er omtalt i fredningen. Der er tale om en smal bestand, som er genetisk udfordret. Fårene står af og til på Æbelø Holm, men går ikke videre end det.

Lodsejer Jytte Schaldemose talte for, at fårene får lov at blive.

DN gjorde gældende, at fårene bør få lov til at blive, da de ved at bekæmpe rynket rose har fundet deres egen niche. Der bør dog ikke være mere end de 20 dyr.

Friluftsrådet er af den opfattelse, at fårene er en attraktion i sig selv og derfor bør være på øen fremadrettet.

Naturstyrelsen anførte, at man siden fredningen er blevet meget opmærksom på, at det er gavnligt for naturen og biodiversiteten, hvis der er forskellige græsningsregimer på et areal. På Æbelø udgøres de græssende dyr af dådyr og mufloner, og der kommer ikke andre til, så det taler for at lade muflonerne blive. Miljøstyrelsen rejste spørgsmål om, hvorvidt det kunne overvejes at undersøge, om muflonerne reelt gør en forskel for bekæmpelsen af rynket rose, så fårene kan ses som en del af løsningen frem for et problem, da de bidrager til afgræsningen.

Nordfyns Kommune udtalte, at man gerne ser, at muflonerne forbliver som en del af artsrigdommen på øen, idet der derved er to forskellige slags græssende dyr på øen.

Lodsejer Lars Jensen oplyste, at muflonerne kommer på Æbelø Holm i januar til marts, hvor de spiser af roserne."

Ved afslutningen af besigtigelsen orienterede formanden for nævnet om, at nævnets sagsbehandling herefter afventede, at Nordfyns Kommune ville afgive en udtalelse om en dispensations indvirkning på Natura2000-udpegningsgrundlaget samt på eventuelle bilag IV-arter. Når denne udtalelse ville foreligge, vil nævnet på ny indhente teknisk bistand hos Miljøstyrelsen, hvorefter nævnet vil træffe afgørelse vedrørende dispensationsansøgningen. Spørgsmålet om eventuel bevaring af mufloner forventes afgjort ved samme lejlighed.

Nordfyn Kommune har i første omgang sendt sin vurdering af 6. december 2020 til nævnet, hvorefter nævnet måtte anmode om en fornyet vurdering, da nævnet efter indhentet teknisk bistand fra Miljøstyrelsen på ny måtte anmode Nordfyns Kommune om en vurdering, der specifikt forholder sig til en eventuel dispensations påvirkning af Natura2000-områdets udpegningsgrundlag, navnlig om en udvidelse af jagtområdet kan have væsentlig negativ påvirkning på fuglebeskyttelsesområdets udpegningsgrundlag, som er

" Til fredningsnævnet

Til den fremsendte vurdering fra Nordfyns kommune af påvirkningen af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag skal bemærkes, at vurderingen ikke ses at forholde sig til, om den ansøgte

udvidelse af jagtområdet kan have en væsentlig negativ påvirkning på fuglebeskyttelsesområdets udpegningsgrundlag, som er følgende:

Arter på bilag 1, jf. artikel 4, stk. 1	Andre arter, jf. artikel 4, stk. 2	Ynglende	Trækgæst	Kriterier
SPA 76 Æbelø og kysten ved Nærá				
Sangsvane			T	F2
Havørn		Y		F1
Rørhøg		Y		F3
Klyde		Y		F1
Splitterne		Y		F1
Havterne		Y		F1
Dværgterne		Y		F1
Mosehornugle		Y		F1
	Lysbuget knortegås		T	F4

Som det vil fremgå, er fuglebeskyttelsesområdets nummer rettelig 76, ikke 72 som anført i vurderingen.

Vurderingen bør ligeledes eksplicit forholde sig til, om den forøgede jagt vil medføre væsentlig negativ påvirkning af de i vurderingen ikke omtalte dele af habitatområdets udpegningsgrundlag (f.eks. marsvin og spættet sæl).

Det samlede udpegningsgrundlag for habitatområdet er følgende:

92 Æbelø, havet syd for og Nærá	7230 Riggær
	1016 Sump vindelsnegl (<i>Vertigo moulinsiana</i>)
	1166 Stor vandsalamander (<i>Triturus cristatus cristatus</i>)
	1351 Marsvin (<i>Phocoena phocoena</i>)
	1365 Spættet sæl (<i>Phoca vitulina</i>)
	1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
	1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
	1150 * Kystlaguner og strandsøer
	1160 Større lavvandede bugter og vige
	1170 Rev
	1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde
	1220 Flerårig vegetation på stenede strande
	1230 Kliner eller klipper ved kysten
	1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
	1330 Strandenge
	2110 Forstrand og begyndende kildannelser
	2120 Hvide klitter og vandremiler
	2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
	2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
	3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransalger
	3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
	3260 Vandløb med vandplanter
	6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
	6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
	6430 Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryr
	7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
	7230 Riggær
	9110 Bøgeskove på morbund uden kristorn
	9130 Bøgeskove på muldbund
	9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
	91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

”

Fredningsnævnet modtog ved mail af 26. august 2021 Nordfyns Kommunes vurdering af dispensationsansøgningen i relation til habitatområdets udpegningsgrundlag. Redegørelsen, der er dateret den 16. juni 2021, indeholder følgende vurdering:

” Det er Nordfyns Kommunes vurdering, at det nuværende græsningstryk fra dåvildtet på Æbelø har en negativ effekt på skovnaturtyperne bøg på muld (9130) og ege-blandskov (9160). Den negative effekt kommer til udtryk ved at den naturlige succession, som er nødvendigt for at sikre skovområderne på Æbelø en gunstig bevaringsstatus, pt. er ikke eksisterende.

Det høje græsningstryk fra dåvildtet har ligeledes en negativ effekt på Æbeløs urtevegetation og dermed er der også en negativ påvirkning på øens insektfauna. Særligt naturtyperne strandeng (1330) og kalkoverdrev (6210) vil på sigt være særligt udsatte for at kunne udvikle sig i en negativ retning mht. tilstandsklasse og bevaringsstatus.

Det er Nordfyns Kommune vurdering, at muligheden for at drive jagt på Dræet og Æbelø Holm er et nødvendigt tiltag for at kunne opnå en afskydning af dåvildt som vil kunne reducere dåvildtbestanden på Æbelø. En reduktion af dåvildtbestanden og dermed græsningstrykket vil have en direkte og positiv effekt på målopfyldelsen af målsætningerne for habitattyperne strandeng (1330), kalkoverdrev (6210), bøg på muld (9130) og ege-blandskov (9160). Det er kommunens vurdering, at jagt på dåvildt på Dræet og Æbelø Holm ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning på de øvrige habitattyper i habitatområdet.

I tilknytning til ovenstående er det ligeledes kommunes vurdering, at tiltaget i form af en forøget jagt aktivitet på dåvildtet ikke vil have en væsentlig negativ effekt på de arter, som er på udpegningsgrundlaget for både fuglebeskyttelsesområdet og habitatområdet, da jagten foregår uden for de udpegede arters ynglesæson. Endvidere foregår aktiviteten ikke i kerneområderne for fx rastende sangsvaner eller lysbugede knortegæs og vurderes ikke at være væsentlig.

Hvis ikke græsningstrykket fra dåvildtet på Æbelø reduceres er det Nordfyns Kommunes vurdering, at det ikke vil være muligt, at overholde målsætningerne om gunstig bevaringsstatus for habitattyperne strandeng (1330), kalkoverdrev (6210), bøg på muld (9130) og ege-blandskov (9160) jf. den gældende Natura 2000-plan for området.”

På baggrund af denne vurdering fra den relevante myndighed har fredningsnævnet besluttet at træffe afgørelse vedrørende dispensationsansøgningen på det foreliggende grundlag. Derudover tager fredningsnævnet stilling til det udskudte spørgsmål vedrørende eventuel bevaring af muflon får på Æbelø.

Fredningsnævnets begrundelse og afgørelse

Fredningsnævnet har i medfør af fredningens § 16, stk. 2 i afgørelse af 8. september 2020 fastsat antallet af dåvildt til 100 dyr målt ved udgangen af jagtsæsonen. Begrundelsen for at begrænse antallet af dåvildt indenfor fredningen er, at fredningens formål om blandt andet at bevare og genskabe de biologiske værdier i området, og at lade skoven overgå til urørt skov med høj biodiversitet ikke kan opfyldes, såfremt der befinder sig for mange stykker dåvildt på øen.

Under besigtigelsen den 23. oktober 2020 gav Nordfyns Kommune udtryk for, at det er nødvendigt, at der kan jages på Æbelø Holm og Dræet for at kunne nedbringe antallet af dåvildt. Der var derudover bred tilslutning blandt lodsejere og interessenter til, at der for at opnå det fastsatte antal dåvildt på øen bliver givet dispensation til jagt på Dræet og Æbelø Holm, så dyrene ikke kan stille sig dér under jagten.

Fredningsnævnet finder på denne baggrund, at det er nødvendigt for at antallet af dådyr kan nedbringes, at der gives mulighed for jagt på Dræet og Æbelø Holm. Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation fra

fredningens § 8 om forbud mod jagt på blandt andet Dræet og Æbelø Holm. Tilladelsen til at drive jagt på de to områder gives for en 3-årig periode, der regnes fra begyndelsen af jagtsæsonen for dåvildt i 2021. I perioden arbejdes der hen imod at nå ned på det fastsatte antal på 100 dådyr, og situationen monitoreres løbende i et samarbejde mellem tilsynsmyndigheden og Aage V. Jensens fond som ejer. Fredningsnævnet anmoder om at modtage en orientering om forløbet og naturens tilstand ved afslutningen af dispensationsperioden.

Vedr. muflonfårene:

Siden fredningsnævnet har udsendt en påtænkt afgørelse af 18. august 2020 om at fjerne muflonerne fra Æbelø, er der fremkommet en række synspunkter, som taler for at bevare en vis bestand af mufloner på Æbelø. Begrundelsen har været, at de gavner biodiversiteten ved at være en art blandt flere græssende dyr, ligesom de i et vist omfang bidrager til bekæmpelsen af rynket rose.

Naturstyrelsen har oplyst, at man siden fredningen er blevet meget opmærksom på, at det er gavnligt for naturen og biodiversiteten, hvis der er forskellige græsningsregimer på et areal. På Æbelø udgøres de græssende dyr kun af dådyr og mufloner, hvilket taler for at lade muflonerne blive. Nordfyns Kommune har som tilsynsmyndighed støttet dette synspunkt.

På denne baggrund besluttede et enigt fredningsnævn i medfør af fredningens § 16, stk. 1 at tillade de anførte maksimale 20 mufloner indenfor fredningen.

Dispensationen er givet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Under henvisning til det af Nordfyns Kommune i habitatsvurdering af 26. august 2021 anførte er betingelserne i naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 og 3 for at meddele dispensation opfyldt.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt.

Klage skal ske via nævnets klageportal, som der linkes til på <https://kpo.naevneneshus.dk>, hvor der også er nærmere vejledning i klageproceduren, se <https://naevneneshus.dk>.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer. Der kan findes nærmere vejledning om betaling af klagegebyr på Nævneshus' hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Tilladelsen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, den er givet, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2.

Anni Højmark
formand

Afgørelse af 30. maj 2024

Ansøgning om dispensation fra fredning på Æbelø til indsatser i skov i forbindelse med LIFE Open Woods

Lodsejeren har ved mail af 16. maj 2023 fremsendt en ansøgning om dispensation til at udføre indsatser i forbindelse med LIFE-projektet LIFE Open Woods på matrikel.nr. 1a, 1b, 2, 3a, 3b og 4 alle Æbelø, Klinte.

Lodsejer har ved mail af 24. maj 2023 oplyst, at det ansøgte alene vedrører selve Æbelø.

Sagsfremstilling

Af ansøgningen, dateret den 10. maj 2023, som indeholder foto- og statistikmateriale, fremgår blandt andet følgende:

" ...

Aage V. Jensen Naturfond ansøger hermed om dispensation fra Fredning af Æbelø, Æbelø Holm, Dræet, Drætte Holm og omliggende havområder til at udføre indsatser på Æbelø i forbindelse med LIFE-projektet LIFE Open Woods. Indsatserne har til formål at øge potentialet for biologisk mangfoldighed i skovene ved at fremskynde rige og varierede skovstrukturer samt tilbageføre naturlige dynamiske processer. På Æbelø vil indsatserne omfatte:

- Veteranisering af træer
- Lysstilling af gamle træer • Forbedring af hydrologien
- Fremme foryngelse af eg og skovbryn
- Sikre naturmæssigt værdifulde risikotræer

LIFE Open Woods 2019-2027 er et naturgenopretningsprojekt, som har til formål at forbedre livsbetingelserne for skovens mangfoldighed af liv. Naturforvaltningsindsatserne er fordelt på 24 forskellige skove i hele landet og en skov i Nordtyskland. Naturstyrelsen har ansvaret for projektledelsen, som desuden består af Aage V. Jensen Naturfond, Amphi Consult, Skovskolen, Stiftung Naturschutz Schleswig-Holstein og Miljøstyrelsen. For yderligere information om LIFE Open Woods, se vedlagte folder eller Naturstyrelsens hjemmeside: <https://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/naturprojekter/life-open-woods/>.

...

Skovens aktuelle status

Selv om skoven har henligget urørt i over 20 år, bærer den stedvist stadig præg af den tidligere skovdrift. For eksempel blev omkring 15% af bølgebeplantningerne ikke kortlagt som en habitatnaturtype (bøg på mor (9110) eller bøg på muld (9130)) ved den seneste NOVANAkortlægning (2016-17). For at være omfattet af en Natura 2000-skovtype skal skoven bestå af (delvis) naturlig skovvegetation med hjemmehørende arter, og hvis det er en plantet skov, må den ikke have plantagekarakter med ensaldrende træer i rækker.

Derudover er de kortlagte habitatskove flere steder forholdsvis fattige på naturlige skovstrukturer, f.eks. gamle træer og dødt ved, som har stor betydning for biodiversiteten. På figur 1 er vist udbredelsen af store træer, træer med hulheder og råd samt dødt ved i habitatskovene på Æbelø (NOVANA 2016-17). Figuren viser, at træer med hulheder og råd, store træer og stående dødt ved kun forekommer sporadisk på store dele af de kortlagte arealer, hvorimod liggende dødt ved er hyppigt forekommende.

En kortlægning af vegetationen på Æbelø i 2021 udført af CMEC ved Københavns Universitet viste, at et højt græsningstryk fra især dådyr forhindrer skoven i at forynge sig selv. Bøg, eg, og især ask havde få eller slet ingen træer i de mindre diameterklasser (dbh på 10-30 cm). Dette tyder på mindre foryngelse end nødvendigt for at opretholde træarternes nuværende andel i Æbeløs skove.

Bestanden af dåvildt på Æbelø har siden fredningen været påvirket af de stigende bestande på fastlandet Fyn, hvor der bl.a. på Nordfyn aktivt blev udsat dåvildt op gennem '00erne. Selv om fonden arbejder aktivt med at nedbringe antallet af dådyr gennem målrettet jagtforvaltning, er græsningstrykket fra dåvildt stadig meget højt. Dette har påvirket den naturlige skovforyngelse og skovbrynsstrukturer i negativ retning.

...

Selv om hydrologien blev delvist genoprettet i 1999 er vandspejlet flere steder unaturligt lavt. Hele den centrale del af Æbelø udgøres af et lille vandløbssystem kaldet Stillebækken, som udspringer i Ottetalssøen og på overdrevet syd for Østrehovedhus, som begge afvander til den opstemmede Skovsøen, som vist på kortet i figur 2. Fra Skovsøen løber Stillebækken mod vest ind igennem skoven med flere små tilløb frem til Hovedvejen, hvor vandet bremses af vejen og ledes under. Vejen virker således som en dæmning ved høje vandstande. I perioder med megen nedbør løber vandet både over vejen og via rørene under vejen.

...

Vest for Hovedvejen fortsætter bækken, grøften er delvist faldet sammen og en stenkiste er sandet til og fungerer ikke længere. Vandet har fundet sit eget nye forløb og vandløbet forgrener sig i en skovsump (Figur 5, højre foto). Et tilsvarende mønster findes lidt længere nedstrøms, hvor Stillebækken danner et lille delta. Herfra samles vandløbet igen i en grøft, som løber til en lille sø og der fra ud over strandvolden til udløb i Kattegat/Lillebælt.

...

Beskrivelse af indsatser Med henblik på at fremskynde mere varierede skovstrukturer og naturlige dynamiske processer til skoven, ønsker Aage V. Jensen Naturfond at gennemføre en række indsatser som en del af naturprojektet LIFE Open Woods i perioden 2023-2027. Indsatserne er listet i nedenstående tabel og nærmere beskrevet på de følgende sider. På bilag 1 er placeringen af tiltagene vist på skovkort.

Kode*	Tiltag	Afd. litra /placering
C1	Veteranisering af træer	3a; 6k, l; 7e
C2	Lysstilling af gamle træer	2b; 5a, c, d
C4	Forbedring af hydrologi	3a, b; 2j, k, l, m, o, p, r; Afd. 5 flere litra omkring mose påvirkes; 7a
C5	Fremme foryngelse af eg og skovbryn	4h; 7b, d; 8e, l, j, i
C6	Sikre naturmæssigt værdifulde risikotræer	Langs stier og veje

*Anvendte koder for tiltag i LIFE Open Woods

C1 Veteranisering af træer

Formålet med indsatsen er at fremskynde træernes aldringsproces, så der skabes flere mikrohabitater til de mange arter af dyr og svampe, som er knyttet til dødt ved og hulrum i træer. Veteranisering er aktiv beskadigelse af træer, så de hurtigere ældes, og nedbrydningen af dem går i gang. Der vælges træer med få mikrohabitater for at øge den samlede mængde af mikrohabitater på arealet.

I afdeling 3a og 7e, som er fra henholdsvis 1871 og 1895, er andelen af træer med hulheder og råd relativ høj, mens den i de omkringliggende områder er relativ lav. Ved at veteranisere og lysstille i den mellemaldrende bøgebevoksning (1953 og 1980) i afd. 6 k/l, som ligger midt mellem de to ældre bevoksninger, kan der skabes sammenhæng af levesteder mellem de ældre områder. Derudover kan fremtidens veterantræer sikres i afdeling 3 og 7. Samlet set ønskes ca. 40 træer veteraniseret ved f.eks. at afrive store grene, skære huller, lave skader på bark og ved, topkappe og lignende. Den arealmæssige fordeling af de veteraniserede træer er vist i nedenstående tabel.

Afdeling	Areal (ha)	Antal træer til veteranisering
3	12,0	8-10
6	12,5	20-25
7	9,5	5-8

Indsatsen forudsætter dispensation fra fredningskendelsen, hvor der bl.a. står at "Grene må ikke afskæres eller afbrækkes", men vurderes ikke at være i modstrid med fredningens formål om at "skoven på Æbelø overgår til urørt skov". Tværtimod vil indsatsen fremskynde skovens udvikling i naturlig retning.

C2 Lysstilling af gamle træer

Formålet med indsatsen er at give bedre plads og mere lys til gamle egestammer, som er levested for rigtig mange arter af dyr, planter og svampe. Mange af disse arter er særligt knyttet til solbeskinnede stammer.

Projektområdet (figur 5 i bilag 1) rummer en del gamle træer, især eg, som kan lysstilles ved at fjerne skyggende yngre træer/underskov. De gamle ege og andre store træer stilles mere frit ved at veteranisere skyggende opvækst og derved sikre lys til de store gamle træer. I alt ønskes 20 træer lysstillet. Det er kun øens almindelige og hyppigt forekommende yngre træer, der vil blive fjernet eller veteraniseret.

Indsatsen forudsætter dispensation fra fredningskendelsen, hvor der bl.a. står at "Der må ikke foretages hugst af stående træer eller ske fjernelse af vindfældede træer eller grene. Træerne skal stå til død og forfald. Grene må ikke afskæres eller afbrækkes.", men vurderes ikke at være i modstrid med fredningens formål om at "skoven på Æbelø overgår til urørt skov". Tværtimod vil indsatsen fremskynde skovens udvikling i naturlig retning.

C4 Forbedring af hydrologien

Formålet med indsatsen er at fremme naturlig hydrologi, særligt med henblik på at hæve vandstanden i områder, hvor ung bøg er dominerende. Dette vil favorisere eg og andet løv over bøg og desuden øge mængden af stående døde og døende træer når bøgen svækkes af højere vandstand. Effekten vil være positiv for en lang række rødlistede biller og svampe og være med til at skabe mere dynamik i skoven.

På figur 4 er de foreslåede hydrologiske tiltag vist med pink/hvide cirkler og pink streg samt nummerering på kort.

Tiltag 1 - Bundhævning af Stillebækken gennem Uglemosen

Mellem Hovedvejen og Stillebækkens udløb i havet er der i nyere tid opstået to værdifulde skovsumpe, hvor Stillebækken har mistet sin regulerede karakter og i stedet løber diffust igennem skovbunden. For at styrke denne udvikling foreslås det at hæve bunden i vandløbet på en 100 m lang strækning mellem det nederste af de to diffuse strækninger og søen før udløbet i havet. Her ligger der flere fyldvolde omkring vandløbet, som søges afgravet manuelt og tilkastet i vandløbet. Det forventes herved, at vandspejlet i vandløbet kan hæves med 0,1-0,2 m.

Figur 4 GeoDanmarks ortofoto af den centrale del af Æbelø optaget den 12. marts 2022 vist i skala 1:12.000 med tilrettede vandløb i blå streg, søer i dueblå farve og veje i gul streg. På kortet er de foreslåede hydrologiske tiltag vist med pink/hvide cirkler og pink streg samt nummerering

Tiltag 2 – Bundhævning af tilløb til Stillebækken

Syd for Uglemosen kommer der et lille tilløb af en ca. 290 m lang grøft, som løber svagt markeret i en lille lavning fra sydøst, afd. 3 litra a. Langs grøften findes lokalt små bunker af oprensingsfyld, som foreslås afgravet og kastet tilbage i grøften, hvis bund herved forventes hævet med ca. 0,1 m.

Tiltag 3, 4 og 5 - Bundhævning i Stillebækken

På en ca. 520 m lang strækning af Stillebækken mellem Skovsøen og Hovedvejen hæves bunden i Stillebækken på 3 delstrækninger. Faldet på hele strækningen er ca. 3,2 m svarende til 6,2 m ‰. De tre delstrækninger er henholdsvis 160 m, 60 m og 30 m lange, hvor bunden søges hævet med ca. 0,3-0,5 m jordfyld op til ca. 0,2 m under det omgivende terræn. Hvor det er muligt, sker tilfyldningen med afgravet jord fra fyldvolde langs vandløbet, men af hensyn til bevoksningerne langs vandløbet vil der skulle suppleres med tilkøbt lerjord. Faldet mellem de tre strækninger er så stort, at der ikke vil ske tilbageslutning på de mellemliggende strækninger. Opfyldningerne vil med tiden medføre aflejring af sand og grus på de opstrøms strækninger, hvor bunden herved efterhånden vil blive hævet. Vandspejlet i vandløbet og de nærmeste omgivelser forventes at blive hævet med ca. 0,4 m.

Tiltag 6 - Hæve vandstanden og understøtte mosedannelse i afd. 7, lit a.

Overdrevet syd for Østrehovedhus (huset er i dag blot en ruin) er drænet af en grøft, som er delvist nedtrampet af dyrene. Grøften er ført under "Den skrå Vej" i en stenkiste og videre med afløb til Skovsøen. Ind- og udløb af stenkisten fyldes med lerjord op til omgivende terrænniveau, så vandet stemmes op og birkemosen i afd. 7, litra a sættes yderligere under vand. Ved høj vandstand og megen nedbør vil vandet løbe over skovvejen/sporet. Nedstrøms for vejen tilkastes grøften over ca. 20 meter med jord afgravet på siderne eller med tilkøbt lerjord.

Vest for hovedvejen, afdeling 2 og 3

Der kan opnås yderligere vand og forsumpning ved at tilkaste grøften ude, hvor grøften løber ud i overdrev og strand, afd. 2 litra o. Hermed sænkes vandets tempo ned gennem litra l og o så vandet vil risle i

overfladen, finde nye veje og danne små bække og stille vand. Ligeledes tilkastes grøft i afd. 3, litra a for at fremme våd bund omkring afd. 3, litra b. Området er bøgedomineret og øget vandstand vil fremme variation.

Sydøst for Skovsøen, afd. 7

Birkemosen i afd. 7, litra a sættes yderligere under vand ved at tilkaste afvandingsgrøften ved skovvejen og underløbet. Vandet kan risle hen over vejen og videre ned i afd. 5 litra x og videre ud i søen. Birkemosen kan udvikle sig tydeligere mod mose, træer vil gå ud, smålysninger vil opstå.

Indsatserne vurderes at være i overensstemmelse med fredningskendelsens bestemmelser om genoprettelse af hydrologi.

C5 Fremme foryngelse af eg og skovbryn

Formålet med indsatsen er at sikre arealer med læ i bunden og foryngelse af eg, samt naturlig foryngelse af skoven generelt ved hjælp af frahegninger. Derudover vil frahegnede arealer være med til at give en naturlig fleretageret struktur i skoven. Der udføres i alt 10 mindre hegn, som planlagt. Hegnet er et nødvendigt vilkår, da dåvildt, selv ved meget lav bestand, browser hårdt på fremspirende vedplanter. 9 Indsatsen vurderes at være i overensstemmelse med fredningskendelsen bestemmelser om at "Skoven skal forynge sig gennem en naturlig succession".

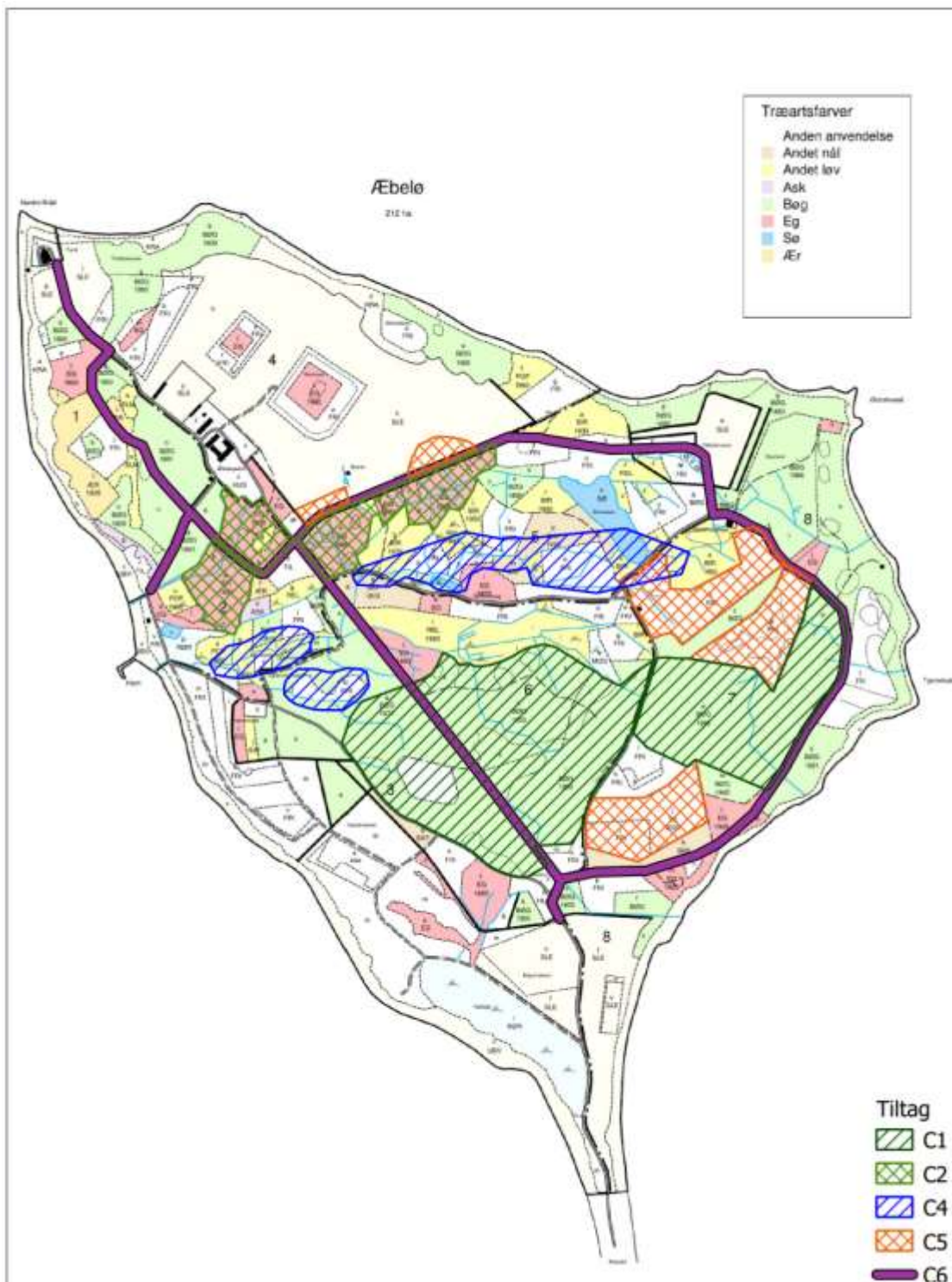
C6 Sikre naturmæssigt værdifulde risikotræer

Langs veje og stier, hvor publikum færdes, står der en del ældre løvtræer, som er på vej til at blive værdifulde veterantræer. Træerne udgør en sikkerhedsmæssig risiko for skovgæster, men har en stor biologisk værdi for gammelskovarter. Derfor skal træerne håndteres så de ikke længere er en risiko for publikum, men fortsat bevarer deres naturværdi og potentiale med gammelskovspræg.

Ved topkapning og nedrivning af større grene kan træerne tilpasses så de ikke længere er farlige for skovgæster. I få tilfælde, hvor et træ ikke kan bevares stående, vil hele træet blive væltet. Træerne trækkes om, så de stadig ligger med rodkontakt. Håndtering af risikotræer har således til formål at sikre mulige mikrohabitater. Der vil blive håndteret 25-35 træer.

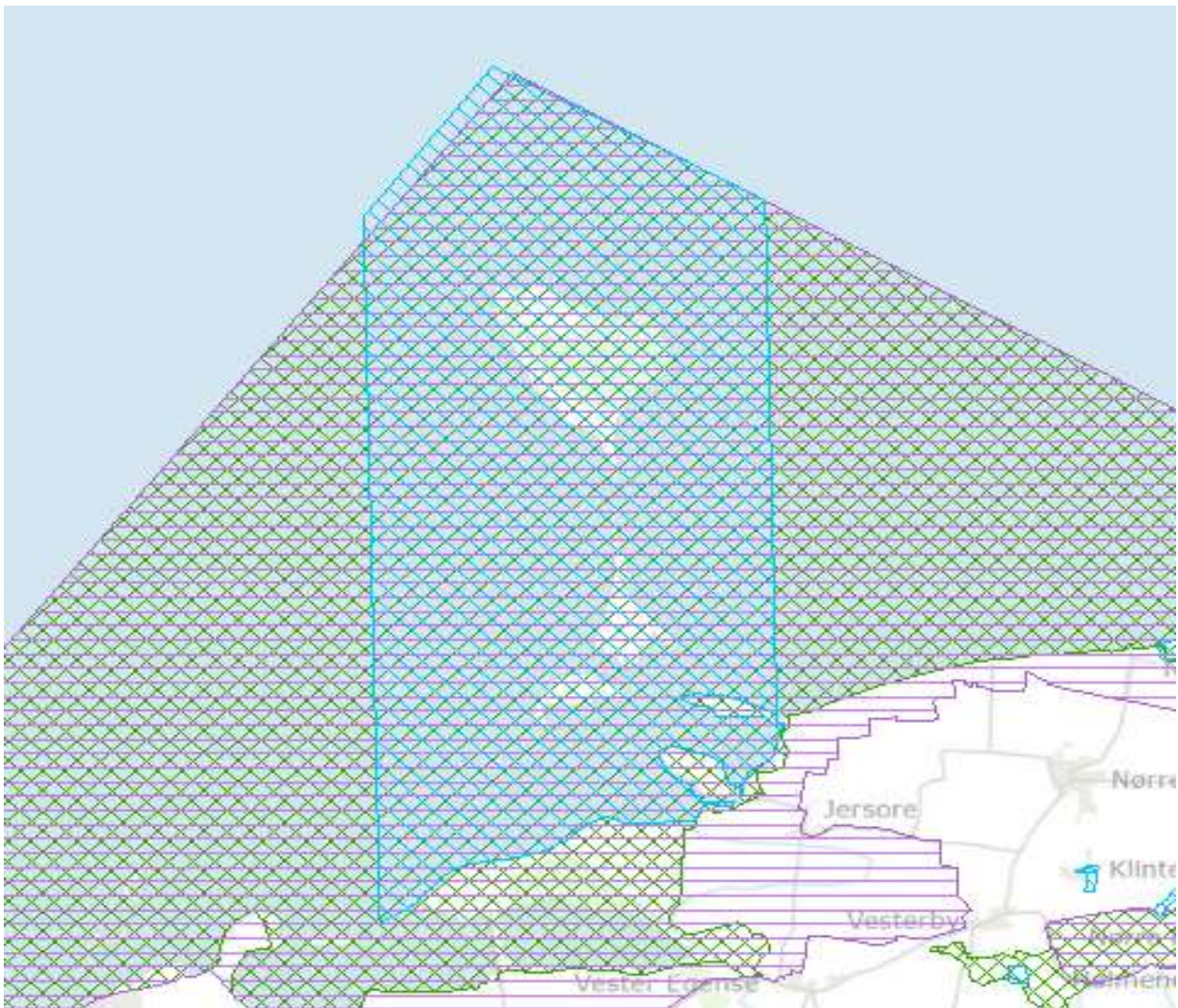
Indsatsen forudsætter dispensation fra fredningskendelsen, hvor der bl.a. står at "Der må ikke foretages hugst af stående træer eller ske fjernelse af vindfældede træer eller grene. Træerne skal stå til død og forfald. Grene må ikke afskæres eller afbrækkes.", men vurderes ikke at være i modstrid med fredningens formål om at "skoven på Æbelø overgår til urørt skov".
..."

Nedenfor ses det i ansøgningen nævnte kort over tiltag i bilag 1.

Figur 5 Oversigt over placering af tiltag. C1 = Veteranisering af træer, C2 = Lysstilling af gamle træer, C4 = Forbedring af hydrologien, C5 = Fremme foryngelse af eg og skovbryn, C6 = Sikre naturmæssigt værdifulde risikotræer

Vedhæftet ansøgningsmailen er tillige den i ansøgningen nævnte folder LIFE Open Woods, der beskriver naturgenopretningsprojektet LIFE Open Woods 2019-2027.

På kortet fremgår Æbeløs placering i fredningen. Fredningen er vist med blå skravering. Natura 2000 område nr. 108 Æbelø, havet syd for og Næra Strand (Fuglebeskyttelsesområde F76 og Habitatområde H92) er vist med hhv. lilla og grøn skravering.

Fredningen

Området ligger inden for fredningen af Æbelø, Æbelø holm, Brådet, Dræet og Drætte Holm samt det omliggende søterritorium, der blev fredet ved Naturklagenævnets afgørelse af 15. marts 2002. Fredningen har følgende bestemmelser af betydning for sagen:

" ...

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål:

1. at bevare og genskabe de biologiske og landskabelige værdier i fredningsområdet, herunder særligt
2. at sikre en fortsat naturlig udvikling af havet og kysten,
3. at skoven på Æbelø overgår til urørt skov,
4. at tilgodese rekreative formål således, at offentligheden sikres

adgang til øen. Hensynet til beskyttelsen går forud for benyttelsen, og områdets rekreative benyttelse skal derfor altid underordnes hensynet til naturen samt respektere områdets status som internationalt naturbeskyttelsesområde i henhold til EF-fuglebeskyttelsesdirektivet og EF-habitatdirektivet,

5. at der efter nærmere bestemmelser kan foretages naturpleje, naturgenopretning eller henlægges områder til naturens frie succession.

...

§ 4. Terrænændringer m.v.

Der må ikke indvindes råstoffer hverken på landjorden eller på havbunden.

Stk. 2. Der må ikke foretages terrænændringer eller opfyldning, planering, afgravning eller kystsikring. Der kan dog gennemføres den nødvendige kystsikring af hensyn til fyret og udnyttes råstoffer til vejvedligeholdelse på Æbelø efter fredningsnævnets godkendelse.

§ 5. Tilplantning m.v.

Fredningsområdet må ikke tilplantes, ligesom der ikke må foretages mekanisk jordbearbejdning eller benyttes kemiske midler.

§ 6. Vandløb, søer og vådområder.

Eksisterende grøfter, vandhuller, søer og dræn må ikke vedligeholdes. Hvor det er nødvendigt af hensyn til færdslen på vejene, kan underløb under veje dog vedligeholdes.

Stk. 2. Vandaflledning i afdeling 5 (excl. 5a), 6 (excl. 6j), 7a, 7b, 7c og 7d standses aktivt ved tilkastning af grøfterne m.v.

...

§ 9. Skoven.

Skoven på Æbelø skal fremover udvikle sig som urørt skov. Der må ikke foretages hugst af stående træer eller ske fjernelse af vindfældede træer eller grene. Træerne skal stå til død og forfald. Grene må ikke afskæres eller afbrækkes. Planter må ikke fjernes eller udsættes. I særlige tilfælde kan forbudet fraviges med fredningsnævnets godkendelse, f. eks. til lysning omkring enkelte gamle ege i afdelingerne 1d, 1o, 2c, 3h, 4b og Bm.

Stk. 2. Skoven skal forynge sig gennem en naturlig succession. Der må således ikke foretages plantning, såning eller jordbearbejdning.

§ 10. Hugst.

...

Stk. 4. I enkelte bevoksninger kan der ske hugst indtil 2 år efter, at fredningen træder i kraft. Hugst skal ske i form af plukhugst efter anvisning af Fyns Statsskovdistrikt. Der kan i den enkelte bevoksning højst fjernes den vedmasse, der er angivet i bevoksningslisten, bilag T2, med tillæg af 600 m³ fastmasse. Ved denne plukhugst skal bevoksningerne efterlades med størst mulig højdevariation. I de ældre bevoksninger kan hugsten ske i de salgsmæssigt mest værdifulde træer. 2 år efter fredningens ikrafttræden overgår arealerne til urørt skov.

...

§ 11. Vildtagre.

Vildtagrene kan benyttes indtil 1 år efter fredningens ikrafttræden. Herefter skal de efterlades i den tilstand, som fredningen foreskriver for det pågældende område. Vildtagrene fremgår af bevoksningslisten.

...

§ 13. Friholdelse af åbent areal.

For at varetage landskabelige hensyn kan den sydlige spids af Æbelø og arealet nordøst for bygningerne, bortset fra en 30 meter bred zone langs skovbrynet, friholdes for opvækst. Fredningsmyndighederne kan gennemføre naturpleje, hvis ejeren ikke selv ønsker at gøre det. Naturpleje skal ske efter drøftelse med ejeren og forudsætter ejerens eller fredningsnævnets godkendelse. Områderne fremgår af bevoksningslisten.

...

§ 15. Veje.

De veje og stier, der er angivet på kortbilag KIO skal holdes fri for eventuelle vindfælder og nedblæste grene. Træer og grene kan fjernes fra vejen ved friskæring, men må ikke oparbejdes, og skal henligge i skoven.

...

§ 23. Dispensation.

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-20, hvis det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50.

Stk. 2. Vedrørende spørgsmål om dispensationer, der har naturvidenskabelig eller kulturhistorisk betydning, indhentes udtalelse fra Skovog Naturstyrelsen henholdsvis Kulturarvsstyrelsen.

..."

Høring

Nordfyns Kommune har ved mail af 28. juni 2023 fremsendt kommunes udtalelse af 28. juni 2023. f udtalelsen fremgår blandt andet følgende:

" ...

Æbelø er omfattet af Natura 2000-området N108 Æbelø, havet syd for og Nærå Strand samt Fuglebeskyttelsesområde F76. Udpegningsgrundlaget for Habitatområde H92 og Fuglebeskyttelsesområdet nr.76 er opført i tabellen nedenfor:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 92		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Vadeflade (1140)
	Lagune* (1150)	Bugt (1160)
	Rev (1170)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Kystklint/klippe (1230)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Strandeng (1330)
	Forklit (2110)	Hvid klit (2120)
	Grå/grøn klit* (2130)	Klithede* (2140)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Vandløb (3260)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Urtebræmme (6430)
	Avneknippemose* (7210)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
	Arter:	
	Sumpvindelsnegl (1016)	Stor vandsalamander (1166)
	Marsvin (1351)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 76		
Fugle:	Sangsvane (T)	Lysbuget knortegås (T)
	Havørn (Y)	Rørhøg (Y)
	Klyde (Y)	Dværgterne (Y)
	Splitterne (Y)	Havterne (Y)
	Rødrygget tornskade (Y)	

Tabellen viser naturtyper og/eller arter på udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype jf. habitatdirektivet. Ved fuglearterne er det angivet, om der er tale om ynglefugle (Y) eller trækfugle (T).

De naturtyper som direkte er omfattet af ansøgningen er Bøg på mor (9110), Bøg på muld (9130), Ege-blandskov (9160), Elle- og askeskov* (91E0) og Vandløb (3260).

De ansøgte tiltag omhandler veteranisering af træer, lysstilling af gamle træer, forbedring af hydrologi, fremme foryngelse af eg og skovbryn og sikre naturmæssigt værdifulde risikotræer.

Det er Nordfyns Kommune, Natur og Vands vurdering, at ansøgte ændringer ikke kan forventes at få en negativ påvirkning af arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget, da tiltagene imødekommer de beskrevne trusler i Natura 2000-basisanalyse 2022-2027 Æbelø, havet syd for og Nærå.

Skovene på Æbelø bærer stadig meget præg af tidligere skovdrift og tiltag der kan fremme naturlige skovstrukturer og sikre selvfornyelse vil være positivt. Ligeledes vil tiltag, der sikrer mere naturlig hydrologi, have en positiv effekt på processen hen imod en mere naturlig skov med småmoser og dertil hørende stående dødt ved, som er svagt faldende inden for habitatområdet.

Kommunen har ikke kendskab til bilag IV-arter i området, og det forventes at de planlagte tiltag ikke vil kunne medføre væsentlig påvirkning af muligt forekommende bilag IV-arter i området. Da området som

helhed – og herunder udpegningsgrundlaget – ikke ændres som følge af det ansøgte indstiller Nordfyns Kommune projektet til udførelse”.

Danmarks Naturfredningsforening har ved mail af 28. juni 2023 fremsendt sit høringssvar af, hvoraf blandt andet fremgår følgende:

” ...

Danmarks Naturfredningsforening afd. Nordfyn har behandlet ansøgningen fra Aage V Jensen Naturfond vedr. dispensation for fredning på Æbelø i henhold til Naturbeskyttelseslovens §50. Bestyrelsen kan som helhed godkende de i ansøgningen fremsatte initiativer til at bidrage til forbedringer i form af veteranisering af træer, lysstilling af gamle træer, forbedring af hydrologien, fremme foryngelse af eg og skovbryn og sikre naturmæssigt værdifulde risikotræer.

Vi har en kommentar til de nævnte planer om et antal mindre hegninger. Vi ønsker ikke, at de bliver et dominerende element i Æbelø natur, så vi forventer, at det oplyste om 10 hegninger á 100-150 kvm (oplyst til DN Nordfyn af Fonden) størrelsesmæssigt vil være udgangspunktet for dispensationen.
...”

Dansk Ornitologisk Forening har i mail af 28. juni 2023 udtalt, at foreningen ser positivt på det ansøgte og i øvrigt ikke har bemærkninger.

Friluftsrådet har valgt ikke at udtale sig.

Der har i forbindelse med sagens behandling været foretaget besigtigelse den 30. maj 2024.

Fredningsnævnets begrundelse og afgørelse

Et enig fredningsnævn finder, at det ansøgte understøtter fredningens overordnede formål om at bevare og genskabe de biologiske og landskabelige værdier i området og formålet om, at skoven på Æbelø skal overgå til urørt skov. Det ansøgte ligger endvidere inden for det i fredningens formål anførte om, at der kan foretages naturpleje, naturgenopretning og foretages henlæggelse til naturens frie succession, ligesom det ikke i øvrigt strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet finder videre, at der er tale om et velgennemtænkt og fagligt velfunderet projekt, som vurderes at få en stor positiv effekt på områdets natur.

Som følge af det anførte meddeles dispensation som ansøgt.

Fredningsnævnet bemærker, at den nærmere implementering af det ansøgte forudsættes foretaget i overensstemmelse med det bedste faglige skøn, herunder ved placeringen af hegninger, ved forbedringen af hydrologien, så den foretages med øje for det naturlige vandløb samt ved veteraniseringen af træer, så den foretages på den mest naturligt udseende måde, blandt andet således at anvendelse af topkapning med motorsav minimeres mest muligt.

Fredningsnævnet vurderer, at naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 og 3 ikke er til hinder for den meddelte dispensation, ligesom fredningsnævnet vurderer, at det ansøgte ikke skader integriteten af et Natura-2000 område

Dispensationen er givet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt.

Klage skal ske via nævnets klageportal, som der linkes til på <https://kpo.naevneneshus.dk>, hvor der også er nærmere vejledning i klageproceduren, se <https://naevneneshus.dk>.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer. Der kan findes nærmere vejledning om betaling af klagegebyr på Nævnenes hus' hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Tilladelsen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, den er givet, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Anni Højmark', is positioned above the printed name.

Anni Højmark
formand